

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:.KİT Sayfa: 1

29 Ocak 2015 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.43

BAŞKAN: Hasan Fehmi KİNAY (Kütahya)

BAŞKAN VEKİLİ: Ziver ÖZDEMİR (Batman)

SÖZCÜ: Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

KÂTİP: Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın, kamu kurumlarının ve basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Hayırlı bir gün diliyorum.

24’üncü Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılı’nın 16’ncı Birleşimini açıyorum.

Hepiniz hoş geldiniz.

Bugün gündemimizde, Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi, Türkiye Cumhuriyeti Şeker Kurumu Başkanlığı ve Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü’nün 2012 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri yer almaktadır.

Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü’nün 2012 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerine başlıyoruz.

Şimdi, kurum hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi Genel Müdür Vekili Sami Ölmeztoprak’a söz vereceğim ama ondan önce toplantımıza iştirak eden kurum temsilcilerine ve Sayıştay temsilcilerimize Komisyonumuza kendilerini tanıtmak üzere söz vereceğim.

Önce Sayın Genel Müdürümüzden başlıyoruz.

Buyurun.

(Komisyona katılan bürokratlar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, şimdi, kurum hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Genel Müdür Vekilimiz Sami Ölmeztoprak Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Sayın Başkan, sayın üyelerimize takdim ettiğimiz konuşma metin var, bir de ondan üretilmiş özet bir metin var. Arzu ederseniz, vaktinizi almamak için özet metni takdim edebilirim.

BAŞKAN – Özet metni alalım, ötekisi çok uzun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Hayhay.

Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri, sayın Sayıştay denetçileri, bakanlık ve üst kuruluşların değerli temsilcileri; şirketimizin 2012 yılı faaliyetleri ile dünya ve ülkemiz şeker sektöründeki gelişmeler hakkındaki değerlendirmelerin yapılacağı bu toplantıda sizleri Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi adına saygı ile selamlıyorum.

2014-2015 dönemi için dünyada toplam 169 milyon ton şeker üretimi, 168 milyon ton civarında da şeker tüketimi olacağı beklenmektedir. 2013 yılında beyaz şekerin Londra borsa fiyatı 490 dolar/ton olmuştur. Dünyanın en büyük şeker üreticisi Brezilya, en büyük şeker tüketicisi Hindistan’dır. Türkiye, dünyada pancardan şeker üreten ülkeler arasında ise AB, Rusya, ABD’nin ardından 4’üncü sırada gelmektedir. 2016-2017 pazarlama yılı sonuna kadar Avrupa Birliği şeker kotasını 13 milyon 500 bin tonu beyaz şeker, 720 bin tonu izoglikoz olmak üzere toplam 14 milyon 200 bin ton olarak belirlemiştir. AB, 2014-2015 pazarlama yılında sona erecek olan 2006 şeker reformunun yürürlük süresini 30 Eylül 2017 tarihine kadar uzatma kararı almıştır.

TÜRKŞEKER, hâlen 25 şeker, 4 alkol, 5 makina, 1 elektromekanik aygıtlar, 1 tohum işleme fabrikası ve 1 şeker enstitüsü ile faaliyetlerini sürdürmektedir. 2 milyar 118 milyon TL ödenmiş sermayesi bulunan şirketimiz, 1 Aralık 2014 itibariyle 12 bin 320 kişi istihdam etmektedir. 2012-2013 pazarlama yılı için şirketimize 1 milyon 240 bin ton A şekerini üretim kotası tahsis edilmiş, 10 milyon 200 bin ton pancar üretim kotası belirlenmiştir. 2012 yılında 8 milyon 427 bin ton pancar üretimi gerçekleşmiş, 1 milyon 170 bin ton şeker üretilmiştir. Yine, 2012 yılı ürünü için yüzde 16 polar şeker ihtiva eden net 1 ton A kotası şeker pancarı baz alım kesin fiyatı 135 TL olarak belirlenmiş; polar şeker farkı, prim ve tazminatların bu fiyata eklenmesiyle fiilî alım fiyatı 144,2 TL olmuştur. Üreticilerimiz adına tahakkuk eden 1 milyar 213 milyon TL tutarındaki pancar bedelinin 576 milyon TL’si önceden avans olarak, bakiye pancar bedeli ise sözleşmeye göre nisan sonunda ödenmiştir. 2012 yılında toplam 1 milyon 318 bin ton şeker satışı gerçekleştirilmiş, genel satış hacmimiz 2 milyar 687 milyon TL olarak gerçekleşmiş, bilançomuz ise 198 milyon TL dönem zararı ile kapatılmıştır.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Yalnız, biz takip edemiyoruz Sayın Müdürüm.

BAŞKAN – Özet metin üzerinde sunum yapmasını istediğimiz için oradan okuyor çünkü diğeri çok uzun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 2

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Sayın Başkan, sayın üyeler; 2013 yılı ürünü bir ton A kotası şeker pancarının baz alım kesin fiyatı ise 144 TL olarak belirlenmiş, fiilî alım fiyatı 155,9 TL/ton olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı ürünü için üreticilerimiz adına tahakkuk eden 1 milyar 438 milyon TL tutarındaki pancar bedeli fabrika bazında pancar alımlarının tamamlanmasını takiben altmış gün içerisinde ödenmiştir. C pancarı ise 2012 yılı için 70, 2013 yılı için 80 TL/ton üzerinden alınmıştır. Şirketimize 2013-2014 pazarlama yılı için 1 milyon 231 bin ton A şeker kotası tahsis edilmiş, 9 milyon 285 bin ton pancar üretimi gerçekleşmiş, 1 milyon 295 bin ton şeker üretilmiştir. 2014-2015 pazarlama yılı için 1 milyon 262 bin ton A şeker kotası tahsis edilmiş, bu kotaya karşılık 10 milyon 200 bin ton pancar üretim kotası belirlenmiş ve 8 milyon 900 bin ton pancar işlenerek 1 milyon 79 bin ton şeker üretileceği beklenmektedir.

Üretilen pancar miktarı yetersiz, tam kapasite ile çalıştırılmayan şeker fabrikalarında verimli bir işletmecilik yapılamadığından ürün kalitesi düşmekte ve maliyetler de yükselmektedir. Üretim planlamalarımızda bu faktörler de dikkate alınmaktadır. Ayrıca, Sayıştay raporunda yer alan öneriler, 2004/8 sayılı Başbakanlık Genelgesi, orta vadeli programların hükümleri de göz önünde de bulunmaktadır. Bu kapsamda, 2011-2012, 2012-2013 kampanya dönemlerinde çalıştırılmaları mümkün olmayan Çarşamba ve Susurluk şeker fabrikaları, 2013-2014 kampanya döneminde de Alpullu Şeker Fabrikası da dâhil olmak üzere işletmeye açılmamıştır. 2014-2015 kampanyasında Susurluk Şeker Fabrikası ise yeniden işletmeye açılmıştır ancak Ağrı, Kars, Alpullu, Çarşamba şeker fabrikaları ekim alanlarında üreticilerin mağduriyetine meydan verilmemesi için bu bölgelerde pancar üretimine devam edilmiş, bu fabrikalar işletmeye alınmamıştır.

TÜRKŞEKER'in 2008 yılında programa alınmasıyla başlayan özelleştirme süreci hâlen devam etmektedir. TÜRKŞEKER'e ait fabrikaların coğrafi bazlı portföy grupları hâlinde varlık satışı yöntemiyle yapılan özelleştirme ihaleleri sonuçlandırılma aşamasına gelindiğinde, gerek mahkeme kararları gerekse ÖYK kararları ile iptal edilmiştir. Özelleştirme Yüksek Kurulunun 15/12/2014 tarih ve 2014/122 sayılı kararı ile özelleştirme işlemlerinin 31/12/2014 tarihinden itibaren iki yıl süreyle uzatılmasına karar verilmiştir. Kalifiye personel ve yeterli yatırım ödeneği temin edilememesi bu süreçte şirketimizi en çok zorlayan hususlardır. Bu bağlamda, personelin etkin ve ekonomik olarak kullanılmasına yönelik olarak yapılan yapısal düzenlemeler ile merkez ve taşra teşkilatımızda fonksiyonlarını yitiren birimler ile ilgili olarak kapatma ve birleştirme işlemleri yapılmıştır. Tefrik edilen ödeneklerle de ancak çevre yatırımları ile fabrikaların üretimlerini sürdürebilmeleri için gerekli olan zorunlu yatırımların karşılanmasına çalışılmaktadır.

Üreticiden tüketiciye uzanan hizmet zincirinin her halkasında sanayiye ayakta tutan tüm paydaşlarla birlikte kıt kaynaklar ve bazı imkânsızlıklara rağmen, en iyiyi başarmanın gayretiyle faaliyetlerimizi rasyonel bir şekilde sürdürmeye çalıştığımızı ifade ederek sözlerime son veriyor, yüce Komisyonunuza şahsım ve Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi adına saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Kuruluşun 2012 yılına ait 6 önerisi bulunmaktadır. Önce, 1 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 1:

Şirketin faaliyetlerini sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesinin önündeki önemli engellerden birisi olan şeker stoklarının azaltılmasının iç piyasaya yapılan satışlarla mümkün olmaması ve şirketin şeker maliyetleri ile dünya şeker fiyatları arasında büyük bir farkın bulunması, ihracat yapılması durumunda söz konusu fiyat farkından doğacak zararın Hazine tarafından karşılanmaması sebebiyle, sektörde faaliyet gösteren şirketlerden alınacak katkı paylarıyla Hazineye yük olmadan sektörü kendi içinde finanse edebilecek şeker ihracatını destekleme fonu kurulması için çalışma yapılması ve yetkili merciler nezdinde yapılan girişimlerin takip edilmesi.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Sayın Başkan, Sayın Genel Müdür Yardımcısı cevapları arz edecek efendim, Cengiz Sezer Bey.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CENGİZ SEZER – Teşekkür ederim efendim.

Cevap 1: Şeker Sektörünün Stratejik Planının hazırlanması çalışmalarında dikkate alınmak üzere A Kotası olarak üretilen ancak pazarlama yılı içerisinde satılamadığından kota fazlası olarak C şekerine aktarılacak zorunda kalınan şekerin ihracatından doğan zararın bir fon oluşturularak karşılanmasının sektörün devamlılığı için gerekli olduğu 15/10/2012 tarih 11405 sayılı yazımız ile TC Şeker Kurumuna bildirilmiştir. Aynı husus Şeker Kanunu değişiklik çalışmalarında dikkate alınmak üzere 01/11/2012 tarih ve 11908 sayılı, 25/11/2013 tarih ve 14699 sayılı, 31/10/2014 tarih ve 12415 sayılı yazılarımız ile Şeker Kurumuna tekrar bildirilmiştir.

BAŞKAN – Evet, 1 no.lu öneri üzerinde söz talebi olan arkadaşlarımız varsa istemde bulunsunlar, sırasıyla söz vereceğim.

Evet, 1 no.lu önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 3

2 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 2:

Özelleştirme uygulamalarının sektörün önünü açması, daha verimli ve kârlı bir üretim yapılabilmesi, kısa adıyla 6111 sayılı Torba Yasa'nın 205'inci maddesi ile 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun 5'inci maddesinin ikinci fıkrasına eklenen ifadenin, pancar üretiminde yarattığı sorunların giderilmesi amacıyla hâlen kamunun elinde bulunan şeker fabrikalarının özelleştirilmesinde pancar üretimi ve pancarındaki polar şeker oranı yetersiz olan fabrikalarda belli bir süre üretim yapma zorunluluğunun kaldırılması, fabrikaların emlak değerleri üzerinden satılması ile kotanın özel sektöre tahsisi hususlarının birbirinden ayrılarak yeni bir modelin oluşturulması konusunda Özelleştirme İdaresi Başkanlığına, kısa adıyla "torba yasa" olarak anılan 6111 sayılı Yasa'nın 205'inci maddesiyle 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun 5'inci maddesine eklenen ifadenin, özel şeker fabrikalarının kendi sahalarının dışında yaptıkları pancar ekim sözleşmeleri ile ortaya çıkan sorunların ve münavebenin kontrolünde meydana gelen otorite boşluğunun giderilmesi amacıyla Şeker Kurumu nezdinde girişimlerde bulunulması.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CENGİZ SEZER – Cevabı arz ediyorum efendim: 6111 sayılı Torba Yasa'nın 205'inci maddesi ile 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun 5'inci maddesinin ikinci fıkrasına "Şirketler, kendi ekim alanlarından yeterli hammadde bulamadığı takdirde münavebe esasları dahilinde, kendi ekim alanları dışından da Kurumun denetiminde üreticilerle sözleşme yaparak pancar temin edebilirler." hükmü eklenmiştir. Bu hüküm uyarınca, 2013 ve 2014 yıllarında Şeker Kurumu tarafından Adapazarı ve Amasya şeker fabrikalarının şirketimiz Afyon, Eskişehir ve Ilgın şeker fabrikalarına ait pancar ekim alanlarında münavebe planına uymak kaydıyla pancar üreticileriyle sözleşme yaparak pancar üretimlerine müsaade edilmiş ve münavebe planı hakkında söz konusu fabrikaların bilgilendirilmesi şirketimize bildirilmiştir.

Şirketimizce Adapazarı ve Amasya Şeker Fabrikalarının 2013 ve 2014 yıllarında pancar ekimi yapacakları, şirketimiz bünyesindeki Afyon, Eskişehir ve Ilgın Şeker Fabrikalarının pancar ekim alanları içindeki yerleşim birimlerine ait münavebe paftaları söz konusu fabrikalara gönderilmiştir.

Öneriyle ilgili olarak, Özelleştirme İdaresi Başkanlığına 19/11/2013 tarih ve 14410 sayı ile 13/11/2014 tarih ve 12944 sayılı yazılarımız Şeker Kurumuna, 19/11/2013 tarih ve 14406 sayı ile 13/11/2014 tarih ve 12945 sayılı yazılarımızla girişimlerde bulunulmuştur.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

2 no.lu öneri üzerinde söz talebi, Sayın Develi, buyurun.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayın Başkanım, bu öneri aynı zamanda iç önerilerde de var ama özelleştirme politikalarına karşı Sayıştayın bu değişen koşullara yeniden uyum gösterilmesi ve özelleştirmelerin de yeniden gözden geçirilmesi ve yatırımların da buna göre dizayn edilmesi konusundaki bir önerisine tekabül ediyor aynı zamanda. Bununla bağlantılı olarak özelleştirilmesi düşünülen fabrikalar -Sayıştayın önerilerinde var- konusuna biraz açıklık getirmesini istiyorum Sayın Genel Müdürün. Özellikle Ankara ve Eskişehir'de yanılmıyorsam 2 fabrika özelleştirme kapsamında ve özelleştirme şartı olarak da alınan fabrikaların birkaç yıl daha üretime devam etmesini öneriyorum.

Sayıştay da burada diyor ki: "Bu öneri çok doğru bir öneri değil çünkü bu 2 fabrikadaki emlak vergileri, arsaların şehir içinde kalması dolayısıyla arsa bedeli bile bu fabrikaların şeyinden çok yüksek kapasiteyi ihtiva ediyor." Bu konu üzerine biraz konuşalım istiyorum.

Sayın Genel Müdür buna bir cevap versin, bunun üzerinden daha söyleyeceklerim var.

Teşekkür ediyorum.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Müsaade eder misiniz efendim?

BAŞKAN – Başka söz talebi var mı? Yok.

Buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Efendim, Ankara ve Eskişehir Şeker Fabrikaları Sayıştayın da isabetle teşhis ettiği gibi, zaten çok merkezde ve çok büyük arsa paylarına sahip kuruluşlar. O yüzden, biz Ankara ve Eskişehir için özelde düşündüğümüz, özelleştirme olarak planladığımız şeyde Ankara ve Eskişehir'in emlakini satmayacağız efendim. Bu iki yerde -aynen Sayıştayın belirttiği gibi- kotayı satacağız. Ve fakat yeni bir fabrika kurulana kadar -şu anda idarenin planladığı düşünce olarak- alıcı tarafından yeni bir fabrika bu civarda yani bu hinterlandta, Polatlı'da, başka yerde, herhangi bir yerde yeniden tesis edilmeye kadar da fabrikalarda çalışma izni vermeyi düşünüyoruz Ankara ve Eskişehir Şeker Fabrikası için.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Devam etmek istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tabii.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 4

TURGAY DEVELİ (Adana) – Bu da şöyle bir problemi getirecek yine Sayıştayın diğer fabrikalarla ilgili önerilerinde vardı, yanlış anladıysam lütfen düzeltin: Kotaların satılması üreticinin de aleyhine oluyor çünkü üreticiden direkt alınmayan bu ürünler, dolayısıyla başka problemleri de beraberinde getiriyor; pancarın nakliyatıyla ilgili ve üretimin bu “polar seviyesi” diyorsunuz galiba -şeker seviyesi mi diyorsunuz- ondan, bu sefer de verimsizliğe sebep oluyor.

Bir de yeri gelmişken söyleyeyim. Bu fabrikaların yeniden revize edilerek yeni teknolojiyle üretime geçilmesiyle beraber, bu özelleştirme politikalarında Hükûmet bir değişiklik düşünüyor mu? Çünkü şeker ihtiyacımız var, fabrikalardaki teknoloji eskimiş, yeterli kaliteye sahip değil ama dünyada da bir pazar var. Bu özelleştirmelerde bu gözden geçirilecek mi? Bununla ilgili bir çalışma var mı? Bu konuda bilgi verirseniz memnun oluruz.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Efendim, şimdi, şekerin özelleştirilme politikasında saptanmış bir strateji planı var ve ona bağlı olarak da istihsal edilmiş bir Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı var. Bu da portföy yaklaşımı olan, içerisinde 3-5 tane şeker fabrikasının olduğu -bazısında 2, bazısında 3-5 gibi- bölgesel bazlı bir portföy yaklaşımı. Bunu muhafaza ediyoruz. Bununla ilgili herhangi bir değişiklik yok çünkü biz bunu dünya şeker özelleştirmelerini izleyerek ve Türkiye’de şeker sektöründe asla şeker arzı açığı yaratmayacak ve pancar üreticisinin de mağduriyetini giderecek en uygun çözüm olarak bulduk. 15-20 kriter incelendi bununla ilgili olarak.

Şimdi, buradaki Sayıştayın teşhisinden en isabetli olan bir tanesi, bu fabrikaların tümünün çalıştırılmaması gerektiği yönünde bir tespit var. Bu çok haklı bir tespit ancak işte kamuoyunun da yüksek bir duyarlılığı var. Yani, 5’li portföy gruplarında, normalde şekerde optimum ölçek kapasite olarak 15 bin ton civarında rakiplerimiz Konya Şeker, Kayseri Şeker ve onların yeni kurduklarına baktığımızda. Ama bizim ilk kuruluş yıllarından kalan, 1.750-3.500 ton civarlarında olanlar var ve bir kısmı da hakikaten ya pancar merkezine uzak veya da sosyal amaçla kurulmuş deyip genellemeyi yapalım.

Biz burada bir hususa çok dikkatle şey yapıyoruz. Ankara ve Eskişehir bağlamında, hakikaten varlığın kotadan ayrı olarak satılması çok değerli bir öneri. Fakat, mesela, Yozgat’ta, Tokat’ta, buralarda da bir millî servet harcanmış, fabrikalar kurulmuş, işte, oralarda yeni bir fabrika kurmak yerine -ve bunların çoğu da kent dışında- bunları oralarda kendi bağlamlarında oldukları gibi satmayı düşünüyoruz. O değerlemeyi de alıcıya bırakacağız. Yani, optimum ölçeğe ulaşmadığı zaman, şu anda devletin ettiği zararın benzerini alıcı yapmak durumunda kalacak çünkü belki birtakım maliyet eksiltmeleri olsa bile yine rekabet tam olarak gerçekleşmeyecek. O çok haklı ve isabetli bir teşhis. Onu alıcıya bırakacağız ama biz portföy yaklaşımımızda devam ediyoruz. Varlıkların kotadan ayrı satışı...

Şimdi, şöyle de bir durum var tabii: Kotanın tespiti, o kotayı işleyen fabrikanın varlığına bağlı. O fabrikanın varlığı ve üretim sürekliliği olmasa o kota oraya dönmeyecek. O nedenle, biz o fabrikaları o hâliyle satacağız ama üç beş yıllık bir şeyden sonra fabrika kendi optimum yapısını bulacak. Yani, diyelim ki 4’lü gruplardan 2 veya 3 tane çalıştıracak ya da 2 tane çalıştıracak, kapasitelerini bir araya toplayacak ve uygun maliyetle üretim yapabilir hâle gelecek diye düşünüyoruz. Şu andaki düşünce bundan ibarettir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Evet.

Sayın Belen...

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdürüm, benim Trakya bölgesinde 1 tane fabrikamız var, Alpullu Şeker Fabrikası. Bildiğim kadarıyla, üretim de yapamıyor. Bu üretimin yapılmamasının gerekçelerinin ortadan kalkmasıyla ilgili herhangi bir projeniz var mı? Benim mahallî bazda yaptığım araştırmalarda pancar üretiminin azaldığı, pancar üretiminin azalmasında da en büyük etkenin kotalardan ziyade, pancarın çıkarılmasında kullanılan makinelerin pahalı olması, oradaki kooperatifin elinde makinelerin olmaması, PANKOBİRLİK’in de o makineleri göndermemesi. PANKOBİRLİK’in makineleri göndermemesinin arkasında yatan sebebin de PANKOBİRLİK’in bu fabrikayı almak istediği şeklinde anlatılıyor oradaki pancar üreticileri ve fabrikada çalışan bazı insanlarımızla yaptığım görüşmelerde.

Yani, Alpullu Şeker Fabrikası ülkemizde ilk Türk şekerini üreten fabrika. Yani, 1925 yılında temeli atılıp on bir ay gibi kısa bir sürede üretime açılmış bir fabrika. Bunun tarihi ve manevi bir varlığı var yani hakikaten pancar üreticisinin nezdinde. Bu fabrikayı satmayı düşünüyor musunuz? Pancar üretiminin artmasıyla ilgili yeni bir projeniz var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Aydın Hocam, buyurun.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, tabii, 12 binin üzerinde bir çalışanınız var bilgi notunuzda, 200 milyona da yakın yıllık bir zarar var. Bazı fabrikalar özelleşti, aklımda kalan, Torku gibi. Şimdi, bunların durumu nedir? Yani, kurtulma imkânı yok mu bu fabrikaların? Yani, şimdi, birisi bir işletme yapıyor. Herhâlde zarar etmiyorlar gibi görülüyor, bilmiyorum onların tam hesap durumu nedir diye. Esasında tabii benim şahsi düşüncem, devletin ticaretçi, sanayici, işletmecisi gibi o tür görevleri olmaz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 5

Doğruyu yapmak lazım ama şu anda yaşadığımız bir gerçek var. Yani, 12 binin üzerinde bir personel ve yıllık pancar üreticilerinden yansıyan büyük bir hinterlandı da var bu sahanın. Belki özelleştirme inşallah kurtuluşu olur. Onu da şey etmek lazım yani biz ülkemiz için düşünüyoruz.

Benim merak ettiğim şu: Yani, siz bu işin sorumluluğundasınız şu anda. Bunlar gemiyi yürütüyor. Acaba hangi tedbirler alınarak, hangi fabrikaların nerede kurtulma şansı olabilir, kapı açılabilir diye, böyle bir yaklaşımınız oldu mu?

BAŞKAN – Buyurun Kemalettin Bey.

KEMALETİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Evet, teşekkürler Sayın Başkan.

Belki genel görüşmelerde sormak lazımdı ama iş biraz daha oraya döndü. Ben sözlerimizin başında Türk Şeker şirketine çalışmalarından dolayı teşekkür ederim.

Ama bu sene özellikle polar oranlarında çok ciddi düşüklükler görüldü ve tüm bölgelerde bundan şikâyetler geldi. Mutlaka size de intikal etmiştir. Bunun sebeplerini araştırma imkânınız oldu mu, öğrenmek istiyoruz.

Diğer taraftan, 2012 yılında 16 polar 1 kilogram pancarın alım fiyatı 131 lira 35 kuruş olarak belirlendi. Tabii, bu 1 kilogram pancarın pancar üreticisine maliyeti neydi, onu bir öğrenmek istiyorum efendim.

Bir de seçim bölgem olan Afyonkarahisar’da şeker fabrikasının son durumu nedir? Hani, gerek oradaki işçiler gerekse oradaki pancar üreticileri, ekicileri gerekse orada sosyal amaçlı bir durum da söz konusu. Halkta da bir beklenti var veya bu konuda bir endişe var.

Bir de Sayın Genel Müdürüm, orada bizim makine fabrikamız var. Yani, fabrika yapan fabrikalar diye adlandırılıyordu. Zamanında yapılmıştı rahmetli Erbakan döneminde. Fakat bu makine fabrikasının durumu şu anda yürekler acısı, atıl vaziyette. Ve onun bir de lojmanları var hemen yol kenarında, Afyon-Konya yolu üzerinde. Gerçekten çok çirkin bir görüntü arz ediyor. Yani, orada, Konya’ya giderken sol tarafa baktığımızda devletin acziyeti, devletin malına sahip çıkılmamışlığı, devletin malının böyle pejmürde bir şekilde durmuşluğu gerçekten yürekleri sızlatıyor. Burayla ilgili bir projeniz, bir çalışmanız var mı? Bu kabataslak bir tespit, gerçekten yürekler yakıyor. Bununla bir ilgilenmenizi istirham ediyorum.

Sağ olun efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Yöneltile sorulara ve değerlendirmelere cevap için buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Efendim, Alpullu hakikaten ilk kurulan şeker fabrikası. Arkadaşlarıma bana verdiği bilgi notuna göre, 2014’te 39 bin ton pancar ancak üretilmiş. Yani, Alpullunun çalışmama nedenlerinin en önemlisi pancar üretememe olarak söyleniyor. İklim nedeniyle siloda bekletilenlerin... Yani, fabrikanın fiilen çalıştırılmasında esas sorun temel ham maddenin bulunamaması ve oralarda, malum efendim, daha farklı desenlerde üretimler söz konusu, farklı tarım ürünlerine yöneliyorlar. Dolayısıyla, şu andaki pozisyonun esas nedenini o olarak değerlendiriyoruz. Özelleştireceğiz, bütün diğer fabrikalar gibi Alpullu’yu da özelleştireceğiz. Ve fakat bir grup içerisinde özelleştireceğimiz için yani tekil özelleştirme yok efendim bizde, grup olarak özelleştiriyoruz. Burada da -belki onu da söylemem lazım- toplamda belli bir şeker kotasına ulaşmayı yine toplamın optimum ölçeği yakalamasına da riayet ettik. Yani, öyle gruplar oluşturduk ki, işte, 15-20 binlik bir kotayı, pancar doğrama kapasitesini kendisinde bulunduracak şekilde.

Bir husus var, Afyon’un arzıyla beraber, sizin sorunuza da cevap olarak, onu da belirtmem lazım, eksik bıraktım onu. Biz bütün şeker fabrikalarında, şeker fabrikalarıyla da konuşarak lazım gelen ölçeği belirliyoruz. Onun dışındaki ölçekleri satışa tabi kılmıyoruz. Yani, Sayıştayın “varlıkların ayrı satılması” dediği bölüme de uygun bir dizayn yapıyoruz. Varlıkların... Çünkü şeker fabrikalarının kuruluş yıl dönümlerinde geniş kamulaştırmalarla yapılmış ve fakat onun da bir sıkıntısı var. Bu geniş kamulaştırma nedeniyle, fabrikanın tasarımı, dizaynında fabrikanın kurulduğu yer, pancar silosu, arkasından şeker deposu çok farklı yerlere konulmuş. En uygun teçhizatın bir arada olduğu ya da yeniden yapılabilmesine imkân veren, o ayırdığımız varlıkların yeniden yapılabilmesine imkân veren bir alan tasarlıyoruz ve o alanı satışa sunuyoruz, bakiyesini farklı olarak satmayı ve değerlendirmeyi düşünüyoruz. Kent içi olanlarda, kent dışı olanlarda.

Şimdi, Afyon’da pancarla ilgili olarak, Afyon’un 2011 yılı kotası 660 bin tonmuş.

KEMALETİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Kotayı sormadım. Zira, Afyon’da üretmek istiyorlar ama üretilme konusunda ciddi kota sıkıntısı var.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – 2015 yılında aşmışız onu efendim.

KEMALETİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Alpulluda ham madde bulunmuyor. Afyon’un çiftçisi de üretmek istiyor, ona izin vermiyorsunuz.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – 2015 yılında aşmışız efendim, kotayı 810 bin tona çıkarmışız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 6

KEMALETTİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – O da yetmez efendim. İnsanlar kota için... Fabrika o kadar... Eskiden üç buçuk ay, dört ay hatta beş ay kampanya dönemleri vardı, şimdi iki-iki buçuk ayda bitiriyoruz Selim Bey.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Optimum süre yüz elli gün falan. Yani, onun üzerinde aşanda ya pancarın değeri kaybolur.

KEMALETTİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Ben polar miktarını sormuştum efendim.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Polar miktarını size arz ederiz efendim.

KEMALETTİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Polar bu sene bütün Türkiye’de ciddi düştü. Sebebi ne?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Düşük olma nedeni, iklim efendim. Geceyle gündüz arasındaki farkın düşük olması olarak izah ediyoruz. 2014 yılı malum, yüz otuz beş yılın en sıcak yılı seçildi efendim.

KEMALETTİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Bir hastalık söz konusu mu?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Hayır, herhangi bir hastalık söz konusu değil.

KEMALETTİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Halk arasında genel öyle bir kanaat var.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Halk arasındaki kanaat kendilerinin pancar polarının düşük olması nedeniyle olsa olsa...

KEMALETTİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Ben de ziraat mühendisiyim. Bilgim bu konuda var, ifade etmekten çekiniyorum burada Komisyon huzurunda.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Peki efendim.

Yani, bizim düşüncemiz şu: Gece ve gündüz arasındaki...

KEMALETTİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Yani, bir tespitiniz yok bu konuda.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Biz en iyi tohumu seçiyoruz.

Arzu eder misiniz, Selim Bey cevap versin konunun uzmanı olarak.

BAŞKAN – Bakın, konusuyla ilgili bilgi sahibi kimse o cevap versin Sayın Genel Müdürüm.

KEMALETTİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Bakın, polar miktarı konusunda çok ciddi çiftçilerimiz mağdur edildiler. Zira, bu fiyat 16 polara göre tespit edildi ama 12, 13, 14 polar noktasında fabrika tespit ediyor. Böyle olunca da insanların eline daha az para geçiyor. Ama bunun sebebi olarak da halk arasında geniş bir kanaat var, anlayış var: Hastalık sebebiyle ve bu zamanında tespit edilip ilaçlanmadığı için. Ve sadece 1 parselin ilaçlanması yetmiyor, tüm parsellerin ilaçlanması lazım. Bu konuda Şeker şirketinin ziraat müdürlüklerini ihmal ettiklerinden dolayı, bunu zamanında tespit edemediklerinden dolayı ilk sökülen pancarlardaki polar miktarları çok düşük. Ama sonradan sökülenlerde pancar kendisini toparlıyor, yapraklardaki tekrar özümsemeye gövdeye tekrar şeker depolamaya başlıyor ve sonradan sökülenlerde 15, 16 poları yakalama imkânlarına sahip. Ama ilk sökülenlerde ciddi bir problem var. Bunu tespit etmiş olmanız gerektiğini ve ilmi olarak tespit etmeniz gerektiğini ben düşünüyordum, onu öğrenmek istemişim.

BAŞKAN – Bu konuyla ilgili, Selim Bey, buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SELİM YÜCEL – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekillerim; şimdi, hepinizin malumu olduğu üzere, 2014 yılında seyreden iklim şartları yani özellikle şeker pancarı için diyeyim, diğer ürünler de etkilendi, hem kuraklık hem de sonbaharda bizim hasat öncesi seyreden iklim şartları pancar tarımının aleyhine bir durum oluşturdu. Yoksa, bizim genel yani tarla hazırlığından ekim zamanı ve hasat dönemine kadar olan uygulamalarımızda geçmiş yıllara göre bir eksiklik yok. Yani, Afyon Şeker Fabrikası polar oranı en yüksek olan bölgelerimizden birisi. Buraya verdiğimiz şeker pancarı tohumu ve çeşit olarak bir önceki yılın aynı çeşidini verdik yani çeşit olarak. Ekim aynı dönemde yapıldı, diğer işlemler aynı dönemde yapıldı ama şeker pancarında özellikle hazirandan sonra temmuz ve ağustos aylarında şeker oranını oluşturan en önemli faktör gece ve gündüz ısı farkıdır. Yani, gündüz çok yüksek bir sıcaklık olmayacak çünkü 31 dereceden sonra şeker oluşumu duruyor yani gündüz 31-32 dereceden sonra. Gece de belirli bir serinliğe düşmesi durumunda bu şeker oranında da kayıp azalıyor. Dolayısıyla, bu aradaki fark ne kadar yüksek olursa şeker oranı o kadar fazla oluşuyor. Yani, geçtiğimiz yıl, bir önceki yıl, 18, 19 olan şeker oranı bu yıl 16'lara düşmüştür.

KEMALETTİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Daha da düşük, 12'lere düştü, 11'lere düştü.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SELİM YÜCEL – Doğrudur. O münferit ve kampanya başında olan değerler Sayın Vekilim.

Şimdi, efendim, bir diğer ikinci olumsuzluk da şu oldu: Yani, biz eylül sonunda hasada başladık. Hasada başladıktan sonra da o bölgelerde yani genel bölgede yağış oldu. Yağış olmasıyla birlikte tekrar kök ve yaprak gelişimine bağlı olarak bir şeker tüketimi söz konusu oldu. Şimdi, bundan dolayı da ülke genelinde, sadece Türk Şeker değil, aşağı yukarı orta Anadolu ve bu bölgelerdeki şeker oranında ciddi anlamda bir düşüş oldu.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 7

Sayın Vekilim “cercospora” hastalığını kastediyor yani bu “yaprak leke hastalığı”. Bu hastalık yoğun olarak rakımın düşük olduğu ve deniz seviyesinde olan yerlerde görülür. Bunun dışında, asla, hem literatür bilgisi olarak hem kayıtlarımızda, yani rakımı 10, 20 ve deniz seviyesinde olan, ılıman iklimin hâkim olduğu yerlerde görülen bu hastalık, orta Anadolu gibi yerlerde görülmez ama...

KEMALETİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Şimdi görüldü ama.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SELİM YÜCEL – Ama belirli miktarda görüldü.

Yine, Sayın Vekilim bilir ki bir hastalığın zirai mücadelesinin, ilaçla mücadelesinin yapılması için belirli bir eşik değeri geçmesi gerekir. Bizim yaptığımız tespitlerde yani bu ağustos ayı sonunda ortaya çıktığında böyle bir mücadelenin hem ekonomik olmadığı hem ciddi bir fayda sağlamayacağı hem de çevreye ciddi anlamda bir zarar vereceği düşüncesiyle münferit olan bu bölgelerde mücadele yapılmadı. Yoksa, mücadele yapılması gereken boyutlara ulaşmış olsaydı biz bütün sahalarda inceleme yaptık, elbette ki bu mücadeleyi de yapardık.

Arz ediyorum efendim.

KEMALETİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Bu sene mücadele yapılmadı ama gelecek sene bu eşiği de çoktan aşacaktır. Şimdiden tedbir almanızda yarar var.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – “Bu şeker fabrikaları nasıl kurtulur?” şeklindeki...

KEMALETİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – 1 kilogram pancarın maliyetini sormuştum.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Onu size yazılı olarak beyan ederiz.

140 liraymış efendim.

KEMALETİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – 140 lira maliyet.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – 2014 yılı Sayın Vekilim.

KEMALETİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Ben 2012’yi sormuştum.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Ben onu yazılı olarak size arz ederim.

BAŞKAN – 1 kilo şeker maliyetinden mi yoksa pancar maliyetinden mi bahsediliyor?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Pancar maliyeti 2012 yılı 126 liraymış efendim.

Efendim, Türk Şekerin kurtulması özelleştirme olmazsa mümkün değil. Normal bir maliyetle üretim yapabilmesi için de fabrikalarının yarısının durması gerekecek, çalıştırılmaması gerekecek.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Yani, yarıya düşürülmesi lazım.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Evet. Ama bunun dışında en uygun çözüm, bir özel sektör mantığıyla gelinecek bir özelleştirme dışında herhangi bir şey Türk Şekeri kurtaracak durumda değil. Şu anda personel durumu da giderek geriye doğru gidiyor. Bizim personelimiz fazla gibi görülüyor yani rakiplerimizinki az gibi görülüyor. Biraz, işte, pancar bölgesinde Konya Şekerin yapıyor olması mesela, işte, Çumra Şekerle beraber maliyetleri çok düşürecek yeni maliyet avantajlarına sahip olması. Türk Şekerde bunların hiçbir tanesi yok maalesef. Bu sene kampanya döneminde de çok zorlanarak yani istihdam açısından, özellikle ehliyet gerektiren istihdam açısından çok zorlanarak ancak ifa edebildik. Bunun hızla özelleştirilmesi gerekiyor. Benim kanaatim bu noktada.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Pancara ödenen miktar toplam yıllık olarak ne kadar?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – 1,4 trilyon.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – 1,4 milyar mı?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Evet.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Yani, 200 milyon zararınız var, evet.

KEMALETİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Makine fabrikasıyla ilgili bir çalışma var mı?

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ABBAS SUERİ – Efendim, Afyon Makine Fabrikasındaki kötü görünüm, yol kenarında olan bina ilkokul binasıdır, depremde hasar görmüş bir binadır.

KEMALETİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Lojmanları da var efendim.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ABBAS SUERİ – Arkasında lojmanları vardır, depremde hasar görmüş binalardır. İlkokulu zaten Millî Eğitim Bakanlığına devrettik. Bizim dışımızda Millî Eğitim

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 8

Bakanlığının tasarrufunda. Arkadaki hasar gören binalarla ilgili de yıkma noktasında, ortadan kaldırma noktasında bir çalışma yapacağız. Güçlendirme çok pahalı bir maliyet getirecek bize. O nedenle, onun üstünde çalışıyoruz efendim.

KEMALETTİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Fabrika?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ABBAS SUERİ – Fabrika da şu anda fabrika olarak devam etmiyor, şeker fabrikasına bağlı olarak devam ediyor ama üretimine devam ediyor.

KEMALETTİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – Depremi üzerinden yaklaşık on dört yıl geçti Sayın Genel Müdür.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ABBAS SUERİ – Yok, o yol kenarında gördüğünüz bina Sayın Vekilim, ilkokul binası. Bizim tarafımızdan Millî Eğitim Bakanlığına devredilmiş bir bina. Yani, bizim orada bir tasarruf uygulamamız söz konusu değil.

KEMALETTİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – İlkokul binası değil, lojmanları diyorunuz özellikle. Fabrika duruyor ya, o yapıyı biliyorum.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ABBAS SUERİ – Arkasındaki lojmanlar bize ait, onları da biliyorsunuz efendim. Yani, güçlendirme yapılması lazım. Şu aşamada özelleştirme programında olduğumuzdan dolayı güçlendirmeye ilgili bir tasarruf da yapamıyoruz. Yani, yıkma noktasında ne yapabiliriz, onu değerlendiriyoruz efendim.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayın Başkan, Sayın Genel Müdür Yardımcısı konuyu anlatırken bu iç önerilerde de var yani bunları söylüyorsunuz ama bir taraftan da yatırım yapıyorsunuz, makineler alınmış. İşte, bir taraftan...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Acil onlar.

TURGAY DEVELİ (Adana) – ...işçi sayısı düşüyor, yeni yatırım yapıyor. İç önerilerin 3'üncüsünde.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ABBAS SUERİ – Makine fabrikasıyla ilgili mi efendim?

TURGAY DEVELİ (Adana) – Evet.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ABBAS SUERİ – Makine fabrikalarında Eskişehir ve Ankara'daki makine fabrikalarında seri şekilde şeker fabrikasının ihtiyacı olan makine aksamaları üretimi devam ediyor. Oralara yeni yatırım noktasında, acil ihtiyaç olan, az elemanla çalışması gereken makine aksamaları alınıyor efendim. Yatırım noktamız o noktada.

BAŞKAN – Evet, teşekkürler.

Sayın Yüksel...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, milletvekili arkadaşlarımızın sorularına verilen yanıt üzerinden yani Genel Müdürün acilen özelleştirme yapılması gerekiyor değerlendirmesiyle ilgili ben de söz aldım.

Şimdi, aslında sorulan soru, Hocanın sorduğu soru, hani “Bir kısım fabrikaları özelleştirdiniz. Bunlar ne oldu, nasıl çalışıyor şimdi?” değil mi? “Biz bir türlü maliyeti düşüremiyoruz, efendim, zarar ediyoruz, kâr edemiyoruz.” İşte, stoklar birikiyor maliyet yüksek olduğu için, ihracat fiyatları düşük olduğu için, dünyayla rekabet edemiyoruz.” Bu özelleştirilen şeker fabrikalarında durum nedir? Bunlar nasıl çalışıyor?

Şimdi, değerli milletvekili arkadaşlarım, biz, aslında, gene, bugün, acaba bu şeker konusunda karşılaşmaz mıyız diye düşünüyordum. Hemen her KİT Komisyonunda -daha önce de bir kez daha söyledim- önümüze belli isimler çıkıyor, şu veya bu şekilde çıkıyor. Alınan ihalelerdeki yolsuzlukla çıkıyor, efendim, işte, bu özelleştirmelerde düşük fiyatlarla bu devletin değerleri, cumhuriyetin yarattığı değerlerin kendilerine verilmesi biçiminde çıkıyor. Mesela, 2011 yılında...

Bir kere 2000 yılından beri özelleştirme programında bu kurum ve özelleştirme süreci aşağı yukarı on üç-on dört yıldır devam ettiği için yatırım falan yapılmıyor. Yani, bu acil birtakım yatırımlar dışında hiçbir yatırım yapılmıyor. Ve sürekli söylenen, hemen her Komisyon toplantısında söylenen nitelikli personelin bulunamadığı, kalifiye personelin bulunamadığı. Yani, niye bulunamaz? Bulunamıyorsa yetiştirirsiniz. Özel şeker fabrikaları nasıl buluyor? Siz niye bulamıyorsunuz? Tabii, bu devletin, iktidarın gene siyasi anlayışına da uygun olarak bu taşeron sisteminin devreye girmesi, evet, ciddi şekilde bu norm kadro yasasının devam ediyor olması bütün KİT komisyonların da olduğu gibi sizi de mutlaka sıkıştırıyor. Ama bu yatırım yapmadan, efendim, maliyetleri düşürmeye çalışmadan, yeni bir anlayışla, yeni bir üretim anlayışıyla yaklaşmadığınız sürece bunları sonunda özelleştirmek zorunluluğu fikrine geliniyor. Şimdi geldiğiniz nokta, işin kötüsü, artık fabrikaların özelleştirilmesi değil. Zaten Türkiye’de şu anda uygulanan o, iktidar tarafından Türkiye’de varlıkları satılıyor. Yani, şimdi, sizin de önerinizde “Varlıklarımızı satalım.” diyorsunuz.

Bakın, yine, burada da aynı isimlere rastlıyoruz değerli milletvekili arkadaşlarım. Yani “Kimin temsilciyiz biz?” diye geçen gün de bir başka komisyon toplantısında sormuştum. 2011’de Erzincan, Elâzığ, Elbistan ve Malatya şeker fabrikaları 266 milyon dolara yani o günün parasıyla 500 milyon TL’ye falan Kolin-Limak’a satılıyor, özelleştiriliyor. Oysa, sadece Malatya Şeker Fabrikasının arazisinin 540 milyon TL değer taşıdığı tespiti var o günlerde. Yine, 131 bin 400 tonluk A şeker kotasıyla birlikte satılıyor burası ve sadece A şeker kotasının 200 milyon dolara satılabilir olduğu değerlendirilmesi var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 9

Kastamonu, Kırşehir, Turhal, Yozgat, Çorum, Çarşamba şeker fabrikalarını Akcan Şeker satın alıyor, 656 milyon dolara satın alınıyor. 2009 yılında 606 milyon dolar teklif ediliyor, sonra bu sendikanın itirazıyla düştüğü için 650 milyon dolara, burada da Cengiz Holding yine karşımıza çıkıyor. Hani, şu millete küfreden bir grup var ya, “Bundan sonra daha dikkatli davranacağım küfrederken.” diyen adam burada karşımıza çıkıyor.

Bu Kütahya Şekerin -biraz sonra gelecek bir başka öneride- kamu hissesini devretme biçimde, satma biçimde bir özelleştirme orada uygulanıyor. Orada da Torunlar ve Kiler yine karşımıza çıkıyor, yüzde 56 hissesini 24 milyon dolara alıyorlar sanıyorum.

Dün de biliyorsunuz, yine, Komisyonumuzda görüşmeler sırasında bu Torunların -bu şanslı sınıf arkadaşı, bu dönemde yürü ya kulum olan sınıf arkadaşı- Başkent Doğalgazı satın aldığını konuşmuştuk. Hemen her komisyonda aynı isimleri konuşuyoruz arkadaşlar hemen her komisyonda. Yani, biz, şu anda devletin kurumlarını, değerlerini hazırlayıp... Burada aslında kötü, trajik bir oyun oynanıyor, tiyatro oynanıyor. Bu Türkiye’deki 15-20 civarında olan, bütün ihaleleri nasılsa alan ve bütün özelleştirmeleri alan bunlara, bu kurumlara, bu şirketlere, milletin orasına burasına küfreden bu şirketlere bunları hazırlarızın çalışmasında. Siz de kurum olarak... Tabii, yani, yapacak bir şey yok. Ben hep söylüyorum: Yani, kurumlar aslında çaresizlik içindedir, iktidarın bu anlayışdır, siyaset anlayışdır, siyasi tavrıdır, iradesidir. Bunu size “Hazırlayın buralara, biz bunlardan bir an önce kurtulalım, hatta varlıklarını da bunlara satalım, biz onlardan bir şekilde sonra havuza mavuza bir şeylere toplarız, alırız.” anlayışı var yani. Hepsini havuz medyası. Yani, karşımıza her yerde çıkıyor. Yani, bu da bir trajik bir oyun aslında. Yani, niye bunlar özelleştirildikten sonra rekabet edebilir, dünyayla rekabet edebilir hâle geliyorlar, siz niye yapamıyorsunuz? Bir.

İkincisi, bakın, bir başka özelleştirme modeli üzerinde lütfen çalışın, lütfen bir başka özelleştirme modelini Özelleştirme İdaresi Kuruluna önerin. Özelleştirme İdaresi Kurulu bunu kendiliğinden yapmaz. Özelleştirme İdaresi Kurulu, Başbakan ve 4 bakandan oluşan o kurul, sadece Türkiye’nin değerlerini o havuz medyasına nasıl pazarlarınızın çalışması içindedir, başka bir şey değildir. Bakın, sendikanın çalışması var. Bu, yeterli değil tabii ki. Yani, sendika kendi imkânlarıyla bir çalışma yapmış, siz kurum olarak bunun çok daha iyisini yapabilirsiniz. Bir özelleştirme modeli önerdiniz mi bugüne kadar? Niye Amerika Birleşik Devletlerinde, Hollanda’da sektörün tamamı kooperatifler tarafından yönetiliyor? Niye payın Fransa’da yüzde 81’i, Almanya’da yüzde 78’i, Avusturya’da yüzde 72’si kooperatiflerin elinde? Bakın, İzmir’de, İzmir Büyükşehir Belediyesinin uyguladığı model var. İzmir Büyükşehir Belediyesi bugün kendine Tarım Dairesi Başkanlığı kurmuş ve o Tarım Dairesi Başkanlığıyla -Türkiye’de ilk kuran belediyedir- Hükümetin yapması gerekeni orada aslında yapıyor, kooperatiflerle iş birliği içinde kooperatifleri destekleyerek o bölgedeki tarımsal kalkınmayı sağlıyor ve Birleşmiş Milletlerde en iyi tarımsal kalkınma modeli seçildi bu model. Yani, bunlar bizim de yapabileceğimiz, aslında devletin yapması gereken şeyler ve bizim ülkenin kurtuluşu da buradadır. Tarımsal sanayinin geliştirilerek, bu kooperatifler eliyle geliştirilerek ülkemizin kurtuluşu da buradadır. Bununla ilgili, mesela, bir üreticiye satış özelleştirme seçeneği yok sendikanın da bize gönderdiği yazıda belirttiği gibi. Bir model üzerinde çalışın. Madem “İlla bunlar özelleştirilecek, biz beceremiyoruz bu işi diyorsunuz.” ya da “Becerememize fırsat verilmiyor, izin verilmiyor.” diyorsanız o zaman bir başka özelleştirme modeli üzerinde bu ülkenin yetiştirilmiş, okumuş yurttaşları olarak lütfen çalışın. Mesela, bir üreticiye satış özelleştirme seçeneği oluşturun, bir başka model oluşturun da bari bu değerlerimizi böyle 15-20 tane belli yandaşa peşkeş çekilmesini önlemeye çalışma açısından bir katkımız olsun diyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sami Bey, buyurun en son yöneltilen sorulara cevap vermek için.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Efendim, özelleştirme konusunda bu çiftçilere veya sendikaya özelleştirme başladığı altında herhangi bir çabamız yoktur. Fakat, biz her 2 kuruluşla da çok yakın temas ediyoruz, sürekli de konuşuyoruz. Yani, kooperatiflerin olduğu bölgede arkadaşlar bizim açtığımız ihalelere de geldiler gerek kooperatifler aracılığıyla şirket olan Konya Şeker gerekse PANKOBİRLİK geldiler, ihalelerimize katıldılar. Ben onlarla -yani şahsen, ben, kendim olarak Kurumun da onayıyla- her tür modeli oluşturmaları için yardımcı olacağımı da söyledim. Bütün teknik yardımlar için amade olduğumuzu da söyledik. Hatta, bir ihale döneminde -sanıyorum ilk ihale döneminde- ihalenin belli bir aşamasında yani süreyi uzattığımız bir dönemde sendikanın “Biz buraya olumlu katkılar sağlayacağız.” şeklinde bir yaklaşımı oldu, bekledik, oradan da bir sonuç alamadık. Ben kendilerine gerçekçi taleplerinin olması gerektiğini söyledim Sayın Vekilim, çok açık olarak. Yani, 25 fabrikanın 25’iyle ilgili olarak ne mevcut bir fonları var ne de çalıştırabilme yetenekleri var. “Kendi ölçeğinizi çok belirledikten sonra yani bu romantik tavrıdan çıktıktan sonra kendi gerçeğinizi belirleyin ve lütfen ve o gerçek çerçevesinde neyi istiyorsanız sizin finansal yapınızın oluşumu, sizin ortaklık kuruluşlarınız, sizin buraya yönelmeniz ve sizin şirketle, şeker sektörüyle ilgili gelecek beklentileriniz de dâhil olmak üzere hepsini alalım ve oturalım, konuşalım.” dedik ve bu çabalarımız sürüyor. Ama bu bir özelleştirme modeli. Şimdi, karşı özelleştirme modeli olarak değil de yanında türev olarak söylenilen kiralama biçimi. Bu kiralama devletin elinde kaldığı müddetçe... Yani, birkaç akitle veya bir teminatla bağlantılı bir işlemdir, yapamadıkları

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 10

zaman o teminatın iradıyla çıkarlar ve size bir enkazda devredebilirler. Bu tür kiralama modellerini işleyen yerlere de baktık biz, pek makul görülmedi.

Kooperatif çalışmalarıyla ilgili olarak da, işletme hakkı devri gibi bir model var. Bu işletme hakkı devri için de ben yine kendilerine de söyledim, bu da bir çaba olarak şu anda devam ediyor. Belki, bunun, Özelleştirme Yüksek Kurulunun da uygun göreceği bir seçenek olarak değerlendirilmesi mümkün ama zaten biz çiftçiye muhafaza ediyoruz. Şimdi, işin esas kısmı burası. Biz bir şirketi sattığımız zaman yani bir portföy grubunu sattığımız zaman beraberinde hinterlandı da satıyoruz. Yani, TÜRKŞEKER'in -geçen gün imzaladık- 88'inci kuruluş yıldönümü. Yani, üç kuşaklık, dört kuşaklık yetmişmiş pancar çiftçisinin alışkanlıklarını da satıyoruz. Hiçbir sıkıntı yok ki ortada. Ya bir büyük kuruluşla yani ana kuruluşla yahut sermaye bağlamında ortaklıklar geliştirilerek gelinebilir. Ama işletme hakkı devri bazı özel yerler için söz konusu olabilir, bunlar da değerlendiriliyor Sayın Vekilim.

Şimdi "Varlık satışı yapıyoruz." dediğimizde 2 türlü şey var. Bir tanesi, varlığın altına koyuyor, sattığımız zaman bu sefer varlığı kotayla beraber satıyorsunuz. Bu varlık çok değerli bir varlık oluyor. Varlığı çıkarıp kotaya -yani demin arz ettiğim gibi- sadece şekerin lüzumu olan bölümü sattığımız zaman bu sefer varlıklar dışarıda kalıyor, varlık satılıyor şeklinde oluyor. Sadece şeker özelleştirmesinde de değil bizim tarzımız şu efendim: Herhangi bir yer için -demin bahsettiğim- devlet kamulaştırmaları yaptığı zaman çok büyük arsa ve araziler üzerinden yapmıştı. Buralarda lüzumlu olan, o sektörü orada yürütecek kadar lüzumlu olan arsayı ona bırakıyoruz, onun dışındakileri ayırıyoruz ve onun dışındakilerini de öyle satıyoruz. Yani, makine fabrikalarıyla ilgili olarak da, mesela şekerde, biz makine fabrikalarını ayrıca satmayı değerlendiriyoruz. Çünkü bu makine fabrikaları, sektörün tümüne hizmet veren fabrikalar, herhangi biriyle beraber değerlendirildiği zaman -yani bu da yine Türkiye lehine düşünülmüş bir şey- herhangi bir fabrika grubuyla beraber satılığında elzem olan ihtiyaçların karşılanmasında yeterli şekilde aktivite sergilemeyeceğini düşündük, daha bağımsız kimlikler altında bütün fabrikalara eşit hizmet verebileceğini değerlendirdik. Yine, başından sonuna kadar her şeyi Türkiye lehine, ülkemiz lehine, şeker arzının sürdürebilme, pancar üreticisini yürütebilme... Ama bu örgütlü kuruluşlarda böyle yakınmalar da oluyor, onlara da söyledik, demin dediğimiz gibi model önerilerine açığız, varsa model önerilerine açığız, değerlendirmeleri de birlikte yürütüyoruz. İnşallah olumlu sonuç alırsız diye bekliyorum.

BAŞKAN – Sayın Belen, herhâlde ilave bir sualiniz olacak.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Evet.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Genel Müdürüm, demin bir ifade kullandınız, o ifadenizi başka yerde kullanmayın, basın da inşallah yazmaz "Çiftçiye de satıyoruz." dediniz.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Çiftçi alışkanlıklarını...

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Neyse, yani, o ifadeyi kullanmayın.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Çiftçi alışkanlıkları... Özür dilerim.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Şimdi, Alpullu Şeker Fabrikasının A kotası miktarı ne kadar? Bunu öğrenmek istiyorum.

Bir de, şimdi, fabrika sayısının azaltılmasının ancak kârlılık getireceğini söylediniz.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Normal maliyetlere dönebiliriz.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Evet, maliyetlerin azalması noktasında ama bilanço dipnotlarına baktığımda, Kırşehir Şeker Fabrikasında -ki Kırşehir bölgesinde pancar üretimi de çok fazla değil bildiğim kadarıyla- 16 milyon 128 bin 591 lira müteahhide -yani, orada herhâlde bir fabrikada yeni kısımlar mı yapılıyor, tamirat mı yapılıyor her neyse- fazla ödeme yapılmış. Yani, bir tarafta diyorsunuz ki: "Fabrika sayısı azaltılsın." Öbür tarafta, üstelik de özelleştirme kapsamındaki bir fabrikaya bir sürü para harcıyorsunuz ve bu parayı verirken de fazla ödeme yapıyorsunuz, bunu anlamak mümkün değil.

Yani, bir de özelleştirme kapsamında -gerçi sizin dışınızda ama Özelleştirme İdaresinden burada olan arkadaşlar bir not alırsa sevinirim- şimdi pancar üreticisinin tamamına yakını pancar kooperatiflerinin ortağı. Dolayısıyla, satılacak fabrikalarda bu pancar üreticilerinin ortağı olduğu pancar üretim kooperatiflerinin birliklerine öncelik tanınması, zarar edenlere de... Hatta, geçmişte, zannedersen, yıllar evvel, Zonguldak bölgesinde Erdemir 1 lira sembolik bir rakamla oradaki kömür işletmeleri satıldı. Yani, PANKOBİRLİK veya başka pancar birlikleri de böyle sembolik değerle verilirse daha iyi olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yüksel, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 11

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, yani, sizin bu sendikaların önerilerine açık olmanızı, onları tartışıyor olmanızı duyduğuma sevindim, teşekkür ediyorum.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Estağfurullah.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – “Bir model sunsunlar.” diyorsunuz. Mesela, bir model sunuyorlar aslında. “Türk şekerini koruyacak model” adı altında sendikanın yine bir modeli var. Pancar üreticisi, şeker çalışanı, yan sektör paydaşları ve kamu denetiminin içinde yer aldığı üretici bazlı yeniden bir yapılanma modeli öneriyorlar. Yani, siz, biraz önce neler olabilir, bunları söylediniz. Kiralama olabilir, farklı modelleri siz de sıraladınız ama önemli olan bu modelde bu sektör paydaşlarının bir araya gelip, bu işi konuşup hakikaten yeni bir model üretmeleri, yaratmalarıdır. Bir araya gelme fikri önemli bir şeydir, başlangıç çok önemli yani o başlangıç. Onu yapmak gerekiyor, bir.

İkincisi, bu, aynı zamanda, söylediğiniz gibi, böyle tek başına bir özelleştirme işi değil yani bunların işte bir değerlendirilmesi, satılması meselesi değil. Evet, yani, bu önemli bir miktarı, 10 milyon kişiyi etkileyen bir sektör. Hani, diğer sektörleri, etkilediği sektörleri falan düşündüğünüz zaman 10 milyon kişilik bir nüfusu etkileyecek bir şey. Mesela, bölgesel kalkınma modeli olarak da kullanılabilecek bir alan. Bizim 2011 seçimleri öncesinde bu konuda bir projemiz de vardı Doğu ve Güneydoğu Bölgesi’nin kalkınmasıyla ilgili özellikle. Çok önemli bir sektör olduğu yönünde bir tespitimiz var bu konuda. Dünyada gelişmiş ülkelerde bu kabul edilebilir bölgesel farklılıkların millî gelir ortalamasının en az yüzde 75’i olması gerekir ama bizde hâlâ yüzde 55-56’lardadır Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi’ndeki millî gelirin ortalama millî gelirimize oranı. Bu pancar üretimi de oradaki hayvancılıkla birlikte değerlendirildiğinde bölgesel kalkınma, bölgeler arasındaki bu kalkınmadaki eşitsizliği de ortadan kaldıracak bir modeldir aynı zamanda. Yani, bunu yok etmeye çalışmak yerine bu alanda geliştirmeye çalışmak lazım. Yani, hele hele siz bu işin içinde olan, bu sektörü, kurumu iyi tanıyan insan olarak bu paydaşlarla birlikte çok daha yeni bir model üretebilirsiniz, ben buna inanıyorum. Yani, eğer, size bu konuda bir baskı olmazsa, sizin önünüz açılsa buradan bir çıkış yakalayabilir Türkiye.

Teşekkür ederim.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Sayın Başkan, bir soru sorayım.

BAŞKAN – Buyurun Aydın Bey.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Çalışanlarınızın içerisinde aynı zamanda pancar üreticisi olan ne kadardır, hiç oran var mıdır? Yani hem pancar üreticisi hem de kurumun elemanı olan... Çünkü o bölgenin insanı bunlar.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Yok denecek kadar azdır.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Bir de sendikalı çalışan -işçi, memur fark etmez- ne kadardır? Yani, bu önemli, şu an kendi sistemine sahip çıkacak, çok önemli.

KEMALETTİN YILMAZ (Afyonkarahisar) – O işe, o güce sahip değiller zaten.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Bir soru da ben sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Bu sendikanın bir başka önerisi var hem kalifiye eleman bulma konusunda, nitelikli eleman bulma konusunda hem de maliyetleri düşürme konusunda. Yani, burada kendiliğinden ücretlerini düşürmeye hazır sendika önerisinde gördüğüm kadarıyla ve sonuç itibarıyla bu taşeronu kaldırıp kadrolu aşağı yukarı 3.500 işçiyi istihdam edebileceğinizi söyleyen bir önerileri var. Yani, bunu hiç incelediniz mi? Size geldi mi bu öneri? Bunu ciddiye aldınız mı?

Bakın, yine, ben, kusura bakmayın, hep İzmir Büyükşehir Belediyesinden örnek veriyorum ama 6.500 taşeron işçiyi İzmir Büyükşehir Belediyesi sendikalarla oturarak taşeronluktan çıkardı arkadaşlar. Bugün İzmir Büyükşehir Belediyesinde taşeron yok. Bu sendikalarla birlikte uyum içinde yani onların ücret zamlarıyla ilgili, çalışanlarla ilgili, yeni gireceklerle ilgili anlaşılar hemen hemen hiçbir maliyet farkı... Yani, büyükşehir belediyemize bizim bir maliyet farkı gelmedi, tam tersine taşeronu verilen para da belediyenin kasasında kaldı ya da işçinin maaşına eklendi. Böylece bir model bulundu. Var mesela bizim bu uyguladığımız model. Size de sendika bunu öneriyor, bunu ciddiye alıyor musunuz? Yani, buna baktınız mı, incelediniz mi yani?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Efendim, önce, sanıyorum, gaf şeklinde değerlendirildi, onu bir düzeltelim: Çiftçinin alışkanlıklarını, kültürünü, seksen yıldır babadan oğula devreden işte pancar ekme, büyütme, çapalama, onlardaki o alışkanlıkları devrettiğimi arz etmiştim, eğer yanlış söylemişsem tashihen özür dilerim.

Alpullu Fabrikasının A kotası olarak 90 bin ton tayin edilmiş efendim.

Sayın Vekilimizin söylediği bir diğer husus da, efendim, inanın, bu sendikaların, çiftçi ortaklıklarının önerilerin neredeyse yarıya yakını Özelleştirme İdaresiyle yaptıkları temaslardan aldıkları ilhamlardan kaynaklanmıştır. Biz zamanında bunları hep yaptık ve kendilerine de söyledik, dedik ki: “Yani, ortaklıklarınızı, kendi fonlarınızı, gelecek fonlarınızı,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 12
nakitlerinizi, bulabileceğiniz nakitleri belli bir finansal disiplin altında birleştirirseniz bizim karşımızda hem anlamlı bir yerde durursunuz.”

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Siz saydığınız bu şirketlerin, 20 şirketin sermayeyi, parayı nereden bulduğunu düşünüyorsunuz Sayın Genele Müdürüm?

BAŞKAN – Sayın Yüksel...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Onların içini boşaltıp alıyorlar, geliyor, ondan sonra satın alıyorlar. “Para bulsun...” İşçi nereden para bulsun.

BAŞKAN – Sayın Yüksel, öncelikle söz talebinizi iletin.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Pardon.

BAŞKAN – Karşılıklı tartışmaya dönüşmesin.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Efendim, yani, inşallah, bize gelen her türlü teklife, açığız -tekraren söyleyeyim- değerlendirilecek her türlü teklifi değerlendiririz, anlamlı hâle dönüşmesine de yardımcı oluruz. Şayet, teklif kendi içerisinde bir tutarlılık arz etmiyorsa teklifi tutarlı hâle de dönüştürürüz. Ülke için özelleştirme yapıyoruz. İnşallah, teklife de açık olduğumuzu buradan da bir kez daha beyanen teyit ederim.

Arz ederim.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Bülent Bey’in bir sorusu vardı Sayıştayın tespitlerindeki Kırşehir Fabrikasıyla ilgili, 16 milyon liralık fazla ödemeye ilgili, “off the record” olarak bir cevap vererseniz çok memnun oluruz.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Kırşehir Şeker Fabrikası inşaatıyla ilgili müteahhide yapılan fazla ödemenin firma ve sorumlu şirket personelinin tahsili talebiyle alacak davası açıldı 16 milyon 128 bin 591 lira, bu ne oldu, bu dava ne oldu?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Hukuk Müşavirimiz cevap verebilir mi efendim?

BAŞKAN – Tabii, önce kendinizi tanıtn.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ HUKUK MÜŞAVİRİ İŞİL COŞKUN – Kırşehir’le ilgili olan davalar da ticaret mahkemelerinde açılmış olup her iki dava da devam etmektedir. Ayrıca, ilgililer hakkında Ankara ağır ceza mahkemesinde ve Kırşehir ağır ceza mahkemesindeki davalar da hâlen devam ediyor; konu yargıda efendim.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Bu fazla ödemelere imza atan personellerle ilgili, o personeller hâlen bünyenizde mi, çıkartıldı mı?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ HUKUK MÜŞAVİRİ İŞİL ÇOŞKUN – Efendim, davalar daha devam ettiği için, bir kısmı emekli oldu, bir kısmı vefat etti, başkasını bilmiyorum.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Biz ona yazılı olarak etraflı cevap verelim.

BAŞKAN – Öyle yapalım.

Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, 2 no.lu önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 3:

TÜRKŞEKER’e bağlı fabrikalarda insan sağlığı ve hijyene uygun koşullarda üretim yapılabilmesi için, fabrikalar öncelik sırasına alınmalı ve rafineri kısmındaki şekerle temas eden makine ve aksamların krom nikel malzeme ile değiştirilmesi hususunda ilgili makamlar nezdinde girişimlerde bulunularak gerekli yatırımların bir an önce yapılması.

BAŞKAN – Cevabı alalım.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CENGİZ SEZER – Cevabı arz ediyorum efendim:

Özelleştirme programındaki şirketimizin, yatırımlarına yeterli miktarda ödenek tahsis edilmemektedir. Kısıtlı yatırım ödenekleriyle bir yandan zorunlu çevre yatırımlarına öncelik verilmesi ve aynı zamanda şeker üretiminin sürdürülebilmesi gerekmektedir.

Şeker üretimi sürecinde ödeneklerin elverdiği ölçüde; fabrikalarımızda paslanmaz malzeme kullanımına yer verilmekte olup, önceki yıllarda şeker santrifüjleri (İlgın Şeker Fabrikasına 2 Adet), vibratörlü şeker sarsakları, şerbet ve şekerle temas eden boru, depo, bunker ve bunun gibi yüzeylerin paslanmaz malzemeye dönüştürülmesi yönünde yatırımlar gerçekleştirilmiş ve olumlu sonuçlar alınmıştır.

2011 yılı yatırımlarımız kapsamında İlgın Şeker Fabrikasına 2 adet ve Eskişehir Şeker Fabrikasına 2 adet olmak üzere toplam 4 adet, 2012 yılı yatırımlarımız kapsamında Eskişehir Şeker Fabrikasına 1 adet, şekerle temas eden tüm yüzey ve ekipmanları krom nikel (Cr-Ni) malzemedan oluşan şeker santrifüjü kurulmuş ve devreye alınmıştır. Aynı yatırımlar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 13

kapsamında, kristal şeker sarsakları alınmış, şerbetle ve şekerle temas eden yüzeyleri de krom nikel (Cr-Ni) malzemeyele değiştirilerek insan sağlığı ve hijyene uygun koşullarda üretim yönünde olumlu sonuçlar elde edilmiştir.

2012 ve 2013 yılı yatırımlarımız kapsamında da, muhtelif fabrikalarımızın şerbet ve şekerle temas eden yüzeyler ve boruları krom nikel (Cr-Ni) malzemeyele değiştirilmiştir.

2014 yılı yatırımlarımız arasında tamamı bu konuya yönelik olarak 4 milyon 600 bin TL ödenek ayrılmıştır. Bu konuyla ilgili yatırımlarımız önümüzdeki yıllarda da titizlikle takip edilerek sürdürülmeye çalışılacaktır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

3 no.lu öneri üzerinde söz talebi? Yok.

İzlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 4:

Şirketin doğalgazla çalışan fabrikalarının BOTAŞ ile bireysel olarak yaptıkları doğal gaz ihale ve alım satım sözleşmeleri "al ya da öde" sistemi sebebiyle riskli olduğundan, bu fabrikaların aralarında bir havuz oluşturmaları, havuza dâhil olan fabrikaların birbirlerinin eksik ya da fazla gaz kullanımlarını kendi aralarında dengelemeleri, sözleşmelerden doğacak risklerin en aza indirilebilmesi için, fabrikaların bireysel olarak sözleşme imzalamaları yerine havuza dâhil olan fabrikaların kullanmaları öngörülen yıllık doğal gaz miktarı üzerinden BOTAŞ ile şirket arasında tek bir sözleşme yapılabilmesi imkanlarının araştırılması.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CENGİZ SEZER – Cevabı arz ediyorum efendim:

Doğal gaz yakan fabrikaların, 2013 yılı için BOTAŞ'la yaptıkları sözleşmelerde toplam yıllık 200 milyon 900 bin metreküplük doğal gaz alım yükümlülüğü bulunmaktadır. BOTAŞ 2014 yılındaki yeni sözleşme düzenlemesinde, 0 ila 300 milyon metreküp arasındaki çekişlerdeki asgari alım taahhüdü oranını yüzde 80 olarak belirlemiştir. Toplam tüketim miktarı göz önüne alındığında, tüm fabrikalar için tek bir sözleşme veya her fabrika tarafından ayrı ayrı sözleşme yapılması hâlinde asgari alım taahhüdü sınırı aynı olacaktır ve bir avantaj sağlamayacaktır.

Tek bir sözleşmenin yapılması hususunda, şirketimiz ile BOTAŞ yetkililerinin genel müdür düzeyinde katıldığı bir toplantı yapılmıştır. BOTAŞ'ta yapılan bu toplantıda, BOTAŞ yetkilileri, bazı dönemlerde bölgesel olarak doğal gaz kısıtlamalarını uygulamak zorunda kaldıklarını dile getirmişlerdir. Tek bir sözleşme yapılması durumunda, örneğin İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan bir şehirde faaliyet gösteren sanayi kuruluşlarının doğal gazının zorunlu olarak kısıtlanmasına karar verebileceklerini, ancak tek sözleşmede böyle bir ayrıntının yer alamayacağını ve müşteriyle karşı karşıya kalmamak için de tek sözleşme uygulaması yapamayacaklarını tarafımıza iletmışlerdir.

Ayrıca, BOTAŞ, doğal gazdan dolayı bölgesel doğal gaz dağıtım firmalarına bir iletim ücreti ödemektedir. Tek bir sözleşme yapılması durumunda da, karışıklıklara yol açmamak için, her bir fabrikanın doğal gaz tüketiminin asgari ve azami çekişinin mutlaka verilmesinin gerektiği; böyle bir durumun da bir avantaj sağlamayacağı vurgulanmıştır.

Arz ederim.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – İmkânsız görünüyor, çıkarabiliriz efendim.

BAŞKAN – Sayıştay gündemden çıkarılabileceğini ifade ediyor. Bununla ilgili yapılacak herhangi bir ilave işlem olmadığı yönünde herhâlde bir kanaat söz konusu.

Gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Gündemden çıkarılmıştır.

5 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 5:

Mülkiyeti Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ'ye ait olan ve Özelleştirme Yüksek Kurulunun Kütahya Şeker Fabrikası AŞ'deki kamu hisselerinin satışını onaylayan kararında yer almayan 112 bin 907 metrekare arsanın; malikinin yazılı beyanı veya kesinleşmiş mahkeme kararı olmadan, alıcının talebi üzerine ve Türk Medeni Kanunu hükümlerine uyulmadan Kütahya Şeker fabrikası AŞ adına yapılan tescil işleminin iptali için gerekli yasal işlemlerin başlatılması.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CENGİZ SEZER – Cevabı arz ediyorum Sayın Başkanım. Yalnız, eğer, uygun görürseniz bunun uzun cevabını Sayın Heyete dağıtılan metinde ifade etmiştik. Biz, daha kısa bir metin de hazırlamış olduk bunun yanı sıra. İsterseniz, size bu konuyla ilgili daha kısa metni arz edebilir miyim?

BAŞKAN – Kısa ve öz bir metin istiyoruz.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CENGİZ SEZER – Teşekkür ederim efendim.

Arz ediyorum:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 14

"Tapu iptal ve tescil davası açılmasına ilişkin söz konusu öneri 15/11/2011 tarih ve 14069 sayılı yazımız ile Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığına iletilmiş olup Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığının şirketimize gönderdiği 20 Ocak 2012 tarihli ve 557 sayılı yazıları ekinde konunun 10/01/2012 tarih ve 251 sayılı yazıları ile Sayıştay Başkanlığına intikal ettirildiği ve ilgili kurum ve kuruluşlardan gelen yazılardan taşınmazın gerçek malikinin Kütahya Şeker Fabrikası Anonim Şirketi olduğu ve özelleştirme sırasında yapılan değerlendirme de göz önünde bulundurulduğu anlaşıldığından, anılan kuruluşların dava açmalarını gerektirici hukuki bir menfaatlerinin bulunmadığı" şeklinde cevap verilmesinin bildirilmesi üzerine konu Sayıştay Başkanlığınca Başbakanlık Teftiş Kuruluna intikal ettirilmiştir. Bu arada, Konya Tapu Müdürü hakkında Kütahya 1. Asliye Ceza Mahkemesinde açılan görevi kötüye kullanma davası ile ilgili olarak verilen görevi ihmal suçu kararına karşı tarafların temyiz etmesi üzerine Yargıtay 4. Ceza Dairesince taşınmazın maliki bulunan Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketini suçtan zarar görme olasılığı bulunduğundan müdahillğine karar verilmesi gerektiğine hükmedilmiş ve tarafımıza tebliğ edilen bu mahkeme kararına karşı şirketimizce temyiz yoluna başvurulmuştur. Yargıtay Ceza Dairesi 26/12/2012 tarih ve Esas 2012/30964 sayılı Karar'ında sanığa yükletilen görevi kötüye kullanma eylemine ilişkin olarak Eskişehir Bölge İdare Mahkemesince verilen 15/04/2008 tarih ve 36/38 sayılı soruşturma izni verilmesine yer olmadığına ilişkin karar karşısında, aynı hususta yeniden soruşturma izni verilemeyeceği ve dava şartının oluşmadığı gözetilmeden, yargılamaya devamla yazılı biçimde hüküm kurulması; kabule göre, sanığın tek başına yaptığı gerçek hak sahibi olan alıcı şirket yararına gayrimenkul tahsis işleminde izlenen yöntem usule aykırı olmakla birlikte, dosya kapsamı ve bilirkişi raporuna göre yasaya uygun bulunduğu ve kurum zararına yol açmadığının anlaşılması karşısında, atılı suçun oluşmayacağı gözetilmeden yasal olmayan gerekçeyle yazılı biçimde karar verilmesi nedeniyle hükmün bozulmasına karar verilmiş, bunun üzerine Kütahya 1. Asliye Ceza Mahkemesince "Sanık hakkında her ne kadar atılı suçtan cezalandırılması için kamu davası açılmış ise de kovuşturma şartının gerçekleşmeyeceğinin anlaşılması sebebiyle açılan kamu davasının düşürülmesine hükmedilmiş ve bu karar tarafımızdan temyiz edilmiş olup dosya hâlen Yargıtayda inceleme aşamasındadır.

Ayrıca, öneri ile ilgili olarak Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 18/12/2012 tarih 8486 sayılı yazıları eki Sayıştay Başkanlığına yazılan 12/12/2012 tarih 8341 sayılı cevabi yazılarında "Kütahya Şekerin kuruluş aşaması, incelemeye konu arazilerin satın alma bedeli, emlak vergisi ve harçların Kütahya Şeker tarafından ödenmesi, bu arazinin Kütahya şeker bilançolarında yer alması ve benzer durumlardaki Kayseri ve Konya şeker fabrikalarına ait olup TÜRKŞEKER üzerinde görülen arazilerin mahkemeye taşınması neticesinde, mahkemelerce Kayseri ve Konya şeker adına tapuya tesciline karar verilmesi, özelleştirme esnasında arazinin tanıtım dokümanında yer alması ve satışa esas bedel üzerinde bu araziye biçilen değer de dikkate alınması, dolayısıyla Hazine açısından da bir kaybin bulunmaması hususları birlikte değerlendirildiğinde, konuyla ilgili adli ve idari açıdan yapılacak başkaca işlem bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır." şeklinde ifade edilmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Özensoy, buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu mesele uzun zamandır gündemi meşgul ediyor. Ancak, burada, yine tapuda dünkü gibi... Yani farklı, dünkünden daha da vahim, gidip hemen üstünü çizip, yani TÜRKŞEKER'in üstünü çizip altına Kütahya Şeker yazılması gibi vahim bir durum var. Yani, bütün bu anlattıklarınız, işte, özelleştirme değerlendirmesinde olabilir, parasını Kütahya Şeker ödemiş olabilir, bütün bunlar ama ben o şeyi zaten anlamış değilim. Yani, bu tapuya gidip tapuda üstünü çizen müdürün nasıl suçsuz bulunduğunu, nasıl kamu davasının düştüğünü ben anlamış değilim. Yani; o zaman herkes gitsin, istediği tapunun üzerini çizdirsin, altına kendisini yazdırsın, ondan sonra birtakım gerekçelerle falan suçsuz bulunsun. Böyle bir mantığı anlamak mümkün değil. Şimdi, ben bunu Sayıştaya sormak istiyorum. Biz bu belgeleri falan defalarca isteğimiz hâlde gelmedi bize. Yani biz geçtiğimiz komisyonlarda da hep bu belgeleri istedik. Zaten bu belgelerin gelmeyişi de...

BAŞKAN - Hangi belgeler onlar?

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – İşte bu şeyler, ödenen harçlar, ödenen şeyler, burada bahsettiği ne varsa...

BAŞKAN – Onlar birkaç defa şeye sunuldu da o yüzden biz...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Nereye sunuldu?

BAŞKAN – Yani benim KİT Komisyonunda ve dışarıda takip ettiğim bir konuydu.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Hayır efendim...

BAŞKAN – Sizde eksik olan neyse onu isteyin, versinler.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yani, burada ne bahsediliyorsa hepsini istedik.

BAŞKAN – Tamam, bir kez daha isteyin.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yani, Kütahya Şeker bunun parasını ödemişse bu parasını ödendiğine dair makbuz olması lazım, harçlarını ödemişse böyle.

Peki, ben şunu da soracağım Sayıştaya: Yani, Kütahya Şeker TÜRKŞEKER'in zaten bir kuruluşu öyle değil mi?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 15

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Eskiden bağlı ortaklığıydı.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – İşte, bağlı ortaklığı yani bir kuruluşu. Dolayısıyla, aralarında...

BAŞKAN – Yüzde 100'üne sahip değil ama.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Tamam, yüzde 100'üne sahip değil, ben de zaten...

BAŞKAN – İçinde kooperatif falan da vardır yani hissedarlar arasında.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Elbette, bunlar her yerde böyle zaten. Yani, birtakım ortaklıklar...

BAŞKAN – Yo, her yerde değil.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yani, birçoğu böyle diyelim o zaman.

BAŞKAN – Peki.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Şimdi, ben şunu söylemek istiyorum; Yani ben yapısının, şöyledir, böyledir... Peki, bu parayı TÜRKŞEKER Kütahya Şekere göndermiş, TÜRKŞEKER de böyle ödemiş olabilir mi yani buna baktınız mı? Yani, tamam, Kütahya Şekerin kasasından çıkmış olabilir, Kütahya Şeker bunun parasını yatırmış olabilir. Yani, o gün peki niye TÜRKŞEKER'in üzerine tescil edildi tapuda? Yani, madem böyle bir işlem yapıldı, niye TÜRKŞEKER'in üzerine işlem yapıldı, onu sordunuz mu yani sorguladınız mı veya Sayıştay sorguladı mı bilmiyorum. Yani burada soru işareti olan birçok şey var ama nihai olarak yapılan şu var: Dediğim gibi, buradakilerin hepsi doğru olmuş olabilir ama orada tapuya gidip bir yetkilinin, o tapudaki ismi çizip altına kendi ismini yazdırması var ve ondan sonra zaten bu dava açılıyor, ediliyor. Yani, Sayıştay bir şekilde bunun seyrini daha böyle net bir şekilde anlatırsa biz de mutmain oluruz, bu konu da kapanır gider.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Yüksel.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Burada aslında dünkü Başkent Doğalgaza göre bir gelişme var, en azından tapu müdürüyle ilgili dava açılmış, orada dava da açılmamış. Burada, tabii, mahkemenin davetiyle de olsa diyelim. Mahkeme davet etmiş “Siz gelin müdahil olun bu işe, bakın gidiyor varlığınız elinizden.” diye, onun üzerine bir dava açılmış.

Biraz önce de söyledim aslında, kamu hisselerinin satışı şeklinde mi? Kütahya'daki özelleştirme nasıl bir özelleştirme?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Hisselerin satış işi.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Hisselerinin satışı.

Öyle olunca nasıl oluyor? Yani hisselerinin satışı... Şimdi, en son Özelleştirme İdaresi gene bir yazı yazıyor Sayıştaya da, herkese de “Ya, bu işle uğraşmayın, biz zaten bu tanıtımda bunu da koymuştuk oraya, bu gayrimenkul de bu işin içinde vardı.” diye. Değil mi? En son cümle öyle bağlanıyor, en son öyle bitiyor? Yani, davayı da kapatın anlamında Özelleştirme İdaresinin önerisi. Yani, kaç satıldı bu kamu hisseleri, kime satıldı, kimlere satıldı? Ve aslında sadece gayrimenkullerin değerlendirilmesi için Komisyondan kendi içimizden bir komisyon da kurup Kütahya'da belki yerinde inceleme de yapmayı öneriyorum ben. Değerlendirme yapılmış mı bu özelleştirme sırasında ya da sonradan -Sayıştay bununla ilgilendiğine göre- bu varlıkları konusunda bir değerlendirme yapılmış mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, önce Sayıştaydan bir bilgi alalım bu konuyla ilgili, daha sonra eksik kalan kısımları da siz tamamlayın.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Kaça satıldı, kime satıldı?

BAŞKAN – Hepsine cevap verecekler değil mi?

Yoksa, kuruma mı verelim?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Bir kısa cevap verelim, ondan sonra yine kurum açıklamaya devam edebilir.

BAŞKAN – Peki.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – 2004 yılında biten bir özelleştirme. İki soru soruldu bize. Bir tanesi, Kütahya Şeker tarafından ödenen vergilerin TÜRKŞEKER'den istenip istenmediği. 2004 yılı öncesini ilgilendiriyor ama bu tür vergiler kesinlikle iştirakler veya bağlı kuruluşlar tarafından ana kuruluştan ayrıca istenmiyor. Yani, bu, Kütahya Şekerin bilançosunda görünen bir gider. Birinci olay bu.

İkinci olay: Belgelerin bize gönderilmediği şeklinde bir husus soruldu. Başbakanlık Teftiş Kurulunun raporu son derece muhteviyatlı. Başbakanlık tarafından gizli kaşesiyle gönderilen raporun içerisinde de Türkiye Büyük Millet Meclisi var diye biliyorum ama yine biz onu Başkanlık kanalıyla KİT Komisyonu Başkanlığına iletiriz. Bütün belgeler yani bu...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Şimdi, Sayın Sayıştay Üyesi, ben burada KİT Komisyonunda istediğim belgelerin gelmediğinden bahsediyorum. Ben, Başbakanlık soruşturma dosyasının gelip gelmediğinden bahsetmiyorum. Yani, niye siz bana böyle cevap veriyorsunuz?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Şimdi, efendim hadise şu: Başbakanlık...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 16

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yani ne alakası var benim sorduğum soruyla?

BAŞKAN –Necati Bey, bir saniye...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Birinci olay, Başbakanlık Teftiş Kuruluna Sayıştay yazıyor.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yahu bakın, burada Sayın Başkan ne diyor burada? Her toplantı bitiminde diyor mu tutanaklar size ulaştığından on beş gün içerisinde göndereceksiniz diye? Siz de biliyorsunuz Sayıştay üyesi olarak. Benim burada istediğim belgeler gelmedi. Başbakanlığın soruşturma dosyası gelmiş, size ne kardeşim? Yani, o gelmiş, işte orada çok ayrıntı varmış... Ben, burada sorduğum, istediğim belgelerin gelmediğini söylüyorum. Yani benim burada söylediğime siz nasıl bir cevap veriyorsunuz ya? Böyle bir şey olur mu?

BAŞKAN – Eğer eksik olan rapor ekinde sunmaları gereken talepleriniz varsa ayrıca onları da temin edelim, gönderelim size.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Tamam, bunu söyleyin ama yani şimdi bir Sayıştay üyesinin kalkıp benim söylediğime böyle bir cevap vermesi ne kadar ayıp bir şey ya! Olur mu öyle şey?

BAŞKAN – Yanlış anlaşılma oldu herhâlde, o da aynı şeyi ifade etti aslında.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Efendim şunu arz etmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Bir kere cevap verme yetkisi bize verilmiyor idareye veriliyor. Birinci olay bu.

İkinci olay, şunun için ben Başbakanlık teftiş raporunu gündeme getirdim: Yaklaşık 2 klasörlük bütün belgeleri tamamen fotokopi hâlinde getirip rapora eklemişler. Bu raporda KİT Komisyonuna yani milletvekillerine cevap verme yetkisi idarenin var, bizim yok. Biz de Başkanlığa iletiyoruz.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ben sizden istemedim ki zaten, ben kurumdan istedim.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – O zaman tamam efendim, onu arz ediyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Düz milletvekillerine değil, KİT Komisyonundaki milletvekillerine. Bizim adımıza denetim yapıyorsunuz.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Estağfurullah efendim, biz Başkanlığa arz ediyoruz efendim.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ben kurumdan istedim, ben sizden niye isteyeyim bu belgeleri ya? Allah Allah!

BAŞKAN – Bir şey oldu, üstlenmiş oldular.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Size gönderilip gönderilmediğine ilişkin bir şey söylemedim.

BAŞKAN – Ben de Sayıştaya sanki soru yönelttiniz gibi algıladım, o yüzden cevap verdi. Kurumdan istediyseniz kurumdan, Sayıştayda varsa Sayıştaydan hepsini tabii ki tekrar bilgileri aktarabiliriz.

Evet, başka, bu konuyla ilgili...

Şimdi, en son aşamada tapu müdürüyle ilgili herhâlde konu Yargıtayda değil mi? Arazinin Kütahya Şeker Fabrikasına ait olduğuna ilişkin yargı kesinleşti değil mi?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Henüz kesinleşmemiş.

BAŞKAN – Arkadaşlar, konuyu ikiye ayırıyoruz. Bir tanesi, tapu müdürünün yaptığı hata ile ilgili bir yargı süreci var; bir de bu arazi TÜRKŞEKER'in mi, Kütahya Şekerin mi bu tartışma var biliyorsunuz. Her iki konuda yargı noktasında ne durumdayız?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ HUKUK MÜŞAVİRİ İŞİL COŞKUN – Efendim, tapu müdürüyle ilgili açılmış olan davada biz TÜRKŞEKER olarak bir taraf değildik fakat daha sonra Yargıtay 4'üncü Ceza Dairesince bu konuyla ilgili asıl malın sahibi olan TÜRKŞEKER'in de isterse müdahil olması ve kararı temyiz etmesi istenildi. Bu karara istinaden biz de... Çünkü, görevi kötüye kullanma ile ilgili açılmış olan davada görevi ihmal olarak karar verilmişti. Buna istinaden biz de kararı temyiz ettik. Temyiz neticesinde de ilgilinin daha önce soruşturma izni verilmediğine ilişkin Eskişehir İdare Mahkemesinde bir kararının olması nedenleriyle yeniden bir yargılamaya gerek yoktur dedi ve bozdu bu kararı, mahkemesine gönderdi. Bu karara karşı da mahkeme aynen Yargıtaya uydu ve biz bu karara karşı temyiz yoluna gittik, hâlen Yargıtayda. Bu, tapu müdürüyle ilgili olan.

BAŞKAN – Evet. Diğeri?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ HUKUK MÜŞAVİRİ İŞİL COŞKUN – Öbür konuyla ilgili olan kısımda da şirketimizce herhangi bir işlem yapılmamıştır çünkü Özelleştirme İdaresi bu konuda bize şayet dava açın derse TÜRKŞEKER o zaman açacaktır.

BAŞKAN – Peki, siz TÜRKŞEKER olarak bu araziye Kütahya Şekerin arazisi olarak mı görüyorsunuz, kendi araziniz olarak mı görüyorsunuz.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ HUKUK MÜŞAVİRİ İŞİL COŞKUN – Efendim, bu konuyla ilgili bağlı olduğumuz Özelleştirme İdaresi Başkanlığından bu davanın açılması hususunda herhangi bir şey olmadığı zaman biz bir dava açamayız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:.KİT Sayfa: 17

BAŞKAN – Peki, siz değil, o zaman kurum...

Sami Bey, bu konuyla ilgili olarak bir net cevap verebilir misiniz?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ HUKUK MÜŞAVİRİ İŞİL COŞKUN – Efendim, benim elimdeki bilgilere göre Özelleştirme İdaresi Başkanlığının yazdığı bir yazı var “5/7/2012 tarih 2707/12/15 sayılı Karar gereği temyiz edildi.” şeklinde ancak ulaşılamamış bir bilgi olarak onu bir değerlendirelim lütfen.

Peki efendim, ben genel bir bilgi olarak mı arz edeyim Özelleştirme İdaresinin yoksa bu konuyla ilgili mi? Bu konuyla ilgili yazılı bir...

BAŞKAN – Şimdi, asıl burada tartışma konusu olan, tapu müdürünün yapmış olduğu hata ayrı, o yargıyla ilgili süreç ama esas itibarıyla bir arazi var, bu arazi TÜRKŞEKER tarafından tapulanmış ancak Özelleştirme İdaresi özelleştirme sürecinde bunu Kütahya Şekerin arazisi olarak listesine koymuş. Özelleştirme İdaresi bu şekilde satışa konu ettiği taşınmazı o gün itibarıyla değerlendirilmiş, firma da bunu dikkate alarak bir bedel ödemiş, sonra ihtilaf çıkmış bu TÜRKŞEKER’in arazisi mi, Kütahya Şekerin arazisi mi diye. Siz bu araziye TÜRKŞEKER arazisi olarak mı yoksa Kütahya Şeker arazisi olarak mı görüyorsunuz TÜRKŞEKER şirketi olarak?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Soru yanlış Sayın Başkan.

BAŞKAN – Canım, lütfen, soru yanlış diye bir şey olur mu? Bu soru bana göre doğru bir soru, bunun cevabını ben almak istiyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, Sayıştay raporlarını okumadınız mı? Sayıştay raporlarında ne Özelleştirme İdaresinin şartnamesinde böyle bir şey geçiyor, ne de...

BAŞKAN – Peki, ben soruyorum: Şartnamede var mı yok mu? Benim bildiğim kadarıyla var.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayıştay “Yok.” diyor.

BAŞKAN – Sayıştay öyle diyebilir canım. Ben soruyorum muhatabıma: Var mı yok mu böyle bir şey?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Efendim, Özelleştirme İdaresi bu arazinin bütün geriye doğru değerlemesini de daha sonra bu niza hâlinde de tekraren yaptı. Biz baktık, hiçbir alım belgesinde TÜRKŞEKER’in böyle bir şeyi yoktur, TÜRKŞEKER’in envanterinde böyle bir arsa yoktur, TÜRKŞEKER buna asla emlak vergisi ödememiştir. Bu, daha sonra müşteki vekilimizle beraber tartışıldı, huzurlarına bilgiler de sunuldu. Biz alım fişleri ve yönetim kurulu kararları dâhil Kütahya’da bulduk, tümüyle Kütahya Şekerin bir arazisi. 1970’lerde bir tedviren bir müdür ataması söz konusu olmuş, o dönemde yapılmış bir işlemden ibarettir. Harcama kalemleri, bura için ayrılan tutar, bura için ayrılan yönetim kurulu kararı Kütahya Şekerindir, bütün emlak vergilerini Kütahya Şeker ödemiştir. TÜRKŞEKER kayıtlarına... Şayet TÜRKŞEKER’in olsaydı zaten gayrimenkul envanterine girmesi gereken bir işlemdi. TÜRKŞEKER’in olmadığı kanaatindeyiz yani bilgisi sahibiyiz daha doğrusu, kanaatinden öte. Ve biz bunu satış sırasında satışa dâhil ettik efendim. Bu, değerlendirildi...

BAŞKAN – Satış listesinde vardı değil mi?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Satış listesinde var, yani hisse satışı yapıyoruz ama tanıtım dokümanının içerisinde bunlar da şirket varlığı olarak görünüyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Satış listesinde var mı, yok mu?

BAŞKAN – Yanlış yazmışlar demek ki Haydar Bey. Sayıştayın her yaptığı rapora, her görüşüne doğru olarak baktığımız takdirde...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Doğru olarak bakmak zorundayız, bizim adımıza denetim yapıyorlar.

BAŞKAN – E, yanlış yapmışlar işte. Listede var, ben de gördüm.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Niye koskoca EGO’nun binasını tapusuna geçiren doğru sayılıyor da Sayıştayın tespitleri mi yanlış sayılıyor, ben onu anlayamıyorum.

BAŞKAN – Biz ayrı ayrı şeyleri tartışıyoruz. Şimdi...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Arkadaşlar, bundan sonra ilgili kurumları tapu dairesine gidip üzerinize geçirebiliyorsunuz.

BAŞKAN – Benim soruma cevap aldım ben, teşekkür ediyorum.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Başkanım izninizle...

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Başkanım, bu, epey bir zamandır tartıştığımız bir konu. Burada aldığımız bilgiler de ortada. Bence yani burada ilk özelleştirmeye çıkarken, buranın özelleştirme ilanına çıkarken Kütahya Şeker Fabrikası olarak, özelleştirmeyle ilgili hazırlık evraklarını, mevcut dokümanları... Yani, Kütahya Şekerden hiçbir evrak çıkmadı mı, onlar bir hazırlık yapmadı mı, bizim şeyimiz şu anda şunlardan müteşekkildir, şu kadar arazimiz, şu binamız var... Bunu çıkarırken tapu kaydını görüp tapu kaydında Kütahya Şekerin olmadığını ama fiilen evraklarda bulunduğu hâlde “bu tapunun üzerimize devredildikten sonra devredilebilir” cümlesini ekleseydi bu sıkıntılar hiç olmazdı. Yani, bu işin aslında birinci kabahatlisi Kütahya Şeker Fabrikasındaki o günkü ilk gönderenler. Çünkü, kayıtları görüyorsunuz. Kayıтта fiilen sizin malınız, fiilen siz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 18

kullanmışsınız, alım satım hepsini yapmışsınız ama tapu yapılırken TÜRKŞEKER adına geçmiş tapu. Peki, “TÜRKŞEKER’den Kütahya Şekere devretmeden bunun özelleştirmesi tamamlanamaz.” diye yazsalar o tapu müdürü şimdi... Kaç lira vergi ödeyecekti mesela? O gün neden kaçtılar? Yani, Kütahya Şeker Fabrikasından TÜRKŞEKER’e devir ücreti mi vardı, harçları mı vardı, niye kaçtılar? Orada o, görevi kötüye kullanma orada meydana gelmiş. Şimdi görevi kötüye kullanma değil de ihmalmiş denmiş, temyiz aşamasına gelmiş, son aşamada. Bence en büyük ihmal Kütahya Şeker Fabrikasının o gün bu işi sağlam zemine oturtamaması. Burada ilginç gelen bana, Kütahya Şeker Fabrikasının yöneticileri hiç bu işin içine katılmadı. Tapu müdürü tamam, o da görevi kötüye kullanmış ama Kütahya Şeker Fabrikasının “Ben elimde olmayan malı devredemem, fiilen elimde, kullanımı bende ama tapusu bende değil. Tapusunu da almam lazım çünkü biz verdik parasını, biz aldık, bütün kayıtlarımızda böyle ama resmî kayıta, tapu sicilinde böyle değil.” demesi lazımdı, denmesi gereken buydu. Tapu müdürü bunu yaptırmak yerine, özelleştirmeyi orada durdurmak yerine “Bu işlemten sonra yapabilirsiniz.” demek yerine işlemi yapmış ve bana göre de kabahatli ama neticede Yargıtay karar verecek.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, bu Kütahya Şekerin yüzde 56’sı TÜRKŞEKER’e ait olmakla birlikte diğer birçok hissedarları birden fazla pancar üreticileri kooperatiflerine aitti, Kütahya dâhil olmak üzere. Dolayısıyla, oradaki bir envanter aynı zamanda Kütahya’daki pancar üreticilerinin malı. Yani, Kütahya Şeker tarafından da elbette ki kendisine ait, emlak vergilerini kendisinin ödediği arazinin peşine düşüyor. Özelleştirme sonrasında da hâlâ kooperatifi pancar üreticileri ortaklığa devam ediyor ayrıca. Yani, şu anda sadece Torunlar’a ait değil orası, aynı zamanda Pancar Üreticileri Kooperatifinin.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hileli kayıt yaptıran dün de Torunlar’dı değil mi?

BAŞKAN – Sayın Akar...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Burada art niyet aramamak mümkün mü çünkü olaydan sonra Başkanım?

BAŞKAN – Evet, şimdi...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – İkisini de Torunlar yapıyor. Arkadaşlar, böyle bir şey olabilir mi ya?

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Özelleştirme listesinde var.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hocam, orayı tartışmıyorum. Dün bir olay vardı burada. Dün neyi görüşüyorduk? Ankara Doğalgazı görüşüyorduk. EGO’nun 200 milyonluk binasını Torunlar Gıda kendi adına kaydettiriyor Ankara tapudan.

NECATİ ÖZENSOY – Tapu TÜRKŞEKER’in üzerine değil mi?

BAŞKAN – Sayın Akar, söz sizde.

Siz konuşmanızı isterseniz...

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Ya tamam da Başkanım, tapu kimin üzerine?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Efendim, tapu TÜRKŞEKER’in üzerine.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – E, biraz önce dediniz ki “Geçmişten bugüne hiçbir gayrimenkul yok.” Nasıl oluyor bu?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Şimdi şöyle Sayın Vekilim: Bu alımı tamamen Kütahya Şeker yapmış. Kütahya Şekerin TÜRKŞEKER de ortağı, büyük ortağı.

BAŞKAN – Aslında ilk yanlış TÜRKŞEKER’e tapularken yapılmış.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Evet.

BAŞKAN – Esas itibarıyla TÜRKŞEKER’in orada herhangi bir envanteri yok. Düşünebiliyor musunuz, kocaman bir fabrika, arazileri var, “Kütahya Şeker” diye bir şirketin üzerinde her şey, orada bir bölüm, bir küçük parsel TÜRKŞEKER’le ilişkilendirilmiş. Artık, baştan nasıl böyle bir hata yapıldı onu bilmiyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hata değil Sayın Başkan, TCDD’de aynı şeyler var, devlette böyle şeyler var.

BAŞKAN – Neyse, bu çok önce. Kaç yılında? TÜRKŞEKER’e tapulanması kaç yılları? Muhtemelen, belki SHP’nin iktidar dönemine falan tekabül edebilir o hata!

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, müsaade eder misiniz. Şimdi, bu tapuda TÜRKŞEKER’e kayıtlanmış ama aslında Kütahya Şeker kullanıyor diye bunların hepsi konuşulmaması gereken şeyler aslında. Arazi TÜRKŞEKER’in arazisi. Aynı bu olay TCDD’de de mevcut, TCDD’nin bağlı ortakları, TÜLOMSAŞ, hepsinin oturduğu araziler TCDD’nin, aynı durum orada da mevcut. Şirketler özelleştiriliyor ama araziler başka kurumlara ait. Şimdi burada da aynı şey mevcut. Sayıştayın 2011 raporlarında bu tespitler yapılmış, ihaleye çıkarken bu ihalenin içerisinde değil. Dünden sonra benim algım bu konuda belki yanlış yapılmıştır diye...

BAŞKAN – Ama düzelttik onu Haydar Bey, bakın, ısrar ediyorsunuz, düzelttik.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, müsaade eder misiniz, ben ne söyleyeceğimi biliyorum. Söylüyorum.

BAŞKAN – Yani, ısrarla aynı şeyi söylüyorsunuz ama yanlış.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 19

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Düne kadar belki okuduğumda -ben alt komisyon üyesiyim aynı zamanda- belki gerçekten yanlışlık yapılmıştır diye düşünürken dün Torunlar ve Ankara Doğalgazdaki olayla karşılaştıktan sonra bu işin yüzde 100 hile olduğu konusunda bir kanaat oluştu bende.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Haydar Bey, gerçek belgeler ortaya konulsun...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Soruyoruz da dört senedir, kimsenin belge falan getirdiği yok Allah’a şükür, Necati Bey de onu isyan ediyor.

Evet, şimdi burada istiyoruz Sayın Başkan. Ta, birinci gününden itibaren ihale şartnamesi, ihalenin içindeki belgeler ve listeleri istiyoruz. Çünkü, Sayıştay bu konuda diyor ki “Kesinlikle Özelleştirme İdaresinin hazırlamış olduğu ihale şartnamesi içinde bu arazi yok. Kütahya Şeker özelleştirilirken bu 112 dönümlük arazi yok.” Bunu istiyoruz. Bunu bir dosya şeklinde, tümünü istiyoruz. Ben oradan istemiyorum çünkü orası taraf olmuş, bu arazinin onlara ait olduğunu söylüyor, ben Sayıştaydan istiyorum bu belgeyi.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Sayıştaydan niye istiyorsunuz?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayıştay benim adıma denetim yapıyor.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – İkisinden de isteriz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yok, oradan istemiyorum çünkü orası vazgeçmiş o araziden, “Gitsin, Torunlar bizim şirket.” diyor.

BAŞKAN – Peki, Sayıştaydan istiyoruz, tamam.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Yüksel.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında benim sorularım vardı, sorularıma yanıt alamadım.

BAŞKAN – Evet, fırsat da vermedik aslında.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sayın Başkan, biraz önce siz de aynı şeylere aslında değindiniz. Benim sorularım orada açıldı, siz önce -hatta ben kurum onlara cevap versin dedim- sözü Sayıştaya verdiniz, Sayıştay da hiç o tarafına değinmedi. Bu, böyle toptan bir satış değil bu özelleştirme; bu, kamu hisselerinin devri.

BAŞKAN – Doğru, hisse satışı.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Yüzde 56’sını Torunlar ile Kiler alıyor. Söylüyorum: Kim aldı, sorum; kaçta aldı, sorum; bu gayrimenkul –“küçük parsel” dediği Başkanın- ne kadarlık bir parsel ve kaç para değerde bir parsel? Yani en azından yüzde 56 hissesini devraldığı bir şeyde tapunun tamamını kendi üstüne nasıl geçiriyor? TÜRKŞEKER’in hâlâ orada ortaklığı var mı? Bu sorulara cevap bekliyoruz. Bir de yerinde inceleme önerdim, ona da hiçbir şey söylemiyorsunuz Sayın Başkan. Yani gerekirse oyalayalım onu.

BAŞKAN – Gidelim, ben davet ediyorum sizi. Kütahya’ya sizi davet ediyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Kütahya Şeker Fabrikasına gitmeyelim, tapuya gidelim, aslan gibi bakalım...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Şu sorularımıza bir yanıt alalım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, yalnız benim davetim geçerli. KİT Komisyonunu Kütahya’ya davet ediyorum, Kütahya Şeker Fabrikası vesilesiyle birlikte.

Sayın Yüksel’in yöneltmiş olduğu sorulara lütfen madde madde... Çünkü çok net sorular ve hiçbir muğlaklığa yer vermeden net cevaplar bekliyoruz.

Aydın Bey...

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Sayın Başkanım, şimdi, burada, tapu kaydı ifade ediyor ki “Türk Şekerin üzeri çizildi ve mevcut, işte, özelleştirilen kurum adına tescil edildi.” diye. Bu arazi geçmişte kimindi, geçmişten beri yani geçmişten beri kimindi? Bu özelleştirmeden sonra, özelleştirilecek liste içerisindeki envanterde bu yer var mı? Bunları bize net yazılı olarak verin.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Belen...

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, arkadaşlar, Özelleştirme İdaresinin ilanında, tanıtım broşüründe buranın Kütahya Şekere ait olduğu yer olsa da hiçbir şey ifade etmez, aslolan tapu kaydıdır. Tapu sicil kaydında kimin adı yazıyorsa o mülkün sahibi odur ve Türkiye Cumhuriyeti devleti Anayasası’nın teminatı altındadır. Bu sizin envanterinize girmiş, girmemiş, emlak vergisini başkası... Bunlar boş laflar, ben mali müşavirim, bunlar boş laflar. Ödemediyseniz emlak vergisini, o kabahat sizin kurumunuzun, sizin kurumunuzdaki yetkililerin, görevlilerin kabahatidir. Böyle havanda su dövmeyin, lütfen. Bu gayrimenkul alındığı tarihte TÜRKŞEKER adına tapu kaydına geçtiyse bunun sahibi TÜRKŞEKER’dir, Kütahya Şeker değildir.

Bakın, ben size kendi ikamet ettiğim ilçede yaşanan bir hadiseyi anlatayım. Çorlu Devlet Hastanesi, yeni bir hastane yapıldı. Yeni hastaneyi TOKİ yaptı, eski hastanenin arsasını yapım bedeli karşılığı TOKİ’ye vermeye kalktı. Zamanında

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 20

Çorlu Devlet Hastanesinin boşaltılan hastane arazisinin bir kısmı belediyeye aitmiş, bir kısmında da yaklaşık 3 tane de şahsa ait yer varmış. O zaman ki Sağlık Bakanlığı bütçesinden şahıslara ait parsellerin bedelini ödemiş fakat tapuda gidip de intikalini yaptırmamışlar. Yani, tapuda satış işlemi yapılmamış. TOKİ'ye veremediler araziye. Adamlar dava açtı ve arazilerini geriye aldı. Yani, aslanan tapu kayıdır arkadaşlar, lütfen.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Dalyan, buyurun.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Başkanım, şimdi, Melek Günden Çınar, kim?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Yönetim Kurulu üyemiz.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Siz o dönemde Denetim Kurulu üyesiymişsiniz Kütahya Şekerde. Hangi dönemlerde Kütahya Şeker Denetim Kurulu üyesi oldunuz? Şimdi Yönetim Kurulu üyesisiniz. Bu konu hakkında bir bilgiye sahipsinizdir mutlaka. Bir bilgi alsak sizden Denetim Kurulu üyesi olarak. Çünkü Kütahya Şeker Fabrikası Denetim Kurulu üyesi olarak çalışmışsınız. Hangi tarihlerde çalıştınız ve bu konu hakkındaki bilgileriniz nelerdir? Yönetim Kurulu üyesi olmakla bu iş olmuyor arkadaşlar.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Efendim, ona yazılı olarak cevap versek olur mu?

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Hayır, ben şimdi cevabımı istiyorum. Mademki Denetim Kurulu üyesi kendisi. Denetim Kurulu üyesi, denetlediği her şeye A'dan Z'ye cevap vermek durumunda. Biz hepimiz burada bir şeyin sorumluluğunu almış durumdayız. Yönetim Kurulu üyeleri, Yönetim Kurulu üyeliklerini bilecekler, işlerini zamanında yapacaklar ve bize istediğimiz cevabı istediğimiz an vermek durumundalar.

BAŞKAN – Evet.

Verebilecek durumdaysanız, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli)- Verebilecek durumda tabii, sağlıklı. Bunun için geldi bu toplantıya.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Yani, burada görüntü oluşturmak için gelinmiyor Başkanım.

BAŞKAN – Tamam.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Hangi tarihlerde Denetim Kurulu üyesiydiniz?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ YÖNETİM KURULU ÜYESİ MELEK GÜNDEN ÇINAR – 2003'teydim. Benim olduğum süreçte özelleştirme söz konusu maalesef değildi.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Ne zamana kadar Denetim Kurulu üyesi olarak kaldınız?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ YÖNETİM KURULU ÜYESİ MELEK GÜNDEN ÇINAR – Orada ben altı ay görev yaptım, sadece altı ay görev yaptım. Dolayısıyla, bu konuyla ilgili olarak bilgi sahibi maalesef değilim.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – O zaman o dönemdeki Denetim Kurulu üyelerinden bizim bilgi almamız gerekiyor. Lütfen Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, Sayın Günay, buyurun.

ERTUĞRUL GÜNAY (İzmir) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım...

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Burada, bakın, biz milletvekilleri olarak karşımızda muhalefet var, burada da iktidar var. Yapılan hataları biz kendi aramızda tartışıyoruz ve biz gardımızı almak durumunda kalıyoruz. Birileri hata yapıyor, birileri yönetim kurulu üyesi sıfatını alıyor, birileri başkan oluyor ama hiçbir cevap yok, herkes susuyor, dosyasını alıp toplayıp gidiyor. Ve ondan sonra sahada biz milletvekilleri olarak cevap vermek durumunda oluyoruz. Herkes istediği gibi kervanını yürütüyor.

Ben bunun cevabını istiyorum arkadaşlar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bravo, alkışlıyorum sizi.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

ERTUĞRUL GÜNAY (İzmir) – Ben de değerli arkadaşımın hassasiyetine katılıyorum. Burada herkesin parti mensubiyeti var, birkaç kişinin de benim gibi yok ama hepimiz aslında Türkiye Büyük Millet Meclisi adına ve Türk milleti adına görev yapıyoruz. O yüzden, hepimizin üzerine düşen görev, bu Komisyonun bütünüyle üzerine düşen görev, denetlediğimiz kurumları en verimli biçimde işlemesini sağlayarak milletin hakkını, hukukunu olabildiği kadar objektif bir biçimde hukuk çerçevesinde korumaya çalışmak.

Şimdi, ben siyasetçinin dışında bir hukukçu gözüyle de dinledim bu sorunu. Kurumunuzun ciddi biçimde görevi ihmal olduğunu düşünüyorum. Zaten kurumunuzun görevi ihmal olduğu için siz davaya müdahil olmamışsınız. Şeker şirketinin üzerine kayıtlı şeker fabrikalarının üzerine kayıtlı olan arazi başka bir kurum üzerinde görülmüş, Özelleştirme İdaresi onu almış kaydına, başka bir kurumun üzerine geçirilmiş, bununla ilgili bir dava açılmış ve siz o davaya mahkeme sizi uyarana kadar müdahil olmamışsınız. Tapusu sizin üzerinizde olan bir araziyle ilgili bir dava görülmüyor ve siz o davaya

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 21

bu davanın safhası nasıl ilerliyor diye müdahil olmuyorsunuz. Mahkeme uyardıktan sonra müdahil olmuşsunuz ve görevi ihmalen şu anda o dava Yargıtay safhasında devam ediyor.

Aslında sizin de görevi ihmaliniz var. Yani, sizin kaydınızda olan bir arazinin başkasının üzerine hukuken uygun olup olmadığı tartışılan bir davada geçirilirken o davanın nasıl gittiğine sizin baştan müdahil olarak takip etmeniz, ikincisi, kendi üzerinizde kayıtlı olan bir arazi hukuki işlemler tamamlanmaksızın başkasının üzerinde gösterilmişse sizin onu takip etmeniz ve o işlemlerde dahil olanlar hakkında bir inceleme başlatmanız, gerekiyorsa hukuki soruşturma başlatmanız gerekiyor. Ama, tabii, siz burada Özelleştirme İdaresinin üzerine atıyorsunuz, “Özelleştirmeden bize bir talimat gelmedi.” dediniz biraz önce. Siz zaten Özelleştirme İdaresi adına görev yapıyorsunuz, değil mi? Yani, ben bu dosyaya baştan baktım, karar organında yönetim kurulu üyesi arkadaşların temsil ettiği kurum Özelleştirme İdaresi. Bir anlamda, kendinizi de koruyorsunuz. Yani, bu doğru değil, bunu tutanaklara geçirelim ve arkadaşlarımızın bu vasfını ve bu ihmali kayda geçirelim ve Sayın Başkanım, bununla ilgili işlem ne ise bunu Türkiye Büyük Millet Meclisi, Komisyon, lütfen takip etsin.

Başka söyleyeceklerim var geneli üzerinde. Şimdilik sadece bu hukuki tespiti yapmakla yetiniyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Ben son bir bilgi arzında bulunabilir miyim?

BAŞKAN – Tabii.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Şimdi, Kütahya Şeker Fabrikasının yüzde 56 hissesi 8/10/2004’te 23 milyon 820 bin ABD dolarına satılmış. Efendim, bu bir bağlı ortaklık, TÜRKŞEKER’in bağlı ortaklığı. Ortaklığın diğer ortakları da bu Kütahya Şekerin pancar kooperatifleri. Şimdi, bizim çok haklı olarak belki bir iki ilave belgeyi de kurumunuza sunmamız lazım, onu da inşallah şey yaparız.

Biz bunun izini sürdürdüğümüz zaman -demin söylediğimizde efendim- bütün alım satım işlemleri, bütün yönetim kurulu kararları hepsi Kütahya Şeker bünyesinde mevcuttur. 1970’lerde efendim -tam tarih veremediğim için bunu söylüyorum- TÜRKŞEKER bir tedvir önerisi içerisinde olmuş, kendine bağlı ortaklıkların genel müdürlerini kendilerinden gönderdiği müdürler marifetiyle yapmış Konya’da, Kayseri’de ve Kütahya’da. Aynı şekilde, bütün buralarda bu işlem tesis edilmiş. Sonra, Konya’da ve Kayseri’de bu konu TÜRKŞEKER üzerinden sorulmuş mahkeme tarafından ve mahkeme yeniden Konya’ninkini Konya’ya, Kayseri’ninkini Kayseri’ye vermiş. Ama Kütahya’yla ilgili herhangi bir satış olmadığından Kütahya’yla ilgili işlem tesis edilmemiş. Yani, Konya ve Kayseri’de bu satış işlemleri olduğu için bu işlemler dolayısıyla mahkemeye gidilmiş ve mahkeme tapuyu onların adına tescil etmiş. Türk Şeker kendi adına nasıl tescil eder ki? Yüzde 34’ü diğer ortaklarındır.

BAŞKAN – Tabii ki.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Yani, uygulamanın başından beri sakat giden tarafı budur. Burada biz Özelleştirme İdaresi olarak yüzde 56’sını sattığımız zaman hisse değerlemesi yapıyoruz. Ancak, hisse değerlemesinin altında varlık değerlemeleri de var. Biz şirketle ilgili olarak değer tespit raporunda bununla ilgili değerlemeyi yapmışız, bu araziye bir değer biçmişiz ve bu değerden hisseye yansıyan hususu biz getirmiş şirketin değerlemesine ve satışına koymuşuz. Biz bununla ilgili olarak verdiğimiz tanıtım dokümanında şirketin varlıklarını beyan ederken bu varlığı da içine koymuşuz. Dolayısıyla, biz bunu satışa tabi kılmışız; bu, hiçbir zaman TÜRKŞEKER’in olmamış. Nasıl bir varlıktır ki TÜRKŞEKER’in Hakkâri’den Edirne’ye kadar pancar şeflikleri, pancar alım merkezleri, kantarları -bizim Azmi Aksu Bey’in de ifade ettiği gibi- ne var ise TÜRKŞEKER’in envanterindedir de bu TÜRKŞEKER’in envanterine girmez elli altı yıldır.

Sonuçta, bu oranındı yani Kütahya Şekerindi. Biz satış fişlerini, yönetim kurulu kararlarını, satın alma kararlarının hepsini gördük, gösterdik de. Hiçbir sıkıntı yoktur. Ve bütün envanterde olması nedeniyle bütün vergilerini de Kütahya Şeker ödemiştir. Buradaki işlem şu: Kütahya Şekere intikalinden hemen sonra...

ALATTİN YÜKSEL (İzmir) – “TÜRKŞEKER’in envanterinde var.” mı dediniz, ben mi yanlış anladım?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Türk Şekerin envanterinde böyle bir arsa yoktur yani tapusu kendisine ait fakat envanterinde alındığı günden itibaren yoktur.

ALATTİN YÜKSEL (İzmir) – Kütahya Şekerin envanterinde var mı?

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Kütahya Şekerde var efendim, vergilerini ödüyorlar. Fakat, TÜRKŞEKER, Kütahya Şekerin büyük ortağı olduğu için ve bir özelleştirme planlaması da olmadığı için böyle bir işlem yapılmış. Yani, bizim bu bilgileri sunmamız...

Şöyle bir şey olsaydı: Özelleştirme sonrasında bir sorguya bağlı olarak tapu kaydının mahkeme marifetiyle dönüştürülmesi olsaydı tıpkı Konya ve Kayseri gibi hiç sorun olmadan, TÜRKŞEKER’in bildirim üzerine, Konya ve Kayseri’deki gibi mahkeme oraya kaydı yapacaktı Kütahya Şekerin adına. Ama bunun yerine usul hatası yapılarak tapu marifetiyle yapılmak istendiğinde çıkan sıkıntı bence bundan ibarettir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 22

BAŞKAN – Sıkıntı bu.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan...

BAŞKAN – İlave bir bilgi mi vereceksiniz?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Efendim, uygunsa arz edeyim. İhale dokümanında 113 bin metrekare olarak gösterilmiş lojmanlar ve sosyal tesisler olarak. Kütahya Şeker fabrikasının emlak kayıt defterinde -ki biz bunu Başkanlığa intikal ettireceğiz- bunların Kütahya Şeker fabrikasına ait olduğu belirtilmiş. Kütahya Şeker fabrikasının 2004 öncesi bilançosu elimizde yok ancak TÜRKŞEKER'in bilançosunda hiçbir zaman... Bilançoda yer alması ayrı, ihale dokümanında yer alması farklı şeylerdir. TÜRKŞEKER'in envanterinde hiçbir zaman bu fabrikalar yer almamış. Emlak vergisinin Kütahya Şeker tarafından ödendiğine ilişkin belgelerin tamamını burada yine arz edeceğiz. Yapılan hata da yine burada, onu da arz edeceğiz. Tapu kütüğüne göre, TÜRKŞEKER'in adına kayıtlıymış, üstü kalemle çizilmiş, 27/11/.... şu anda tarihini tam okuyamıyorum küçük rakamla yazıldığı için, üstü çizilerek "Kütahya Şeker Fabrikası" yazılmış.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Yaklaşık olarak hangi tarih?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Tam okunmuyor efendim ve bunları yani...

BAŞKAN – Özelleştirildiği tarihten sonra.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Tapu ne zaman alınmış?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Tapu çok eski efendim, 1950'lerde alınmış, TÜRKŞEKER adına kaydedilmiş.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Kütahya Şekerin envanterine kaydedilmiş.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Kütahya Şekerin envanterinde gösterilmiş, emlak vergileri Kütahya Şeker tarafından ödenmiş.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, bakın, şöyle bir şeyi atlıyoruz: Burası ilk kuruluşunda, Kütahya Şeker fabrikası ilk kuruluşunda halkın ve çiftçinin o dönemde paralarıyla, katkılarıyla kuruldu ve oranın asıl sahibi Kütahya çiftçisi. Daha sonra, şeker fabrikalarının TÜRKŞEKER'in uhdesine geçmesiyle bir başka süreç yaşanıyor. TÜRKŞEKER tarafından yüzde 56'sı kontrol altına alınıyor hisselerin, bağlı ortaklık hâline dönüşüyor. Yani, bunun tarihsel sürecinde yaklaşık altmış yıllık bir zaman diliminden bahsediyoruz. Tapunun ne zaman düzenlendiğini sordüğümüzda, bakın, 1950'li yıllardan bahsediyoruz.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Tam devir ne zaman?

BAŞKAN – Yani, özelleştirmeden sonra.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Özelleştirmeden sonra efendim.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – 1950'den bu yana bu sistem böyle gelmiş.

BAŞKAN – Yani, KİT'lerin birçoğunda bugün böyle bir şey var -biz tartışıyoruz da şu anda varlığını devam ettiren TÜRKŞEKER'e ait, diğer kuruluşlarda olabilir, Devlet Demiryollarında olabilir- tapulanmadığı, yanlış tapulandığı belki birçok hadise vardır şu anda bizim bilmediğimiz. Bunlar çok uzun yıllardır değişik statülere dönüşen, zaman zaman kamunun, zaman zaman özel sektörün ya da kooperatiflerin kontrolünde olan teşebbüsler, altmış yıllık teşebbüslerden bahsediyoruz, tapulardan bahsediyoruz. Ama, eğer Özelleştirme İdaresi TÜRKŞEKER'le ilgili olarak "Bu arazi Kütahya Şekere aittir, bizim herhangi bir bedel ödeyerek aldığımız bir arazi değildir, envanterimizde yoktur." diyorsa ve Sayıştay da bunu tespit edebiliyorsa bu tartışmanın başka yönler çekilmesinde, farklı bir noktaya ısrarla getirilmesinde bir yarar da olmayacağını düşünüyorum.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Şimdi, yalnız Sayıştay önemli bir şey söyledi yani 2004'ten önceki Kütahya Şekerin bilançolarına ulaşamıyoruz dedi, öyle değil mi? Şimdi, şöyle bir şey var: Yani, Kütahya Şekerin bilançolarına ulaşamıyoruz, oradaki vergi kayıtları veya o arsanın ödendiğine dair bir belgesi falan o zaman yok demektir ortada. Burada nasıl bir hareketle Kütahya Şeker olduğu düşünülüyor? Efendim, TÜRKŞEKER'in kayıtlarında yok. O zaman bu Kütahya... E, şimdi, TÜRKŞEKER'in tapuya tescil edilmesi... Siz diyorsunuz ya TÜRKŞEKER kontrol altına almış. Yani, bir para vermiş de öyle almıştır herhâlde, değil mi?

BAŞKAN – Hissedarı olduğu bir şeyi alıyor.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Hayır, hayır TÜRKŞEKER yüzde 56'sını kontrol altına aldıysa öyle el koymayla falan olmadı herhâlde, değil mi? TÜRKŞEKER parasını verdi oradaki hissedarların, girdi.

BAŞKAN – Sermaye artışıyla.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Sermaye artışı vesaire yani bir şekilde oraya bedelini ödedi. Bu tapu Türk Şekere tescil edildiğine göre, demek ki TÜRKŞEKER oraya o yüzde 56 hisseyi aldıktan sonra bu arsa alınmış demektir. Yani, TÜRKŞEKER o zaman ortada yokken, çiftçinin kalkıp da TÜRKŞEKER'e kaydedecekleri hâlleri yok bunların. Şimdi, buradan hareketle de TÜRKŞEKER şunu yapmış olamaz mı ya: "Ben ödedim, alın bu arsayı, siz kullanın, vergisini de ödeyin." demistir yani bağlı kuruluşu, bunda olmayacak bir şey yok.

Şimdi bunu bir netleştirelim Sayın Başkan. Hakikaten gündemde kalsın ama bir dahaki sene gene gelecek gündemde kaldığına göre.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 23

Şimdi, şu sorulara sizin sorduğunuz sorularla birlikte net bilgiler gelsin, bizim elimize belgeler gelsin. Belgeleri yoksa da belgesiz bir şekilde sadece kanaatle bu işlerin olduğunu da herkes bilsin. Yani, tapu TÜRKŞEKER'in, parasını Kütahya Şekerin ödediği söyleniyor, vergilerinin ödenip ödenmemesi önemli değil yani kimin tarafından ödendiği çok önemli değil. Bunun parası yani tapu tescil edilirken ki ücreti Kütahya Şeker tarafından ödenip sehven TÜRKŞEKER mi yazıldı, yazılmadı mı, bunlar net bir şekilde açığa kavuşsun. Bu belgeler de bize gelsin. Yani, bu bilançolarında var mıymış yok muymuş vesaire. Biz bunları defalarca...

ERTUĞRUL GÜNAY (İzmir) – Tapuda var.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Efendim, “2004’ten önceki bilançolar yok.” diyor Sayıştay zaten.

BAŞKAN – Şu anda ellerinde yoktur yoksa olmadığı anlamına gelmez o.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Envanterin gözükmesi bir şey değil ki ya. Benim burada envanterimde tapunun belgesini koymadan ben nasıl envanterime koyabilirim bunu? Yani, böyle saçma bir şey olur mu?

BAŞKAN – Yalnız Necati Bey...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Sayın Başkan, bakın, biz ama...

BAŞKAN – Tamam, tamam; onu sonra...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Neyse hadi bitirelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, arkadaşlar, bu TÜRKŞEKER’le ilgili ya da Kütahya Şeker konusuyla ilgili öneri aslında uzun yıllardır Komisyona geliyor. En son yapılan Komisyon toplantı tutanaklarına baksak yine benzeri müzakerelerin yapıldığını muhtemelen göreceğiz.

Gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu belge ve bilgileri, bir sonraki müzakereye, 2013 yılı görüşmeleri yapıldığında mutlaka çok sağlıklı bir şekilde arkadaşlarımız hazırlayıp gelsin. Ayrıca, şu an itibarıyla da biz istiyoruz.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Tamam efendim.

BAŞKAN – Özet bilgilerle konuyu anlayabileceğimiz hâle getirerek bir dizi pusulası falan da yaparsanız kayıt ve delillerini de birlikte sunarak bir dava dosyasına cevap verir gibi, tafsilatlı lütfen bu noktada şey yapalım. Her üyemize iletilecek şekilde, üye sayısı kadar, 35 tane dosya istiyoruz sizden.

Evet, 6 no.lu öneriyi okutuyorum, buyurun.

Öneri 6:

Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Cevabı arz ediyorum efendim:

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneriler ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayıştayın izlemesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, geneli üzerinde soru ve cevap bölümüne geçiyoruz.

Sayın Genel Müdürem, bu sorularda daha öncekilerde olduğu gibi not alınız lütfen ve tutanakları size ulaştırdıktan sonra on beş gün içerisinde burada yapılan konuşmaların cevaplarını istiyoruz.

İstemlerine göre, sırasıyla üye arkadaşlarımıza söz vereceğim.

Sayın Dalyan...

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Sayın Başkan, burada birtakım yanlışlar geçmişten günümüze kadar sürmüş vaziyette. Ancak Sayıştayın da görevini bundan sonra dosyalarıyla tam anlamıyla bizim istediğimiz anda vermesi durumunda çalışması gerektiğine inanıyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Geneli üzerinde başka söz talebi? Yok.

Evet, maddelerin üzerinde görüşüldü, konuşuldu.

Benim bir önerim olacak. Bu, personelle ilgili ihtiyacınızı sürekli vurguluyorsunuz, haklısınız. Ancak 4/C kapsamında çok nitelikli diğer özelleştirmelerden şu anda 4/C kapsamına giren birçok, sayıları 27 bine varan çok nitelikli personel var. Bunların çoğu da üç yıllık, beş yıllık belki çalışma süresine sahip deneyimli kişiler. Bu 4/C’den temin yoluna gitmeniz yasal olarak da mümkün. Ve 4/C’de nasıl olsa kamu bunlar için bir maliyete katlanıyor. Belki de çok iyi bir kaynak ustasını bir okulda müstahdem olarak kullanarak büyük bir insan kaynağı israfına da katlanıyoruz kamu olarak. Bu yönüyle

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:.KİT Sayfa: 24

bu 4/C portföyünü ele alarak bu yönde bir çözüm üretmeyi de düşünebilirsiniz ve bu iki anlamda da belki ülkemiz için yarar sağlayacaktır diye düşünüyorum.

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SAMİ ÖLMEZTOPRAK – Mümkün efendim, değerlendirme içerisine alırız.

BAŞKAN – Peki, çok çok teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2012 yılına ilişkin bilanço ve net iş hesaplarına ait alt komisyon raporlarının sonuç bölümünü okutup genel görüşlerinize sunacağım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketinin 21/02/2013 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2012 yılı bilançosu ve 198 milyon 228 bin 580,25 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – Genel görüşlerinize sunulmuştur.

Böylece, Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2012 yılına ilişkin bilanço ve net iş hesaplarının görüşmeleri tamamlanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Şeker Kurumu Başkanlığının 2012 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerine 14.30’da başlamak üzere oturuma ara veriyorum.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati:12.56

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Giriş :

Tarih :29/101/2015 Stenograf :

Kayıt:KİT

Sayfa: 25

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.38

BAŞKAN: Hasan Fehmi KİNAY (Kütahya)

BAŞKAN VEKİLİ: Ziver ÖZDEMİR (Batman)

SÖZCÜ: Şenol GÜRSAN (Kırklareli)

KÂTİP: Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, gündemimize Türkiye Cumhuriyeti Şeker Kurumu Başkanlığının 2012 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

Şimdi kurum hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Şeker Kurumu Başkanı Hüsni Tekin'e söz vereceğim ancak ondan önce, toplantımıza katılan kurum temsilcilerine Komisyonumuza kendilerini tanıtmaları için söz vereceğim. Öncelikle Sayın Başkanımızdan başlayalım.

Buyurun.

(Komisyona katılan bürokratlar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Hüsni Tekin'e sunum yapmak üzere söz veriyorum.

Buyurun.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri, değerli arkadaşlar; toplantımızın hem şeker sektörüne hem de milletimize hayırlı olması temennisiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şeker sektörüne ilişkin bazı bilgileri sizinle paylaşmak istiyorum. Şeker, oluşturduğu katma değer, tarımda ve sanayide sağladığı istihdamla ülkemizde üretilen stratejik öneme sahip temel gıda maddelerinden biridir. Şeker sektörü ise ülkemizde ithalata gerek duymaksızın kendi kendine yeterliliği sağlayan ender sektörlerden biridir. 6 milyar TL'nin üzerinde bir üretim değerine sahip olan şeker sektörü, yaklaşık 1,5 milyar TL katma değeriyle gıda ve içecek sektörünün 14 milyar TL'nin üzerindeki katma değerinin yüzde 11'ini oluşturmaktadır.

Bu denli yüksek katma değere sahip sektöre ilişkin dünyadaki bazı bilgilere değinmek gerekirse dünyada yılda 170 milyon ton civarında üretilmekte olan beyaz şekerin yaklaşık beşte 1'i pancardan, kalanı kamıştan elde edilmektedir. Her iki ham maddeden de elde edilen şekerler arasında tat, kalite ve görünüm bakımından bir fark bulunmamaktadır. Kristal şeker üretimi yapan 111 ülkenin 69'u kamış, 35'i pancar ve 7'si de hem kamış hem pancar yetiştiricisidir. Dünyanın en büyük şeker üreticisi ve ihracatçısı, kamış şeker üreticisi olan Brezilya'dır. 160 milyon ton civarında olan dünya yıllık şeker tüketiminde ise en büyük paya sırasıyla Hindistan, Avrupa Birliği, Çin ve Brezilya sahiptir.

Dünyada pancar şeker üretiminde ülkemiz Amerika Birleşik Devletleri, Fransa, Rusya ve Almanya'nın ardından 5'inci, Avrupa'nın ise 4'üncü büyük ülkesidir. İklim koşulları daha ucuz bir ham madde olan kamışın yetiştirilmesine uygun olmadığından şeker üretimini Avrupa Birliği ve Rusya'da olduğu gibi pancardan gerçekleştiren ülkemizin 2,3 milyon ton şeker üretimi mevcuttur.

Dünya şeker fiyatlarına göz atacak olursak fiyatları dünya ticaretine hâkim pozisyonda bulunan kamış şekerini belirlemektedir yani dünya fiyatlarını kamış şekerini belirlemektedir. Son yıllarda dünya borsa fiyatı en değişken ürünlerin başında şeker gelmektedir. 2011 yılı Temmuz ayından beri genel bir düşüş eğilimi içinde olan beyaz şeker borsa fiyatları, 2009 yılından bu yana en düşük seviyeye inmiştir. Bu düşüşün başlıca sebepleri; son dört dönemde dünya şeker piyasalarında yaşanan arz fazlalığı, dünya şeker ticaretine hâkim pozisyonda olan Brezilya para biriminin dolar karşısında değer kaybetmesidir. Şeker fiyatlarında oluşan düşüş baskısının, iklim koşulları gibi arzı doğrudan etkileyen unsurlarda olağanüstü bir gelişme olmadığı takdirde, 2014-15 sezonu boyunca da devam edeceği düşünülmektedir. En son bugün itibarıyla beyaz şekerin dünya borsa fiyatı 392 dolar/tondur.

Nişasta bazlı şekerin bir türü olan yüksek fruktozlu mısır şurubunun dünya üretimi 2013 yılında kuru madde bazında 13,5 milyon ton, ticari bazda yaklaşık 18 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Üretimde birinci sırayı yaklaşık yüzde 60'lık büyük bir oran ile Amerika Birleşik Devletleri alırken ABD'yi sırasıyla Çin, Japonya ve Avrupa Birliği izlemektedir. Öte yandan, Avrupa Birliği 2017'den sonra şeker piyasasında uygulamakta olduğu tüm kota sistemlerinden vazgeçme kararı almıştır. Kotaların kaldırılmasından sonra ise şeker üretiminin artmasıyla birlikte net ithalatçı olan Avrupa Birliğinde ithalatın azalıp ihracatın artacağı öngörülmektedir. Gümrük vergilerinin muhafaza edildiği göz önüne alındığında, AB'deki bu değişimin ülkemiz şeker sektörüne çok büyük bir etkisinin olmayacağı değerlendirilmektedir. Ancak şekerde arz ve tedarik imkânının kolaylaşmasıyla AB içi fiyatlarda düşüş beklendiğinden, ülkemiz şekerli mamul sanayisinin AB'ye ihracatta rekabet gücünde azalma olabilme ihtimali gündeme gelmektedir. Bu durum karşısında, AB pazarında daha nitelikli ürünlerle var olmanın gerekli olduğu kanaatindeyim.

Dünya tatlandırıcı pazarında son zamanlarda adından sıklıkla söz ettiren yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar ise kristal şeker ve nişasta bazlı şekerler olarak bilinen şeker türlerine alternatif olarak piyasaya sunulan ve tatlılık veren maddelerdir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 26

Şekerle aynı tatlılığın sağlanabilmesi için şekerden 30 ila 8 bin kat daha etkili olan aspartam, sakarin, neotam, stevia gibi yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar, düşük kalorili gıda ürünlerinde kullanılmakla birlikte sağlık ve metal gibi farklı sektörlerde de kullanılmaktadır. Yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar dünyada toplam şeker ve tatlandırıcılar içinde yaklaşık yüzde 10'luk bir paya sahiptirler. YYT'lerin ton başına ithalat fiyatı ortalaması, pancar şekeri ve nişasta bazlı şeker fiyatlarından oldukça yüksek olmasına karşın, yüksek tatlılık oranları sebebiyle ton başına beyaz şeker eş değeri cinsinden ortalama fiyatları oldukça düşüktür.

Tüm bunların yanı sıra, dünyada başta şeker kamışı ve mısır olmak üzere, şeker pancarı, buğday gibi tarımsal ham maddelerden üretilen biyoetanölün yakıt sektöründeki önemi de her geçen gün giderek artmaktadır. 2013 yılında dünyada üretilen yaklaşık 106 milyar litre biyoetanölün yüzde 80'inden fazlası yakıt amaçlıdır. Ülkemizde ise yerli tarım ürünlerinden üretilmiş etanolün benzine harmanlanması oranının 2014 yılından itibaren en az yüzde 2'den en az 3'e çıkarılması, enerjide ülkemizin dışa bağımlılığının azaltılması bakımından bir adım teşkil etmektedir.

Ülkemiz şeker sektörünün mevcut durumunu kısaca değerlendirecek olursak, ülkemizin ihtiyacı olan şekerin tamamı, Türkiye'deki çiftçilerimiz tarafından üretilmekte ve karşılanmaktadır. Ülkemizde pancar şekeri üretimi ilk kez 1926 yılında başlamış ve günümüzde pancar şekeri fabrika sayısı 33'e, üretim kapasitesi de 3,3 milyon tona ulaşmıştır. Bahse konu 33 adet şeker fabrikasının 26 adedi kamu teşekkülü olan ve özelleştirme kapsamında bulunan Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketine ait olup 2014-15 pazarlama yılında 21 fabrika üretim yaparken 4 fabrika faaliyette bulunmamıştır, kampanya yapmamıştır. Ülkemizde 90'lı yıllarda başlayan nişasta bazlı şeker üretiminin ise toplam kapasitesi 1,3 milyon tona ulaşmıştır ve 9 fabrikada faaliyet gösterilmekte, bunların 4'ü ise ihracata yönelik faaliyet gösteren fabrikalardır.

Ülkemizde son tamamlanan 2013-14 pazarlama yılında, 16,5 milyon ton pancardan 2 milyon 390 bin ton pancar şekeri üretimi gerçekleştirilmiştir. Modern tarım uygulamalarının ve yaşanan olumlu iklim koşullarının etkisiyle pancar verimi ve çiftçi başına üretilen pancar miktarı son 12 yılda artış göstermiştir. Ülkemizde pancar tarımındaki ve şeker üretimindeki verimlilik artışlarına rağmen, hâlen pancar ve şeker üretim maliyetleri Avrupa Birliğine göre yüksektir. Bu yüksekliğin nedeni ise pancar tarımı ve şeker üretiminde AB ile ülkemiz arasındaki farklılıklardır. Örneğin, 2012-13 pazarlama yılında ülkemizdeki bir çiftçiye kıyasla AB'deki çiftçi başına 5 kat fazla alanda pancar ekilmekte ve 7 kat fazla miktarda pancar üretimi yapılmaktadır.

Tüm bunların yanı sıra, küresel ekonomik dalgalanmalar ile birlikte her geçen gün artan girdi ve enerji maliyetlerinin olduğu bir ortamda, ülkemizin şekerli mamul sektörünün rekabetçiliğini artırmak ve ülke olarak 2023 ihracat hedefine ulaşmak için yenilikçi, katma değeri yüksek, markalaşmış ve rekabet edebilir ürünler üretmek önem taşımaktadır. Bu bağlamda, kamış şekerine göre daha yüksek maliyetle üretilen pancar şekerinin üreticisi olan ülkemiz, Şeker Kurumu aracılığıyla firmalarımızın uluslararası rekabetçiliğini koruma adına şekerli mamul imalatçı-ihracatçılarına dünya fiyatlarından şeker tedarik etmeye devam etmektedir.

Dünya şeker piyasasındaki gelişmeler ve küreselleşme ile birlikte ülkeler de serbest bir piyasada rekabet edebilmek ve üretimde yeterliliği sağlamak için etkin bir şeker politikası geliştirme konusuna odaklanmıştır. Ülkemizde de dünyadaki bu değişimlere adapte olabilmek, sektörün sürdürülebilirliği açısından ham madde temin eden çiftçiyi, şekeri üreten ve kullanan sanayiciyi ve nihai tüketiciyi koruyacak şekilde rekabetçi bir sektör oluşturmak büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda, etkin ve rekabetçi bir şeker sanayinin geliştirilmesine yönelik olarak sektörün düzenlenmesini sağlamak amacıyla mevcut Şeker Kanununun uygulama döneminde yaşanan bazı sorunların giderilmesi ve sürdürülebilir bir şeker üretimi için hazırlanan yeni Şeker Kanunu Tasarısı 8 Nisan 2013 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilmiştir.

Tasarı ile yurt içi şeker talebinin yurt içi üretimle yerli ham maddeler kullanılarak karşılanması daha da kuvvetlendirilmektedir. Kayıt dışı şeker arzı ile mücadelenin güçlendirilmesi için de halihazırda şeker arzı ile kısıtlı olan denetim etkinliği, ham madde temininden başlayarak üretim ve satışı da kapsayacak şekilde genişletilmekte ve mevcut uygulamalara ek olarak yeni cezalar öngörülmektedir.

Mevcut kanunda düzenleme altında bulunmayan ve gıdalarda kullanımına ilişkin üst limitleri Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği'nde düzenlenen yüksek yoğunluklu tatlandırıcıların dünyada olduğu gibi ülkemiz şeker piyasasındaki payı da her geçen gün artmaktadır. 2012 yılında yaklaşık 248 bin ton beyaz şeker eş değeri yüksek yoğunluklu tatlandırıcı net ithalatı gerçekleşmişken 2013 yılında bu değer yaklaşık 290 bin ton olmuştur. Tasarıyla, piyasada adından sıklıkla söz ettiren yüksek yoğunluklu tatlandırıcıların üretimi ve kullanımı ile piyasa faaliyetlerinin gözetim ve denetiminin düzenlenmesi sağlanmaktadır.

Ayrıca kayıt dışı ve kaçak şekerin önlenmesi ve kayıt dışı şekerin ve usulsüz ithalat ve ihracatın önüne geçilmesi amacıyla diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği yapılmıştır. Bu doğrultuda, kurumumuz, il valilikleri, cumhuriyet başsavcılıkları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü gibi ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla protokol ve benzeri çalışmalarla çeşitli iş birlikleri yapmıştır. Son olarak, 14 Ocakta, bu kapsamda hizmetlerinde ulusal, bölgesel ve uluslararası alanda tercih edilen, yönlendirici ve lider bir kuruluş olan Türk Standartları Enstitüsü ile kurumumuz arasında, şeker ve şekerli mamuller için gerekli olan analizlerimizi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 27

doğru ve güvenilir bir şekilde yaptırmak üzere bir protokol imzalanmıştır. Bu iş birlikleri sayesinde özellikle kaçak ve kayıt dışı şeker arzının tespit, takip ve önlenmesinde etkili adımlar atılması beklenmektedir.

Şeker Kurumu, sektörümüzün daha rekabetçi bir yapıya ulaşması, sürdürülebilir ve kendine yeterli bir şeker üretimi için dünyada şeker sektörüne ilişkin gelişmeleri yakından takip ederek, tüm paydaşlarına aynı yakınlıkta olacak şekilde Türkiye şeker sektörünün geleceğini belirleyen politikaların oluşturulması ve uygulanması çalışmalarını kararlılıkla sürdürmektedir ve sürdürecektir.

Sözlerime burada son verirken yüce Komisyonunuza, sayın Sayıştay denetçilerine ve tüm katılımcılara ilgi ve katkılarından dolayı şahsım ve Şeker Kurumu adına şükranlarımı sunar, toplantımızın verimli geçmesini dilerim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, kurumun 2012 yılına ilişkin üç önerisi bulunmaktadır.

1 No.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 1

Şeker Kurulu nişasta kökenli şeker kotasının artırılmasıyla ilgili görüşünü oluştururken;

a) Kurum elemanlarının kota tespitiyle ilgili değerlendirmelerini, pazarlama yılına devreden stok ve beklenen üretim miktarının şeker tüketimini karşılama yeterliliğini dikkate alması,

b) Şeker Kanunu'nda yer alan yurt içi tüketimin yurt içi üretimle karşılanması hükmü gereğince; Şeker Kurumunun glikoz ithalatının durdurulmasına yönelik önlemlerin alınmasını yetkili mercilere iletmesi.

BAŞKAN – Özet olarak da aktarabilirsiniz.

Buyurun.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Şeker Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan hükümler uyarınca Şeker Kurulu tarafından ülke toplam A kotasının yüzde 10'una kadar belirlenen nişasta bazlı şeker kotaları Şeker Kurulunun görüşü de alınmak suretiyle Bakanlar Kurulu tarafından yüzde 50'ye kadar artırılıp eksiltilebilmektedir.

Kurul tarafından NBŞ kotalarının artırılıp eksiltilmesi hakkında görüş oluşturulması sırasında özellikle nişasta bazlı şeker kullanıcılarının talepleri, geçmiş yıllar itibarıyla üretim, satış, stok gerçekleştirmeleri, NBŞ türleri bazında arz ve talep durumu, NBŞ kotalarının artırılmasına ilişkin yargı kararları, sonraki pazarlama yılı sonuçlarına ilişkin tahminler, sektördeki rakip ürünlerin durumları ile kurumumuzca hazırlanan müzekkere ve raporlar birlikte değerlendirilmektedir. Böylelikle şeker üretiminde istikrar korunmakta, kanun ve gerekçelerinde belirtilen yurt içi talebin yurt içi üretimle karşılanması için gerekli koşullar sağlanmaktadır. Esasen kota tespiti ve buna ilişkin analiz ve değerlendirmeler, raporda da önerildiği şekilde Kurumumuz tarafından ilk kota tahsisinin yapıldığı 2002/03 Pazarlama Yılından itibaren dikkate alınmaktadır.

Ülkemizde glikoz ve izoglikoz olmak üzere iki temel NBŞ türü üretilmekte olup Şeker Kurulu tarafından Şeker Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarihten bugüne kadar NBŞ kotası glikoz ve izoglikoz dâhil tüm NBŞ için toplam olarak belirlenmektedir. Her ikisi de kanun kapsamında olan NBŞ türleri glikoz ve izoglikozun, kullanım fonksiyonları bakımından bazı farklılıklar bulunmaktadır.

Glikoz; reçel, jöle ve şekerleme sanayisinde pancar şekeri olarak bilinen sakarozun kristalizasyonunun engellenmesi, viskozite artışı sağlanması, dondurulmuş gıdalarda donma noktasını düşürmesi, fırıncılık ürünlerinde fermantasyon özelliğini geliştirmesi gibi nedenlerle gıda üretiminde sakkaroz ile –yani kristal şeker- birlikte kullanılmaktadır. Bu nedenle bir nişasta bazlı şeker türü olan glikoz, pancar şekeri olan sakkarozun birebir ikamesi değil, tamamlayıcısı olarak kabul edilmekte ve Avrupa Birliğinde de glikoz kota kapsamı dışında üretilip pazarlanmaktadır.

En önemli kullanım alanı gazlı içecek sektörü olan izoglikoz ise pancar şekeri ikamesi olarak kabul edilmekte ve ülkemizde olduğu gibi Avrupa Birliğinde de kotaya tabi olarak üretilmektedir. Özellikle gazlı içecek sektörü, kristal formdaki pancar şekeri yerine çözüme ve süzme işlemi gerektirmemesi ve maliyetinin düşük olması nedeniyle sıvı formdaki şekerlerin -yani sıvı pancar şekeri veya izoglikozun- kullanımını tercih etmektedir. İçecek sektörünün izoglikozla teknik anlamda da alternatif olan sıvı formdaki pancar şekeri ile izoglikoz arasındaki tercihi bulunabilirlik ve fiyat belirlemektedir. Uygulanan kotalar nedeniyle glikoz arzının yeterli miktarda olmadığı ve alternatif bir ürün bulunmadığı için ithalat baskısı oluşmaktadır. Bu nedenlerle ve gerek kurumumuza, gerekse Ekonomi Bakanlığına glikoz talebinin karşılanamadığına dair ulaşan taleplerin değerlendirilmesi sonucu glikoz için yüzde 135 olarak uygulanan gümrük vergisi, 2006 yılından başlayarak yüzde 20'ye indirilmiştir.

NBŞ kotasının artırılma gerekçelerinden de en önemlisi glikoz taleplerinin karşılanamıyor olmasıdır. Bakanlar Kurulu tarafından NBŞ kotaları ilk kota uygulamasının başladığı 2002-2003 pazarlama yılından itibaren tamamlanan son pazarlama yılı dâhil, her yıl en az yüzde 25 ve en çok yüzde 50 olmak üzere değişik oranlarda artırılmıştır. Bu kota artış oranlarına, mamulün sıvı olması ve raf ömrünün bir yıl gibi kısa bir süre olması sebebiyle ithalatının zor olmasına, gümrük vergisiz ithalat fiyatının yurt içi fiyattan daha yüksek olmasına karşın yılda yaklaşık 10 bin ton glikoz ithal edilmektedir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 28

Hem NBŞ kotalarının kısıtlı olması, hem de glikoz ithalatına yüksek vergi uygulanarak engeller oluşturulması glikoz arzının tamamen kısıtlanması anlamına gelmektedir. Bilindiği üzere, gümrük vergisi, yurt içinde yeterli üretimi olan ürünlerin korunmasını da sağlayan bir niteliğe sahiptir. Öneride yer aldığı şekilde glikoz ithalatının durdurulması hâlinde, glikoz ithalatı yapamayan ve kota kapsamında da talebi karşılanamayan şekerli mamul üreticilerinin kayıt dışı yoldan glikoz teminine yönelmesi kaçınılmaz olacağından, söz konusu önerinin uygulanmasının bazı sorunlarla karşı karşıya kalılabilecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – İstemleri üzerine sırasıyla arkadaşlarımıza söz vereceğim.

Sayın Belen...

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, ortada bir Şeker Kanunu varken ve Şeker Kanunu yurt içi tüketimin yurt içi üretimle karşılanmasını emrederken sizin kalkıp da buna karşı çıkmanız ve kotaların daha da artırılmasını değerlendirmeniz çok yanlış, anlamak da mümkün değil ve bununla ilgili ben hakkınızda savcılığa suç duyurusunda bulunacağım, yasaya aykırı hareket ettiğinizden dolayı. Şimdi, bilim adamları tarafından bu nişasta bazlı şekerlerin gıda maddelerinde, bisküvi ve çikolata sektöründe kullanılmasının sağlık açısından çok tehlikeli olduğu, çünkü olması gereken orandan daha fazla kullanıldığı, zaman zaman bunlarla ilgili raporlar da yapılıyor. Bunlar ortadayken bu işin genişletilmesini savunmak yanlış. Bunun yerine, ülkemizdeki pancar ekimindeki kota sınırlarını daha da genişleterek pancar ekimini teşvik etmek daha akılcı olur. Yani bu kanuna karşı çıkmanızın, kanundaki hükme rağmen uygulamayı daha da genişleterek glikoz ithalatının artırılmasını savunmanızı anlamak mümkün değil.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet.

Sayın Develi...

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayın Başkan, ilaveten Bülent Bey’in konuşmasına, aslında iç önerilerden 1’inci maddesinde de bu konu kısmen dile getirilmiş. Bir anlamda Şeker Kurulu, hukukun arkasından dolanarak her yıl mahkemeye veriliyor, dönem sonu bittiği için... Ben okuyayım şöyle: Şeker İş Sendikası, 2005-2006 pazarlama yılından başlayarak nişasta kökenli şeker üreticileri için tahsis edilen kotanın artırılmasına ilişkin Şeker Kurulu ve Bakanlar Kurulu kararlarının yürütülmesinin durdurulması ve iptali davaları açmakta. Danıştay, yeterli şeker stoku olmadığı gerekçesiyle 2008-2009 pazarlama yılına ilişkin dava hariç diğer yıllarla ilgili davalar hakkında yürütmeyi durdurma kararı vermektedir. Ancak, karar tarihinde pazarlama yılı sona ermiş olduğu için yargı kararlarını uygulama olanağı kalmadığı gerekçesiyle kota artırımı işlemi bir sonraki pazarlama yılında yeniden yapılmaktadır. Şeker talebinin karşılanmasında bir sorun olmadığı sürece yargı, açılan davalarla ilgili yürütmeyi durdurma kararı vermektedir. Şeker Kurumu, nişasta kökenli şeker kotasına ilişkin görüşünü belirlerken konuyla ilgili, yargının, yürütmenin durdurulması kararına ve durdurma gerekçelerini de dikkate almalıdır.” diyor. “Ancak, Kurum, davalarla ilgili olarak yargıya sunduğu savunmalarında glikoz talebinin yurt içi üretimle karşılanamadığı görüşüyle birlikte, verilen yürütmenin durdurulması kararının, sadece o davayla ilgili uyulması zorunlu bir karar olduğu, idarenin daha sonra yaptığı bir işlem ve karar için açılacak olan gelecek pazarlama yıllarına ilişkin davalara da hukukun uyulması zorunluluğu bulunmadığını belirtmektedir.” Yani bunun ne demek olduğunu hepimiz burada anlıyoruz. Ortada bir sorun var, Kurum bunu biliyor yani bir sağlık problemin –herhâlde biraz sonra Mehmet Bey bizi bilgilendirecektir, bu konunun hassasiyetiyle ilgili olarak- bir sorun da var. Mahkeme bu konuda karar veriyor, her yıl dava açılıyor, “Pazarlama dönemi sonudur.” diye karara uyulmuyor, gelecek yıl aynı şey bir daha uygulanıyor. Siyasi bir irade midir size bu talimatı veren, yoksa piyasada bir talep mi vardır? Bunları bize bir anlatın da öğrenelim.

BAŞKAN – Evet.

Sayın Domaç...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Başkanım, çok teşekkür ederim.

Önce birkaç tane sorum olacak, sonra da ona ilaveten bir şeyler söyleyeceğim: Şimdi, Sayın Genel Müdür, Türkiye’de ihraç edeceğiz diye kurulmuş ne kadar glikoz fabrikası var? Ne kadar üretim yapıyorlar? Bunlar ihraç etmeden yurt içine ne kadar satış yapıyorlar? Böyle bir tespitiniz var mı, varsa bu tespitinizi bizimle paylaşır mısınız? Çünkü bu konuda çok yolsuzluk olduğu konusunda kamuoyunda söylentiler var. Hatta yani kayıt dışı çok büyük paralar kazanıldığı – rakamları şimdi telaffuz etmek istemiyorum ama- ifade ediliyor. Siz buna ne söylüyorsunuz, nedir durumumuz? Birincisi bu.

İkincisi, şimdi, biliyorsunuz dünyada bir trend var, giderek artan bir trend. Zaten şeker konusunda, artık öyle yerler var ki, mesela şeker kullanılan öyle yerler var ki siz şeker istemeden şeker getirmiyorlar artık. Yani şeker, artık dünyada giderek az tüketimi özendirilen, özendirmek için özel çabalar harcanan bir ürün iken biz glikoz üretimini artırarak ülke sağlığına iyilik yapmıyoruz. Aksine, diyabetli ve obez insanlar ortaya çıkarıyoruz.

Şimdi, biz, buraya bu kotalar bilmeden konulmaz. Bu kotaların konulma gerekçeleri var, nedenleri var. Biz bu kotaları aşarak, sürekli aşımaya uğratarak bu işi çözemeyiz. Biz KİT Komisyonunda bunu her zaman tartışırız, her zaman

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 29

konusuruz ama bunu, bu kotaların aşılmamasını sağlamak lazım. Aşılmaması için gayret sarf etmek lazım. Kaldı ki az önce söylediğiniz sözden de anlaşılıyor ki kaçak veya yasa dışı gibi bir şey anladım ben, yani “Bu yollarla karşılanacaktır bu.” diyorsunuz, bunun zaten Türkiye’de fiilen yapıldığı söyleniyor, açık açık yapıldığı söyleniyor bunun ve bu alanı genişletme çabaları çok sayıda var, fabrika kuranlar, üreticiler tarafından, çok sayıda var. Her seferinde Sayıştay geliyor, bunu söylüyor bize. Bizim görevimiz de bunun aşılmasını engellemek. Sizin aşılmasını engellenizi sağlamaya çalışmak. Biz de bunun için uğraşıyoruz, çünkü Sayıştay da her seferinde bunu yazıyor bize.

Onun için, Genel Müdürüm başka bir yolla bu çözülebilir belki ama KİT Komisyonunda çözülmez bu iş. Yani bu Komisyon bunu çözemez. Bu Komisyon her seferinde sizi eleştirir, doğaldır da bu. Onun için bir an önce bunun önüne geçmenin yollarını aramalısınız diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Akar...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, nişasta bazlı üretimin ya da tatlandırıcıların Türkiye’deki geçmişine bakmak lazım, nasıl bir lobi faaliyetleriyle üretime geçtiklerini, üretim kapasitelerinin ne kadar olduğunu görmek lazım. Mehmet Bey’e burada katılıyorum. Ben burada bir Cargill’i hatırlatarak devam edeceğim. Cargill için özel kanun çıktı bir günde, bir arkadaşımızın teklifiyle çıktı. Onun için özel, vali kararlar aldı, emniyet müdürü yapıldı falan filan, bunlara girmeyeceğim. Ve iyi bir lobiye sahip olduklarını anlatmak için söylüyorum. İstesek de istemesek de bu lobi faaliyetleri sonucunda da tatlandırıcılar Türkiye’de şeker sektörüne yavaş yavaş hâkim olmaya başladı. Burada sorulması gereken soru şu aslında: Bu tatlandırıcılar veya nişasta bazlı şeker üretiminin insan sağlığı için etkisi nedir? Ne kadar kullanılırsa insan sağlığına etkisi vardır ya da kullanılmalı mıdır kullanılmamalı mıdır? Buna...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Kullanılmamalıdır.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bravo, “Kullanılmamalıdır.” diyor bir eczacı olarak, bu işi de bilen bir arkadaşımız olarak “Kullanılmamalıdır.” diyor. Kullanılmamalıysa niye bunun Türkiye’de üretim yapılmasına izin veriyor Hükûmet ya da niye üretimi Şeker Kurumunun da önerisiyle –onu da çok merak ediyorum, soracağım- her yıl yüzde 50 artırıyor Bakanlar Kurulu kararıyla? Bakanlar Kuruluna böyle bir yetki verilmiş ve Bakanlar Kurulu da bunu her yıl bu lobinin lehine kullanıyor yani şeker, tatlandırıcı üreticilerinin lehine kullanıyor.

Şimdi, burada çok enteresan bir durum var, Turgay Bey açıkladı, yargı karar veriyor buna. Yargı diyor ki: “Gerçekten bu üretime ihtiyaç yok, bu kotanın artırılmasına da ihtiyaç yok.” ki kota artırma gerekçelerinden bir tanesi stoklar olarak gösteriliyor. 2012 yılını incelediğimizde stokların gayet yeterli olduğunu görüyoruz, bunun için bir artırıma gerek yok bir defa. Bu şey ortadan kalkıyor.

NBŞ kullanıcılarının talepleri... Ee esrar satıcılarının da talepleri var, Türkiye’de esrar satmak istiyorlar. Eroin, kokain satıcılarının da talepleri var. Bunların talepleri, talep var diye yerine getirilmez böyle bir şey. Eğer, bildiğim kadarıyla çok fazla tatlandırıcı kullanırsa insan en az o maddeler kadar, uyuşturucular kadar da tehlikeli olabileceği, insan vücudu için tehlikeli olabileceği zaten söyleniyor. Bu talepler var diye bu talep artırılmaz. Peki, diyoruz ya insan sağlığı için zararlı, niye Türkiye’de bu kadar gelişmesi için çaba sarf ediyoruz? Eğer mısır üretimimize... İthal etmiyoruz Allah’tan şimdi, daha önce ithalle başlamıştı bu iş, mısır üretimimiz bunun sayesinde arttı, bu da ayrı bir gerçek, bunu da bir kenara koyalım. Mısır üretiminin artışına baktığımızda Türkiye’deki nişasta bazlı üretimi de görebiliriz. Aslında verilerin çok üzerinde bir üretim yapıldığı görülüyor. Eğer mısır üretimiyle karşılaştırırsanız, mısır üretimi gerçekten arttı –Tarım Bakanlığının kitabı da yanımda, çıkarabilirim- tamamen buna bağlı olarak artıyor Türkiye’de ve nasıl üretildiğini bu şurupların çok rahat görebiliriz. E şimdi, fabrika kapasitelerine bakıyoruz, kapasitelerinin yüzde 25’i ile yüzde 30’larıyla çalışıyorlar. Ek kota verilirse yüzde 50’lere çıkıyor. Hele bunu Amerikan menşeli şirket ki fabrikası daha büyük kota kapasitesine sahip olduğu için daha büyük bir kısmını alıyor bu işle, şimdi ona bakıyoruz, ben üretimden gelen bir insan olarak diyorum ki bu kapasiteli bir fabrikanın kâr etme şansı yok. Yani maliyetleri çıkarma, işletme masraflarını çıkartma, maliyetlerini çıkartma şansı yok. Bir defa kapasitesinin bir yüzde 50’sinin, yüzde 60’ının üzerine geçecek ki “Kâr ediyorum.” desin fabrika. Böyle fabrikalar kurulmuş, biz onun boş durduğunu zannediyoruz. Mısır üretimine baktığımızda mısır üretiminin karşılığı olan glikozun resmî verilerde olmadığını görüyoruz, demek ki ortada zaten bir kaçak var.

Şimdi, Genel Müdür de diyor ki: “Biz bunun kaçak yollarla alınmasını önleyebilmek için bunu yapıyoruz.” Tamam, çok güzel, bunu da yapın, serbest bırakın bunu, biraz evvel verdiğim örnekler de kaçak yollarla giriyor Türkiye’ye. Hükûmet bir karar alsın, bütün uyuşturucuların Türkiye’ye girişi kaçak olsun “Bunu önleyemiyoruz, kusura bakmayın, biz serbest bırakıyoruz.” desin ya da “Millî Eğitimdeki eğitim problemlerini çözemiyoruz, onun için bütün okulları kapatıyoruz.” desin. Bu kestirmecilik yani bu mantıkla bakılmaz bu olaya. Şimdi, bakmamız gereken mantık şu: Zararlı mı yararlı mı? Zararlı. Türkiye’de ihtiyaç var mı buna? Bir kısım üretim için ihtiyaç var. Ne kadar var? Ne kadar gelişmiş ülkelerin üzerindeyiz. Bir Almanya’yla, bir Fransa’yla, İtalya’yla, İspanya’yla veya OECD ülkeleri dediğimiz 34 tane ülkeyle karşılaştırdığımızda glikoz üretimi o ülkelerde nedir? Ne kadar ithalata izin verilmiş? Ne kadar yerli üretime verilmiş? Kotalarının yüzde kaç üretimine izin verilmiş? Bu tabloyu sunarsanız ve bu tabloda da bize bunu inandırırsanız ben Mehmet Bey’in eczacı ve bu işi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 30

bilen bir insan olarak burada “Sağlığa zararlı.” demesine çok aldırış etmeden derim ki: Ya, bütün dünya sağlığa zararlı olsa bunu yasaklar, ya bu ülkeler de bizimle birlikte yarış ediyorlar, glikoz üretimini artırabilmek, kullanımdaki, üretimdeki glikoz miktarını artırabilmek için yarış ediyorlar. Peki, ne yapacağız, nasıl çözeceğiz bu işi? Şimdi, burada bir tavsiye kararı alalım, sizin tavsiye kararı niteliğinizdeki Bakanlar Kurulu soruyor ya KİT Komisyonu olarak da biz bunu inandırıcı bulmuyoruz diyelim, bir karar alalım, Bakanlar Kuruluna bildirelim. Her sene artırmış Bakanlar Kurulu ve siz buna onay vermişsiniz her seferinde.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Onlar talep ediyorlar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Aslında talep ediyorlar, Bakanlar Kurulu görüş soruyor ve hiç artırılmadığı bir dönem yok arkadaşlar. Baktığımız zaman, incelediğiniz zaman... Ya niye uğraştırıyorsunuz ki bizi? Bir yasa teklifi hazırlayın, “Türkiye’nin bu kadara ihtiyacı var.” deyin, çıkartalım Meclisten, Bakanlar Kurulunu da suçlamayalım, kimseyle de uğraşmayalım, o lobicilere de fırsat vermeyelim, burada da konuşmayalım bu işi. Ama şunu yapın önce: Bizi inandırın, ikna edin. Deyin ki: “Tablo bu, arkadaşlar. Bizim ayarımızdaki gelişmiş bir ülkenin glikoz ihtiyacı budur, bu kadarının üretimine izin veriyorlar, bu kadarının ithal edilmesine izin veriyorlar. Biz de bu seviyede kullanabiliriz, eğer ihtiyaçları karşılayacak nitelikteyse.” Ama bu değil, biz dört senedir burada bunu tartışıyoruz, dört senedir de siz bunu, ısrarla bunu söylememize rağmen Bakanlar Kuruluna diyorsunuz ki: “Evet, artırılmalı.” Ben, bunu yapmayın diyorum ya, artık bir kanun teklifi verin. Bize verin de biz getirelim bari, glikoz serbest olsun Türkiye’de. Adamlar bari kurdukları yatırımın karşılığını alsınlar, fabrikalarını kurmuşlar, kapasitelerini tayin etmişler. Bizim şeker üretimimiz de, pancar üretimimiz de bitsin. Zaten pancar alanlarımız daralmış, tarımdan da çıksın. Pancar üreten bir ülke olmaktan... Maliyetler pahalı diyorsunuz, dünyadaki şeker kamışına göre, maliyetler pahalıysa üretmesin bizim çiftçi bunları. Biz dışarıdan destekle bunların yaşamlarını idame ettiririz.

Ya bu mantıkla bakmak doğru değil. Siz, devletin bir genel müdürsünüz, bir kurumun başındaki insansınız, bize şunu söylemeniz lazım: “Bu glikoz, Türkiye için yararlı bir şey değil.” demeniz gerekiyor. “Biz, böyle bir çıkmazın, açmazın içindeyiz, kanun bize bu yetkiyi vermiş, Bakanlar Kurulu’ndan talep ediyoruz, biz bunu veriyoruz ama içimiz acıyor.” deyin, biz de sizinle beraber mücadele edelim burada. Ya da “Hiçbir zararı yok, atış serbest.” deyin de biz de hiç uğraşmayalım bu işle. Olay bu.

Sizden şunu istiyorum: 34 tane OECD ülkesindeki, bir o kadar da detay, glikoz, fruktoz falan değil bizim anlayacağımız dilde, tatlandırıcılar, artı şeker pancarı, kamıştan üretilen şeker –kristal şeker diyorsunuz buna değil mi?- onların üretimleri nedir? Ne kadar ithaline izin veriyorlar? Nüfus nedir?

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Yapay tatlandırıcılar hariç tabii.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sen ağabey onu düzelt, ben yanlış söylüyorsam. Çünkü konuyu senin bildiğin anlamda çok bilmiyorum tabii teknik olarak. Bunu istiyorum, gerçekten buna ihtiyacımız var mı ben bunu görmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Özensoy...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, sabahki oturumda Türkiye Şeker Fabrikalarında birinci öneri stokların azaltılmasıyla alakalı bir öneri yani şimdi demek ki normal NBS’nin dışındaki şekerler stok oluyor, fazla şeker oluşuyor. Bütün bunlara rağmen yani şeker fabrikalarının daha sağlıklı bir üretim yapması için bu NBS’nin kotasının artırılmasını bırakın, düşürülmesi gerekiyor. Burada da size bu öneri var yani Şeker Kurulu olarak burada, buna niye hassasiyet gösterilmiyor? Yani sizin bu raporlarındaki gerekçeler yani hakikaten Türkiye’de şeker eksikliği mi var piyasalarda? Yani ucuzluk, pahalılık, vesaire birtakım bu tür şeyler gözetiliyorsa yani bunlar da insan sağlığından çok önemli şeyler değil, herkes kendi piyasasını oluştururken, kendi üretimini oluştururken bütün bu planlamalara göre oluşturmalı. Şeker Kurumunun da görevi bu piyasaların regülasyonunu sağlamak. Dolayısıyla, zaten normalde şeker uygulanan kotadan dolayı yani şekerin üretiminde pancara uygulanan kotadan dolayı... Zaten tarımda sıkıntılar var, bütün bunlarla ilgili de Şeker Kurumu bu uygulamalarda çok daha fazla hassasiyet göstermesi lazım. Ben de Haydar Bey’in ifade ettiği gibi yani şu rakamları biz de bir görelim, piyasadaki üretim-tüketim dengelerindeki durumlar nedir? Biz de bu konuda tatmin olalım diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, yöneltilen sorulara, yapılan değerlendirmelere cevap olarak buyurun, size söz veriyorum.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Öncelikle çok teşekkür ediyorum sorular için.

Şimdi, gerçekten, bu konu her sene gündeme geliyor ve her sene de aşağı yukarı benzer bir görüşmeyi yapıyoruz. OECD ülkelerindeki oranları veya Avrupa Birliğindeki oranlar isteniyor ve her sene biz onu yazılı olarak yine gönderiyoruz, bu soruyu soran milletvekillerimize, oranlarını gönderiyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 31

Şimdi, bazı şeylerin doğru analiz yapılabilmesi için tabanın yani istatistiki verilerin aynı tabanda buluşması lazım, aynı tabanda buluşturmanız lazım. Şimdi, sayın vekilim de mesela Almanya'daki, İngiltere'deki NBŞ oranlarını söylediği zaman yüzde 2, yüzde 3 diyecektir ama bu doğru değil.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Öyle bir şey söylemiyorum...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Değil, şimdi ben izah edeceğim: Avrupa Birliğinde üretim kotası var ve neye üretim kotası var? İzoglikoza üretim kotası var. izoglikoz, nişasta bazlı şekerin bir türüdür yani glikoz ve izoglikoz olarak ticari bazda satılır, izoglikoz bunlardan bir tanesidir ve 712 bin ton üretim kotası var Avrupa Birliğinin izoglikoza. Ama bununla birlikte glikoz, kota kapsamı dışında 4,5 milyon ton Avrupa Birliğinde glikoz üretilip Avrupa Birliği içinde satılmaktadır. Bu rakamlar 4-4,5 milyon ton aralığında gidip gelmektedir. 4 milyon ila 4,5 milyon arasında glikoz, kota kapsamında olmadığı için üretilmekte ve satılmaktadır. Türkiye'de ise hem glikoz hem izoglikoz dediğimiz yani nişasta bazlı şekerin iki alt dilimi olan, iki alt ticari bazda pazarlaması olan, her ikisi de kota kapsamındadır. Birincisi, bunu bir net belirlememiz lazım.

İkincisi, Avrupa Birliğinde kota kuru madde bazında verilir; bizde ticari bazda yani ne demek? Biz, suya da kota veriyoruz. İlk uygulama öyle olmuş, öyle devam ediyor yani ticari bazlı olarak veriyoruz. Şimdi, bu verileri eğer aynı tabana oturttuğunuz zaman...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Arasındaki fark kaç?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Yüzde 20 civarında sıvı madde.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yüzde 20 sıvı var.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Değerlendirmesinin farkı ne yani...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Sayın Vekilim, onlar da ticari bazlı olarak sulu satıyorlar ama hesaplamalarını ve kotalarını kuru madde bazında veriyorlar. Biz sıvı olarak veriyoruz kotayı, onlar kuru madde bazında oluyor. Şimdi, bunları aynı tabana oturttuğumuzda bakın, ben size tüm OECD ülkelerini vereyim, birkaç tane örnek vereyim yani çok şaşıracanız...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bu da Tarım Bakanının örneği gibi olmasın, 3 tane üründe artıyor, diğerlerinde...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Yok, yok.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 3 örnek verirsiniz, şimdi dersiniz ki “Başkan doğru söylüyor.” Siz bize liste olarak yollayın olmadı.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Gönderelim, liste olarak göndereceğim de yani şu örnekleri, birkaç tane örneği saymamız lazım. Çünkü, yanlış bir anlam oluyor, sonra hakikaten değerlendiremiyoruz. Yani aynı tabanda buluşturmadığımız verileri birbiriyle okutmamak çok yanlış bir şey yani çok sağlıklı sonuçlar çıkaramayız. Mesela, Fransa'yı ele alalım. Fransa'nın 3 milyon ton kristal şeker kotası var yani pancar şekeri kotası var. İzoglikoz üretim kotası bulunmamakta yani izoglikoz üretmiyor, NBŞ üretmiyor. Bu, Fransa'da hiç NBŞ tüketilmediği veya hiçbir şekilde olmuyor... Nasıl oluyor? Fransa'da 2,35 milyon ton beyaz şeker ve 1,8 milyon ton NBŞ olmak üzere toplam 4,15 milyon ton şeker tüketilmekte. Bakın, 3 milyon ton kotası var ama 2,35 milyon beyaz şeker, kristal şeker veya pancar şekeri tüketiyor ama 1,8 milyon ton NBŞ tüketiyor. Bunu nereden ithal ediyor? Macaristan'dan, Bulgaristan'dan yani Avrupa Birliği üyesi ülkelere. Avrupa Birliği üyesi ülkelere nasıl gidiyor bu? Adana'dan İstanbul'a gider gibi gidiyor. Onun için, bakıyoursunuz üretim kotası yok, tamam yüzde 2, orada 0 tüketim veya bu kadar tüketim. Almanya'yı örnek vereyim veya İngiltere'yi örnek vereyim, hangisini isterseniz. Almanya'nın, 2,9 milyon ton kristal şeker kotası bulunmakta. Kuru madde bazında Almanya'nın izoglikoz kotası var, 56,6 milyon ton izoglikoz üretim kotası, altını çizerek söylüyorum izoglikoz üretim kotası bulunmakta. Buna karşın Almanya'da 2,95 milyon ton beyaz şeker, 794 bin ton NBŞ tüketilmekte yani bakın 56 milyon üretim kotası var. şimdi, 56 milyonu alırsanız dediğimiz rakamlara varırsınız yani yüzde 2'lik...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – NBŞ'mi, izoglikoz mu, glikoz mu?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Bu, glikoz ve izoglikoz birlikte tüketimi.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ama onun...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Ama Türkiye'de de aynıyız. Türkiye'de aynı tabanda birleştiriyoruz işte. Onun için bir yere şey yapamıyoruz. Türkiye'de de glikoz, izoglikoz, ikisi kotalı olduğu için, oradan. 56.6 milyon ton izoglikoz üretim kotası var ama NBŞ tüketimi 794 bin ton Almanya'nın.

Şimdi, buradan oranlara baktığınız zaman yüzde 21, yüzde 24, yüzde 29 gibi farklı oranlar çıkıyor tüketim olarak. İngiltere'ye bakalım arzu ederseniz. 1 milyon ton kristal şeker üretim kotası var, izoglikoz üretim kotası bulunmamakta İngiltere'nin. Ama İngiltere'de 800 bin ton NBŞ, yani nişasta bazlı şeker tüketimi var ve toplam tüketimin içindeki oranına baktığınız zaman yüzde 29'a tekabül ediyor. Şimdi, bunu bir kere hakikaten, gerçekten doğru bir rakamı bulmak lazım. Tüm OECD ülkelerini ben size göndereyim. OECD ülkelerini değil, gelişmiş, Amerika Birleşik Devletleri, Japonya, gelişmekte olan ülkeler, dünyanın tüm ülkelerini biz anlık takip ediyoruz, bu noktadaki eğimi de takip ediyoruz yani azalma veya

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 32

artmayı. Hakikaten ABD’de mesela NBŞ tüketiminde bir azalma var. Özellikle son sekiz-on yıldır ama yüzde 50’nin üzerindeydi ABD’deki NBŞ tüketimi, şimdi yüzde 40’lara geldi yani ciddi bir azalma var, bunu kabul ediyoruz.

Şimdi, bunun adını böyle koyduktan sonra, bizim NBŞ kotası artışıyla ilgili görüşümüz: Sayın vekillerim, bu konuyu doğru anlayabilmemiz için Şeker Kanunu niçin çıktı ona çok kısa birkaç cümleyle değineceğim. Şeker Kanunu 2001 yılında çıktı. “Kemal Derviş kanunları” diye tabir edilen kanunlardan biridir ve doğru bir kanundur benim şahsi görüşüm olarak. Çünkü, o kanun çıkmadan önce ülkede 1 milyon tonlara ulaşan pancar şekeri stokları oluştu. Bu ne demek, 1 milyon ton? Bugünkü karşılığı 2,5 milyar TL yani eski parayla 2,5 katrilyon demek toptan fiyatı. 2,5 katrilyonu siz üretmişsiniz, stoklara koymuşsunuz, stok maliyetlerini ve parayı döngü yapamıyorsunuz, stoklarınızda bekletiyorsunuz. Neden böyle olmuş? Taban alım fiyatları yüksek belirlenmiş, seçim dönemlerine denk gelmiş veya başka bir nedenle, iktidar değişmiş. Öyle zaman olmuş, bu sefer pancar taban fiyatları çok düşük belirlenmiş, bu sefer de çiftçi pancar ekmemiş. Pancar ekecek arazi boş kalmış, çiftçinin birikimi var, tarım makinesi var, gübresi var, her altyapı var ama pancar ekilmemiş. Bu sefer de şeker ithal etmek zorunda kalmışız. Bu kanunla yani pancar şekerinin uluslararası ticarete konu olması mümkün değil. Onun için, pancar üreten ülkelerde, ABD de dâhil olmak üzere, kendi kendine yeterlilik prensibi esas alınarak konulmuş. Yani ne demek? “Biz, kendi ihtiyacımız kadar şekeri üretelim, ne ithal edelim ne fazla üretelim, ihraç edersek zararına ihraç edeceğiz.” böyle bir anlayışla Şeker Kanunu konulmuş.

Şimdi, Şeker Kanunu’nun çıktığı tarihte, ben rakam söylüyorum: Nişasta bazlı şekerin yurt içinde satılığı 2001 yılındaki miktar 461 bin ton; bizim 2015 yılında, artışla beraber piyasaya sunduğumuz 309 bin ton yani önceki rakamın üçte 2’si, artışla beraber ki rakam. Şeker Kurumu niye artış öneriyor onu da açıklayayım: Şeker Kurumu, en son ki pazarlama yılı için artış önermemiştir, bunu tekrar söylüyorum, artış önermemiştir.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Yok, bizim Kurulumuz en son ki yıl için önermemiştir, en son ki yıl için söylüyorum. Önerdiğimiz zamanlar da ülkede glikozun kullanıldığı yerler farklı, glikoz, sakarozun alternatifi değil. Eğer 1 kilogram glikoz kullanılıyorsa 2 kilo falan sakaroz yani pancar şekeri kullanma ihtiyacı doğuruyor. Yani pancar yerine kullanılmıyor, onun kullanımını artırıyor. Çünkü, glikozun kullanıldığı yerler yani daha önce söylediğim...

BAŞKAN – Sayın Başkanım, bir de tersten yorumlarsanız yani 1 birim glikoz ne kadar pancar şekerini...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – 2 kilogram pancar şekeri gerektiriyor.

BAŞKAN – Kullanılması gerekiyor da diğerini ne kadar etkiliyor? Yani 1 birim glikoz ne kadar pancar şekerinin üretimini ortadan kaldırıyor? Tersten de bir yorumlar mısınız?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Şimdi Başkanım, glikoz pancar şekeri üretimini engellemez. Sebebi şu: Glikozun tatlılık oranı, sakaroz dediğimiz pancar şekerinin tatlılık oranından daha düşüktür. Yani adam glikozu tatlılık oranı olarak veya şeker olarak kullanmaz, başka nedenle kullanır. Kullanma gerekçesi farklı ama izoglikoz dediğimiz şey direkt pancar şekerinin yerine ikame edilebilen bir üründür.

BAŞKAN – Yani sizin bu anlattığınıza göre bütün pancar üreticilerinin desteklemesi lazım.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Burada pancar üreticisi arkadaşlarımız var, mesela Hasan Bey farklı mı söylüyor bilmiyorum...

BAŞKAN – Ya bu tartışmayı o zaman boşa yapıyoruz.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Ama glikoz ile izoglikozun ayrımını yapalım yani...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – İzoglikoz burada sorun olan zaten yani, NBŞ tamamen...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Tamam, şimdi onun adını koyalım. Eğer sorun izoglikozsa ben glikoz ihtiyacını yani sanayicinin glikoz ihtiyacını karşılamak için NBŞ kotası belirlenirken glikoz ve izoglikoz birlikte belirleniyor. Birlikte belirlendiği için ülkenin sanayicisinin glikoz ihtiyacını karşılamak için glikozun gümrük vergisi yüzde 135’ten yüzde 20’ye düşürülmüştü benden çok çok önce yani 2006 yılında. Sebebi de şu: Yani glikoz açığı var ülkede, sanayici bulamıyor, ne yapacak? Bari ithal etsin. Peki, senin ülke içinde fabrika var, yerli mısırdan kullanılacak. Ne olduğu belli olmayan ithal mısır... Glikoz kullanacağına yerli glikoz kullanması yanlış bir şey mi? Biz glikoz ve izoglikozu birlikte değerlendiriyoruz, birlikte kota veriyoruz, ayrı kota vermiyoruz. Avrupa’daki gibi glikoz eğer kota kapsamı dışında olsa, sadece izoglikozla kota verilse, izoglikozun kota artışına ben de hayır derim her sefer. Kaldı ki en son sene yine biz Kuruldan artış önermedik.

BAŞKAN – O zaman bunu ayırştıralım.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Önerdik. Ben bunu Başbakanımıza, Başbakan Yardımcımıza Ali Babacan’a ve mevcut tasarımı herkeşe her vesileyle öneriyorum.

BAŞKAN – Peki, bunu anlatmakta mı zorluk çekiyorsunuz? Mesela karşı olduğunuz konuya herkes karşı.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Sayın Başkanım, olayın özü şu: Sayın vekillerimizin biraz önce söylediği gibi bir algı yanlışlığı var yani glikoz ve izoglikoz birbirine karışmış durumda. İşte nişasta bazlı şeker tatlandırıcı...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:.KİT Sayfa: 33

BAŞKAN – Hayır, ayırıştırma imkânınız yok mu sizin Kurum olarak?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Biz teknik olarak şeyi anlatıyoruz yani onda sorunumuz yok. Yani bizim üstümüzdeki siyasi mekanizmalara aktarıyoruz ama sonuç itibarıyla bu sektör çok tartışmalı bir sektör.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Verdiğiniz kotanın yüzde kaç glikoz, yüzde kaç izoglikoz için kullanılıyor o tespitiniz var mı?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Söyleyelim: İlk başlangıçlarda yüzde 30’u glikozdu, şimdi, gittikçe azalıyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ne oluyor yani...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Yani yüzde 21, 22’lere kadar düştü yani. Sebebi şu, onu da söyleyeyim, sayın vekilim de sormuştu...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – İzoglikoz düşüyor değil mi yüzde 21’lere.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Yok, glikoz düştü yani izoglikoz artıyor, kotalı olduğu için. Sebebi şu ama, onu da izah edeyim: Bizim 4 tane kotasız fabrikamız var. Bu fabrikalar kurulurken Şeker Kurumuna sorulmuş, Ekonomi Bakanlığı sormuş. Biz demişiz ki: Ülkenin ihtiyacı 350 bin ton izoglikoz. Bizim 1,1 milyon ton kurulu kapasitemiz var, ihtiyaç yok. Onlar da demiş ki: “Biz kota istemiyoruz.” Zaten kanun koyucu, Şeker Kurumuna verdiği kota teminiyle ilgili yetki veriyor, fabrika kurulmasıyla ilgili bizim bir yetkimiz yok. “Biz kota veremeyiz.” demişiz, onlar da demişler ki: “Biz ihraç edeceğiz, biz kota istemiyoruz, yurt içine pazarlamayacağız.” Ama sonuç öyle olmuyor tabii ki. Yani ihraç ediliyor ama yurt içine de kayıt dışı yoldan pazarlanmaya çalışılıyor. Ben şunu açıklıkla söyleyeyim: Biz Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılıkla protokol imzaladık, Maliye Bakanlığıyla protokol imzaladık. Gümrük Bakanlığıyla “Tek Pencere”yi ilk uygulayan bizim kurumumuz yani iş birliği için. Emniyet Genel Müdürlüğüyle bu kayıt dışı fabrikalarda operasyon yaptık birlikte. Kayıt dışı yurt içine satışları tespit ettik. Fakat yine bizim kanunumuzdan kaynaklanan bazı sorunlarımız var. En son mahkemede kaybettik, ceza verdik, kaybettik. Sebebi şu: Kayıt dışı üretilen şekeri tespit etmek yetmiyor, sattığını belgelemek lazım. Adam satıyor -kayıt dışı olduğu için, fatura olmadığı için- sattığı kişinin deposunda duruyor, diyor ki: “Benim depom orası, orada emaneten duruyor, ben onu ihraç edeceğim.” Yani o kadar çok bu alanın sıkıntıları...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Orası depo olarak kullanılıyor.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Ve mahkemeden iptal ediliyor.

Şimdi, yani biz bütün buna rağmen kayıt dışılıkta çok ciddi şekilde mesafe aldık.

BAŞKAN – Bir saniye... Sayın Başkanım, nihai tüketicileri var değil mi bu yurt içinde?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – İmalatçılar, şekerli mamul imalatçıları.

BAŞKAN – Peki, oradan yola çıkarak yapsanız, depoları basacağımıza nihai tüketicileri kontrol etseniz.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Sayın Başkanım, zaten nihai tüketici... Şimdi bizim kanunumuzda denetim yetkisi olarak üreticilerin üretim hatlarına debimetre koyduk. Ben anlık, on-line takip ediyorum. Mesela, Emniyetle beraber operasyon yapıyoruz, geceleyin, yirmi dört saat bizim arkadaşlarımız, emniyet mensupları, fabrikanın girişinde uzaktan dürbünle seyrediyorlar, tanker çıkıyor, ben de buradan merkezden bakıyorum, debimetreden geçiş var mı, bu tanker dolu mu... Debimetresi çalışmıyor ama tanker çıkıyor. Yakalıyorsun ama suç değil bu. “İhraç edeceğim.” diyor. “Depoma götürüyorum.” diyor. “şuna satacağım.” diyor.

BAŞKAN – Hayır, o suç olmayabilir. Bakın, yine aynı yerdeyiz.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – İrsaliesine bakıyorsunuz, irsaliyeden...

BAŞKAN – Siz yalnız operasyonu böyle yönetiyorsanız yanlış yapıyorsunuz.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Şimdi, Başkanım, şunu...

BAŞKAN – “İhraç ediyorum” da diyebilir, mahkeme de sizi haksız bulabilir ama siz nihai tüketicinin kullanmaması gereken bir ürünü, ham maddeyi kullandığını tespit ederseniz, o zaman onun artık bir izahı yok.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Kullanıyor, yasak değil.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Başkanım orada şöyle bir sorunumuz var: Bizim kanunen aslında nihai üretici bazında bir denetim yapma yetkimiz yok; bir.

BAŞKAN – Onu verelim o zaman yani yoksa.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – İkincisi, buna rağmen biz onların sattığı firmalar bazında gidip denetim yapıyoruz firmaların faturalarıyla diğer şeyleriyle. Hepsini nişasta faturası kesiyorlar, nişasta da üretiyor ya bu fabrikalar. Bir de kotalı üretim var zaten. Kotalı da mal satılıyor bu kişilere yani kotalı “A” firmasından mal da geliyor, adam hem oradan alıyor hem oradan alıyor; öyle bir tablo var karşınızda. Yani neyle mücadele ettiğiniz... Böyle bir şey.

BAŞKAN – Geçen yıl da aynı şeyler konuşuldu, evet, hep aynı şeyleri tekrar ediyoruz sürekli, bir ilerleme yok.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Bunun önlenmesi için ne gibi bir kanun yapılması gerekir?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 34

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Bunun önlenmesi için benim önerim: Glikoz kota kapsamı dışına çıkarılırsa, ben de izoglikozun satışına eğer kota koyarsam ben bunu önlerim, çok kolay önleriz.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Şimdi, burada problem var. Mesela, yanınızda oturuyor Cargill temsilcisi, Cargill'in de üretimleri var, onların da kotaları var, muhtemelen yani...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – O da yapıyordur.

TURGAY DEVELİ (Adana) – ...o da yapıyordur. Diğer Türk üreticiler yapıyorsa o da yapıyordur.

Arkadaşlar, benim bölgem Adana'da bir fabrikada 700-800 kişi çalışıyor yani bir işveren 700-800 kişinin maaşını verip, elektriğini çalıştırıyor, işte bütün giderlerini karşılıyor, stopajını veriyor bilmem üretimi, malını alıyor... Bu yüzde 20 kotayla, yüzde 15 kotayla çalıştırmaz arkadaşlar, çalıştırmazlar. Yani biz aptal değiliz, onlar da aptal değiller.

Şimdi, sizin buradaki denetim mekanizmanızı sağlıklı oluşturmamız lazım Sayın Başkan. Yani orada fabrikada her yıl yeni tesisler kuruluyor. Yani siz "Merkezden izliyoruz." diyorsunuz da, onun yanında başka sistemleri var, başka makinalar var. Yani bunu bir şekilde sizin tespit etmeniz lazım. Adana'da mısır üretimi rekor düzeyde, Türkiye'de rekor düzeyde, bu fabrikalar takır takır çalışıyor, üretim yapılıyor, kâr ediyorlar yüzde 20 kotayla.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Cargill'i bir dinleyebilir miyiz? İki tane fabrikası var, kapasitesi ne kadar, ne kadarını kullanıyor?

BAŞKAN – Sizin cevabınız bitsin, ondan sonra Cargill üyesi arkadaşımızdan alalım.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Şimdi burada biz kotalı fabrikaları başta olmak üzere denetliyoruz; onları denetlemiyoruz değil yani Cargill dâhil olmak üzere -bir de Adana'da Amylum fabrikası var Avrupa Birliğinin, yabancı iki fabrikamız var- bunlara bizim verdiğimiz cezalar az cezalar değil, çok büyük cezalar da verdik, çok büyük ceza tahsilatı da yaptık. Yani onları da denetliyoruz ama bu kurumların -kayıt dışı anlamında söylüyorum- uluslararası kurumlar olduğu için kayıt dışı anlamında biz bir şeylerini tespit etmedik.

Nasıl bu kotayla çalışıyorlar, ona da kısa bir cevap vereyim: Bir, bizim kotamızı üretiyor. İki, ihracat amaçlı üretiyorlar. Bizim imalatçı ihracatçılarımıza ihracat amaçlı veriyorlar DİİB kapsamında veya doğrudan ihracat yapıyorlar Üç, nişasta üretiyorlar. Yani aslında tek verilen kotaya mahkûm değil hiçbir fabrika. Bu şekilde bir üretim olduğu için de her fabrika kendi bünyesinde, kendi çapında yani ciddi şekilde kâr ediyor veya...

TURGAY DEVELİ (Adana) – İhraç mekanizmasını siz mi denetliyorsunuz? "İhraç amaçlı kuruldum." diyor, bu ihracatın denetimini de yapabiliyor musunuz Sayın Başkan?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Sayın Vekilim, bizim denetimle ilgili kanunumuzdaki yetki çok çok sınırlı ama buna rağmen biz yönetmeliklerde biraz bunu aşmaya çalışıyoruz. İhraç amaçlı kurulan fabrikaları denetliyoruz. Biraz önce siz herhâlde dışarı çıkmıştınız, tam ondan bahsettim yani onlarla ilgili emniyetle beraber bir protokol yaptık, ciddi mesafeler aldık, çok ciddi yollar aldık ama benim toplam 57 kişi kanunen kurum personelim var.

BAŞKAN – Peki. Ama emniyet ve diğer kolluk kuvvetleri sizin emrinizde...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Emrimizde değil ama protokol yaparak onu aştık.

BAŞKAN – Neyse yani protokolle...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Zaten yapıyoruz onu.

BAŞKAN – Ben biraz evvel bir soru yöneltmiştim, nüansını da kullanarak onu tekrar yönelteyim: İzoglikozun 1 birim kullanılması hâlinde kaç kilogram ya da birim pancarı...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – 1'e 1'dir yani pancar şekerine ikame edilir. Yani 1 kilogram pancar şekeri yerine 1 kilogram izoglikoz kullanırsınız.

BAŞKAN – Kuru madde bazında tabii...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Kuru madde bazında yani izoglikoz 1'e 1'dir.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Daha net anlaşılсын diye bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Akar'a söz veriyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, pancar şekeri üretimi yapan kotasız şirket bulunmuyor değil mi? Ancak kotasız nişasta bazlı şeker üretimi gerçekleştiren dört adet şirket bulunuyor Türkiye'de. Bu şirketlerin yıllık kapasitesi 231 bin ton, doğru değil mi bu?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Bir kısmını artırdık, 269 bin filan olması lazım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 269 bin. Yani bana gelen şeyde tarihi yok ama...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Kapasite artışına gidiyorlar ara ara 269.438.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Anladım, doğrudur, 269 bin ton.

Devam ediyorum: Şimdi "Söz konusu şirketler 2012-2013 pazarlama yolunda 37.400 ton glikoz..." Bakın toplam üretim içerisinde 37.400 ton glikoz. Glikoz üretiminde bir problem yok, görüyoruz. 2.851 ton...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 35

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – 2.851 ton yani yaklaşık 3 bin ton.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 3 bin ton izoglikoz olmak üzere toplam 40.251 bin NBŞ üretilmiş, 37 bin ton glikoz ve 2.696 ton izoglikoz olmak üzere toplam 36.696 ton NBŞ ihracatı gerçekleşmiştir. NBŞ ihracatımız da 40 bin tona yakın gerçekleşmiş. Söz konusu şirketler tarafından...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Kotasızlarda yani kotalılar da ihraç ediyor çünkü bu kotasızların ihracatı.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Kotasızlar... Kotalılara karışmıyoruz, kotalılara siz veriyorsunuz.

“Ancak söz konusu şirketler tarafından 2012-2013 pazarlama yılında kota kapsamında olmayan 104.146 ton nişasta üretimi gerçekleşmiştir.” Yani toplam 104 bin ton üretim resmî olarak deklare edilmiş ama buna karşılık 231 bin tonluk bir kapasite var.

Şimdi -biraz evvel Turgay Bey de söyledi- hiçbirimiz burada bu kapasitenin atıl kaldığı inancında değiliz, yüzde 50’nin daha altında bir üretim var ve yüzde 50’nin üzerinde atıl duran bir kapasite var. Bu kapasitenin atıl kaldığı konusunda hiçbirimizin bir şüphesi yok. Atıl kalmıyor ve çalıştırıyor bunlar, ki biraz sonra Cargill temsilcisi de bunun çalıştırıldığını söyleyecektir mutlaka.

Şimdi bizim buradaki sıkıntımız bu izoglikoz. Burada rakamlar çok küçük görünüyor izoglikoz rakamları, izoglikoz...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – İzoglikoz üretmez kotasızlar yani genelde üretmez.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Kotasızlar üretmiyor, glikoz üretiliyorlar ama kotalılar izoglikoz ve bunun da yüzde 70’i, 80’i izoglikoz olarak üretiliyor kotalılar değil mi? Bizim sıkıntımız burada.

Şimdi, buradan hareketle ancak bu problemi çözebiliriz yani ortak bir akıl üretebiliriz diye düşünüyorum. İzoglikozla ilgili ne yapılmalı? Bu sorunun cevabını bulmalıyız. Bu sorunun cevabını da Şeker Kurumunun vermesi lazım. Bir de bu fabrikaları debimetrelerle ya da oradan uzaktan gözleyerek bir çözüme ulaşılabileceğini düşünmüyorum. Çünkü niye söylüyorum ben bunu: Ben bir özel sektör çalışanıyım, yirmi üç sene özel bir firmada çalıştım. Biliyorum ki, o Sapanca boru hattından su bile çaldılar su maliyeti yüksek diye. Valilik bütün bacalarına kirlilik izleme şeyi koydu ama şeyden sonra...

BAŞKAN – Özel sektör ahlakımız bu diyorsun kısaca.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Türkiye’deki özel sektör de denetlenemediği için bunu söyleyelim yani ahlakımız demeyelim de bu, hepimizin ahlakı sonuçta, özel sektörde çalışan arkadaşlar da yurt dışından gelip de yabancı insanlar çalışmıyor, bir iki tane belki yabancı var uluslararası şirketlerde de, hepimiz bu toplumun insanlarıyız. Yani hepimizin ahlakı diyelim biz onları ayrı tutmayalım.

BAŞKAN – Evet.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Belki aynı şartlar bizde olduğu zaman biz de aynı şartlara uyuyoruz ve uyum gösteriyoruz çünkü karşıda yüzde 30’luk üniversiteyi bitirip işe giremeyen insan kitlesi de var, iş şartları da zor Türkiye’de. Öyle uluslararası bir firmada iş bulmak çok da önemli, hele müdür seviyesinde, yönetim kurulu seviyesinde ya da direktör seviyesinde iş olduğu zaman çok da iyi paralar kazanıyorsunuz. Onun için de, ne derse veya o maliyetleri düşürmek için ne gerekiyorsa bu bir şey de olsa... Bunu bir itiraf olarak da kabul edebilirsiniz.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Öz eleştiri.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Öz eleştiri de kabul edebilirsiniz. Şartlar ne olursa olsun bunu yerine getiriyor insanlar. Biliyor ki bu, ülkesi için zararlı, biliyor ki bu insan sağlığı için de zararlı ama o pozisyonunu, o yerini kaybetmemek için de birçok şeye göz yumuyor, denetlenemediği için göz yumuyor. Aslında denetlenebilse o yük onun sırtından kalkacak.

Şimdi bizim burada yapmamız gereken onu bunu suçlamadan -biz de suçluyoruz da genelde- yanlışlar var mı var, çok şey konuşabiliriz. Şimdi Şeker Kurumu olarak sizin önerileriniz nedir, ne yapılması gerekiyor, bu Parlamento nasıl bir yasama göreviyle bu işi çözer çünkü uzmanı sizsiniz. Eğer, bu işi başaramıyoruz diyorsanız biz bir komisyon kuralım alt komisyon gidelim bunun üzerine çalışalım, teknik insanlarla çalışalım ve öneri getirelim bunu da söyleyin yani açıkça.

BAŞKAN – Kesinlikle.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama bir realite var bu işi biz denetleyemiyoruz, bu işin ucu kaçmış. Hem şirketler istedikleri gibi üretim yapıyorlar hem denetlenemiyor hem de en büyük kabahat yani “Kaçak yollarla Türkiye’ye girer.” mantığı çok yanlış bir mantık yani “Oradan hareketle biz bu kotaları artırıyoruz.” falan demek çok yanlış bir mantık. Bunu böyle demeyelim, bu işi çözmek için çaba sarf edelim. Biz de yardımcı olalım size.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir de Cargill’i dinleyelim.

BAŞKAN – Cargill’den arkadaşımıza da bir söz vereyim.

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 36

Şimdi, Sayın Başkanım bu toplantıyı her yıl mutad şekilde yapıyoruz ve sayın vekillerimizden benzer eleştirileri, benzer değerlendirmeleri, hatta zaman zaman suçlamaları alıyoruz. Çok detayına girmeden birkaç cümleyle ben mevcut durumu aktarmaya çalışayım izninizle.

Şimdi ülkemizde çeşitli ürünler var; bunların bir tanesi tütün olarak ortaya koyabiliriz. Bir diğeri, akaryakıt olarak ortaya koyabiliriz. Bu ürünlerde ülkenin tüketimi ve yıllarca kayıt dışıyla, kaçakçılıkla mücadele edilmesine rağmen hâlâ istenilen netice alınabilmiş değildir çünkü benim inancım şudur ki: Yasaklamayla birtakım şeyleri önleyemiyorsunuz.

Şimdi 2001 yılında Şeker Kanunu yürürlüğe girdiğinde -Sayın Başkanım da ifade etti- nişasta bazlı şeker satışı, resmî kayıtlı satışı, ki o dönemde de bugünkü kadar olmasa da kayıt dışı vardı ama resmî rakam 461 bin ton idi nişasta bazlı şeker, glikoz artı izoglikoz satışı. O günden bu kadar kota uygulamasıyla -tam kesin rakam olmasa da yaklaşık rakam vereceğim- On iki yılın ortalaması 350 bin ton civarındadır.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Daha altta.

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – “Daha altta” diyor Başkan. 320 bin, 330 bin, 340 bin ton civarındadır. Dolayısıyla Şeker Kanunu kota uygulamasıyla o günkü talep daha aşağıya çekilmiştir yani 461 bin ton olan talep 320’lere, 330, 340’lara çekilmiştir. Şimdi bu dönem zarfında baktığımız zaman Türkiye’nin geçtiğimiz on iki yıldaki aldığı mesafe, büyüme oranları, sektörel oranlara baktığımız zaman bu ürünleri tüketen ana sektörler şekerleme ve gazlı içecek sektörleri ortalama yüzde 7-8 her yıl büyümüştür. Yani şu anlama geliyor: O günkü 461 bin tonluk talep bugün bizim tahminimizle yaklaşık 800 bin tonlara ulaşmıştır. Şimdi, diğer bir rakam daha vermek istiyorum: İlk kota yılı uygulandığında toplam nişasta bazlı şeker satışı içerisindeki glikoz satışı 120 bin tonlardaydı yani 2002 yılı itibarıyla bu ülkede kotalı 120 bin ton civarında glikoz satıldı. Şimdi bugünkü rakamlara bakıyoruz: Bu, 60-70 bin tonlara indi. Ben diğer taraftan size rakam veriyorum: Bu sektör on iki senede her yıl yüzde 7-8 büyüdü diyorum. Şimdi bunu nasıl örtüştürebilirsiniz? Mümkün değil yani o 120 binin bugün 250 bin ton olması lazımdı, halbuki 60, 70’lerde.

Şimdi bu ülkeye resmî yollardan giren glikoz rakamı belli, senede 10 bin ton civarı. Bunun kaçak girmesi de söz konusu değil çünkü hijyen tanklarla getirilebilen bir ürün kaçak girmez. Dolayısıyla bu gökten zembille de inmediğine göre bir şekilde bu ülkede üretiliyor. Nereye geliyoruz? Biz kanun marifetiyle bir şeyleri yasakladığımızı, önlediğimizi düşünürken, diğer tarafta aksine yıllardır ülkenin, devletimizin, Hükümetimizin çaba sarf ettiği kayıt dışını istemeyerek de olsa, bilmeden de olsa körüklemiş oluyoruz; dolayısıyla kayıt dışı bu şekilde büyüyor.

Şimdi Sayın Vekilim “O şirket yapar, bu şirket yapar. Cargill nasıl çalışır?” dedi. Şimdi Cargill gibi uluslararası firmalar -genelleme yapabilirim ama ben diğerleri adına konuşmayacağım kendi temsil ettiğim şirket adına konuşacağım- her şeyden önce çok uluslu şirketler... Cargill bugün altmış beş ülkede faaliyet gösteriyor. Bahsettiği gibi vekilimin bir ülkede ipin ucunu kaçırırsanız o şirketi çok kısa sürede kaybedersiniz, kontrol edemezsiniz, altmış beş ülkede bin tane lokasyon var. Dolayısıyla bizim Anayasa’mızın birinci kuralı faaliyette olduğumuz ülkenin bütün kurallarına, kanunlarına, mevzuatına -yetmez- Amerika’nın bütün kanunlarına, kurallarına uymakla yükümlüyüz. Dolayısıyla Cargill’de bir tek gram bile bir şey tespit edilse, yasa dışı bir uygulama tespit edilse Cargill her şeyden önce buradaki bütün personeli çıkarır, burayı da kapatır. “Demek ki ben bu ülkede olması gerektiği şekilde faaliyette bulunamıyorum, bu riski de almam.” der, bu operasyonu da kârlı dahi olsa kapatır. Dolayısıyla Cargill’de böyle bir şey olmaz.

Kapasite kullanım konusuna cevap vermek istiyorum. Şimdi sektörün üretim ve satış dinamikleri sezonsallık içerir yani şunu kastediyorum: Yaz aylarında izoglikoz talebi, gazlı içeceklerin, şekerlemenin daha çok tüketilmesi sebebiyle daha çok olur, kış aylarında da düşer bu. Genel oran 1’e 3’tür. Dolayısıyla rasyonel olarak bakarsanız nişasta bazlı üretim yapan hiçbir tesis yüzde 100 kapasiteyle çalışamaz, matematiksel olarak mümkün değildir. Bunun rasyoneli ideal şartlarda yüzde 75-80 kapasite kullanımıdır çünkü o kapasiteyi yazın tavan yaparsınız, yüzde 100 kullanırsınız, kış aylarında da bu 60’lara düşer; ortalamayı aldığınız zaman 75-80’leri yakalarsınız.

Şimdi Cargill’in özelinde bu rakamları verecek olursam: Bizim yurt içi kotalı nişasta bazlı üretimimiz ilaveten dahilde işleme kapsamında yaptığımız ihracat ve hem yurt içi için hem de yurt dışı için ürettiğimiz nişasta, bunların tamamını aldığınız zaman bizim kapasite kullanımı yüzde 75-80’lere ulaşır. Bu da zaten rasyoneldir -demin ifade etmeye çalıştığım gibi- olması gerektir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Kaç tona tekabül ediyor bu?

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Yüzde 75 kapasiteyle çalışıyorsunuz, ne kadar tona tekabül ediyor?

BAŞKAN – Yıllık üretiminiz ne kadar?

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Şöyle söyleyeyim: Şimdi farklı alanlarda bunu ifade etmek mümkün. “Mısır kırma” olarak ifade edilir bizim sektörümüzde kapasite kullanımı. Yıllık yaklaşık 300 bin tona civarında Cargill, Türkiye’de mısır işlemektedir.

BAŞKAN – Yani, kaç tona tekabül ediyor?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 37

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Şöyle efendim: Kotalı olarak zaten o...

BAŞKAN – Bizim şimdi nedense yani buradaki teknik arkadaşlar anlamamamız için midir... Siz sektörü biliyorsunuz...

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Estağfurullah.

BAŞKAN –Sizin bu her gün kullandığınız terminoloji olabilir bunlar ama biz mısır kırımından anlamıyoruz. Soruyu şöyle soruyoruz: Kaç ton izoglikoz üretiyorsunuz yıllık?

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Efendim, yıllar itibarıyla Şeker Kurumunun tespit ettiği ve ilaveten Bakanlar Kurulu kararıyla artırılan kota sonucunda yuvarlak rakam vereyim yaklaşık 140-150 bin ton civarında kota kapsamında biz ürün üretip Türkiye içinde arz ediyoruz, izoglikoz ve fruktoz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Onun dışındakileri ihraç ediyorsunuz.

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Evet, onun dışındakileri ihraç ediyoruz Sayın Vekilim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yani kota kadar piyasada şey yapıyorsunuz.

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Evet, evet. Onun dışında nişasta üretimimiz var.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Peki bu kota artırılmazsa, yüzde 20, yüzde 35 civarında artırılmazsa sizin kapasitede ihracat rakamlarınızı artırma şansınız nedir ya da..

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Nasıl?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bu kotayı illa yurt içinde satışta kullanacaksın diye bir şart yok.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Yurt içinde kullanacaksın.

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Zaten onun dışında bir anlam ifade etmez.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Kotasız zaten, kotasız üretebiliyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yani şunu söylüyorum: Bu kota artırılmazsa Bakanlar Kurulu tarafından, siz etkileniyor musunuz bundan, artırılmadığı zaman?

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Tabii ki her firma etkilenir. Şöyle ki: İhracat aslında kotaya bağlı bir faaliyet değildir. Şöyle ki değildir: İhracatı yapabilmeniz için sizin o pazarlarda rekabetçi olabilmeniz lazımdır. Bu sadece bizim üretim maliyetlerimiz ve ham madde girdilerimizle bağlantılı değil aynı zamanda o pazarlarda faaliyeti olan diğer ülke firmalarının maliyetlerinin bizle nasıl rekabet ettiğiyle doğru orantılıdır.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama şu var yani üretim planlaması yapıyorsunuz teorik olarak yani ekim ayında başlıyorsunuz bir sonraki yılın üretim planlamasını yapıyorsunuz.

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Doğru.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Üretim planlamasını yaparken ne kadar ihraç edeceğim ne kadarını iç piyasaya sunacağım diyebilmeniz için...

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Evet.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – ...sizin o Bakanlar Kurulu tarafından o kotanın artırılacağını bilmeniz gerekiyor; teorik olarak böyle, ben şimdi düşündüğüm zaman. Aksi takdirde bir plan yapamazsınız, plan yaparsınız da atıl kapasite kalır yani sonuçta... Çünkü Bakanlar Kurulu yüzde 50 planlamışsınız da yüzde 35 yaptı geçen yıl değil mi?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Yüzde 25, geçen yıl yüzde 25.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 25 yaptı.

Şimdi siz bana göre eğer... Çünkü her yıl Bakanlar Kurulu standart hâle getirmiş ve yüzde 50 kapasite artırıyor, yüzde 25 yaptığı zaman siz, nasıl olsa yüzde 50 artıracak ben bu kapasiteyi böyle kullanacağım dediğiniz zaman yüzde 25’lik bir kısım sıkıntı yaratıyor Bakanlar Kurulunun artırmış olduğu yüzde 25. Demek ki bir algı da oluşmuş artık, nasıl olsa Bakanlar Kurulu yüzde 100 artıracak diye.

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Yok Sayın Vekilim, öyle değil.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bence bunu daha dinamik hâle getirmek lazım yani bunu Bakanlar Kurulunun artırıp artırmayacağını beklemesine bırakmaksızın, bu şirketler de üretim planlamalarını yapabilmek için artık bu Bakanlar Kurulunun bu yetkisi bir defa elinden alınmalı bana göre yani bu iş bir defa olmamalı. Şartlar ne olursa olsun, bana doğru gelmiyor ve bazı soru işaretleri getiriyor insanın kafasına -ki deminden beri de onları konuşuyoruz- bir defa bunu çözmemiz lazım. İki: Glikoz, izoglikozu ayırmamız gerekiyor, ki doğru tartışma yapabilmemiz için veya konuyu anlayabilmemiz için. Bence bununla ilgili bize bir görüş sunarsanız yani şu yapılabilir bu yapılabilir, biz de bunun üzerinde gerekirse yasa teklifi veririz, hazırlarız yani bunu da tartışma ortamından çıkartmış oluruz.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Türkiye’nin kullandığı izoglikoz miktarı ne kadar?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 38

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Efendim kotayla sabit olunan rakamdır, bu da yaklaşık 250 bin ton civarındadır.

BAŞKAN – Yani o zaman Cargill yaklaşık yüzde 50’sini tek başına karşılıyor öyle mi? Hatta biraz daha fazla.

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Şimdi Sayın Başkanım, o bahsettiğim rakam içerisinde glikoz da var yani 150 bin ton ortalama olarak size arz ettiğim rakamda glikoz da var.

BAŞKAN – Zaten evet yani orada da var. Yani net cevap veremediniz ne kadar izoglikoz ürettiğinize dair. İşte toplam...

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – 300 bin ton.

BAŞKAN – Hayır, o mısır kırımıymış. 150 bin ton da fruktozla birlikteymiş.

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Doğru.

BAŞKAN – Yani niye net cevap vermiyorsunuz?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Başkanım, ticari sırlar var.

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Efendim ben soruyu affederseniz yanlış anladım. Gizli saklı değil, bunlar zaten resmî kayıtlarda olan rakamlar. Şöyle arz edeyim: Bire bir yani gramı gramına tutmaz ama yaklaşık 120 bin ton izoglikoz, 30 bin ton da glikozdur.

BAŞKAN – Tamam, işte bu kadar.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – İzoglikoz mu daha rahat üretiliyor, glikoz mu üretiliyor? Neden bu kadar izoglikoz...

BAŞKAN – Bir saniye...

Gülay Hanım şimdi soruları tutanaklara geçemiyor arkadaşlar, söz vereyim, bir daha tekrarlayın sorunuzu.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – İzoglikozun üretimi mi kolay da ona yöneliniyorsunuz maliyetler açısından, maliyetleri düşürdüğü açısından yoksa glikozun üretimi mi daha zor? Yani neden illaki Cargill 300 bin ton izoglikoz üreteceğim diye böyle bir ısrarda ve talepte bulunuyor?

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Sayın Vekilim, sorunuzu şöyle yanıtlamak isterim.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Niye glikoz üretmiyorsunuz mademki?

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Anladım.

Şimdi proste öncelikli olarak glikoz üretilir, ondan sonra ikinci bir aşamada bunu izoglikoz olarak sunabilirsiniz. Neden böyle üretmenin cevabı bizim açımızdan çok net: Biz herhangi bir ürünü üretilip pazar bulmaya çalışmak değil, pazardaki talep neyse yani bizim müşterimiz bizden ne istiyorsa onu üretiriz. Dolayısıyla talep o şekilde geldiği için üretim ve satış da o şekilde gerçekleşiyor.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – 300 bin ton değil.

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Evet, 300 bin ton, demin Sayın Başkanım haklı, ben sizi karıştırmış olmayayım. 300 bin ton işlenen mısır. Bunun karşılığında üretilen ürün 120 bin ton izoglikoz, yaklaşık 30 bin ton glikoz, geriye kalanı da nişasta ve ihracat için üretilen glikozdur.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Glikozdan izoglikoz üretiliyor. Ne kadardan ne kadar çıkıyor yani 1 ton glikozdan ne kadar izoglikoz çıkıyor?

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Şimdi, Sayın Vekilim, ürünler sakarozda olduğu gibi tek tip ürünler değildir. Mesela izoglikoz dediğimiz zaman kafanızı karıştırmış olmayayım ama yüzde 42 glikoz, izoglikoz içeriği ve yüzde 55 içeriği olan iki ürün vardır ana hatlarıyla. “Glikoz” dediğimiz zaman en az on-on iki farklı çeşitten, sektörlerin ihtiyacına göre üretilen üründen bahsediyoruz ama çok kabaca bakacak olursak, 1 ton mısırdan 700 kilo izoglikoz veya glikoz üretilir çok kabaca söyleyebiliriz.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Öztaylan...

MEHMET CEMAL ÖZTAYLAN (Balıkesir) – Teşekkür ediyorum.

Efendim, nazarı dikkatimi celbetti de şunu da cevaplırsanız mutlu edersiniz beni.

Şimdi, burada görüştüğümüz Türkiye Şeker Fabrikaları, görüştüğümüz kurumun adı Türkiye Şeker Kurumu. Bunun yönetim kurulu üyesi için de, glikoz üreticileri veya nişasta bazlı şeyleri üreten kurumu temsilen yönetim kurulu üyesi Cargill... Doğru mu efendim?

CARGILL YÖNETİM KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Evet.

MEHMET CEMAL ÖZTAYLAN (Balıkesir) – Temsilen...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/10/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 39

Bir de aynı zamanda Şeker Kurulu üyesisiniz. Şu anda yapmış olduğunuz konuşmalar, savunmalar sadece ve sadece uluslararası kurum olan Cargill'le ilgili.

TURGAY DEVELİ (Adana) – O soruldu.

MEHMET CEMAL ÖZTAYLAN (Balıkesir) – Soruldu, ben size başkasını soracağım: Acaba, Türkiye'nin zarar eden bu kurumu için, yönetim kurulu üyesi olarak, temsil ettiğiniz kurum olarak -öyle dediniz, temsil ettiğiniz için- ben sizi Cargill'in temsilcisi olarak değil de Şeker Kurumu üyesi olarak gördüğüm, öyle kabullendiğim için söylüyorum, acaba bu şeker stratejiyle ilgili yaptığınız bir katkı var mı, onu öğrenmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Develi, buyurun.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Cargill yöneticisinin sözlerinden Türkiye'deki kayıt dışının, sistemin nasıl da aslında çökmüş olduğunu hep beraber dinledik. “Kotalı üretim 350 ton düzeyinde, gerçek tüketim 800 ton civarında.” dedi. Herkesin bildiğini bir Şeker Kurumu yönetim kurulu üyesinin de dilinden duyduk, öğrenmiş olduk.

Dikkatimi çeken başka bir konu var, Cemal Bey'in az önce sorduğu soruyla ilgili. Biz aslında hep şunu söylüyoruz: 2000'li yıllarda Türkiye'de, Türkiye darboğaza, krize girince yeniden yapılandırma altında, yapısal reformlar altında küresel güçler, küresel finans Türkiye'nin kurumlarını yeniden yapılandırdı. Bunlardan bir tanesi Şeker Kurumu, işte Tütün Üst Kurulu, SPK ve diğerleri gibi. Uluslararası tekelleri de bu kurulların içerisine sokarak Türkiye'deki millî ekonomi konusunda bizden daha yetkili bir şekilde getirdiler, oturttular. Bu bir sistem sorunu. İnşallah, onları o kurumdan kovacağımız günler de gelir.

Bu kurulda bulunan Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği üyesi Sayın Yusuf Yazır, bu Şeker Kurumunun Türkiye'deki şeker politikalarını belirlerken pancar üreticilerinin bu konudaki talepleri, sıkıntıları ve onların yaşamlarına dönük olarak nasıl bir politika üretiyor, neler söyleyecek onu dinlemek istiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Aydın Hocam, buyurun.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Şimdi, tabii, bu geneli üzerinde cevap almamak için bir soru sormak istiyorum Sayın Başkana.

Şimdi, bu şekerini kullanarak dışarıya ihracat yapan firmalara Türkiye Şeker Fabrikaları düşük ücretle şeker veriyor yani arada bir fark var. Rakamsal bir değer var mıdır bilginiz dâhilinde yani bu şekilde yıllık ne kadar ödeme yapıyor? Yani bize bir rakam söylerseniz arkasından biz de bir başka şey söyleriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Önce kendinizi tanıtır.

Buyurun.

ŞEKER KURULU ÜYESİ YUSUF YAZIR – Yusuf Yazır, Şeker Kurulu üyesiyim, Pankobirlik temsilcisiyim, 2011 yılından itibaren Şeker Kurulu üyesi olarak çalışıyorum.

Nişasta bazlı şeker üreticilerinin kota artırımlarına hemen hemen her dönem muhalefet ettim, gerekçem de şu: Biraz önce bahsedildi yani ihraç amaçlı kurulan fabrikaları kesinlikle kontrol edemiyoruz, iç piyasaya ciddi derecede kayıt dışı bir satış söz konusu.

İki: Türkiye'de bulunan bütün şeker fabrikalarının ham madde girdileri belirlidir yani kilogram, ton olarak belirlidir ama mısır üreticilerinin ya da NBŞ üreticilerinin miktarlarını belirleme şansımız yok. Şöyle yok: İşletme burada ama deposu 20 kilometre ileride, 50 kilometre ileride. Ne kadar ham madde tesellümü yaptığı, ne kadar ham madde işlediği... İşte, Sayın Başkan da ifade etti, bu araç takip sistemleri vesaire, buralarda da sağlıklı neticeler alınmadığını düşünüyoruz. Çünkü karşı çıkmamızın ikinci bir nedeni de şudur: Şu anda kamunun elinde 25 şeker fabrikası var. Geçtiğimiz son beş yıla baktığımız zaman aynı dönem içerisinde NBŞ kotaları Kurulun da görüşünü alarak Bakanlar Kuruluyla artırılırken kamunun elinde ciddi stoklar kalmıştır. Dolayısıyla, bu bağlamda, yine kamunun elindeki fabrikaların, elimizde bulunan 25 fabrikanın kurulu kapasiteleri yüzde 55-56'lara düşmüştür. Dolayısıyla, bu dışarıdan gelen gerek yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar gerekse ihraç amaçlı tesis kurup iç piyasada satanlar gerekse bizim Kurul olarak kontrol edemediklerimiz, Türkiye'deki pancar üretimini geriye doğru götürmüş, kota kayıplarına uğratmış, pancar şekerinin alanını, pancar şekerinin dolduracağı kısmı bu bağlamda başka alanlardan doldurmuştur. Bu da hem kamuya –TÜRKŞEKER'e- hem de pancar çiftçisine ciddi kayıplar açmıştır.

İkinci bir husus ise burada biraz önce glikoz-izoglikoz konuşulurken burada belirleyici olan fiyat farkı oluyor efendim. Yani işte, ortak görüş demeyeyim ama Türkiye'deki sağlık hekimlerimiz... Biz şöyle tarif ediyoruz üreticiler olarak, çiftçiler olarak: Mısırı tencereye koyuyoruz, kaynatıyoruz akşama kadar, hiçbir şey olmuyor ama pancarı tencereye koyup kaynatığımız zaman biz ondan pekmez elde edebiliyoruz. Peki, bu mısır nasıl şekere dönüşüyor? Birtakım kimyasal ürünlerle şekere dönüştürüldüğü için bu sefer insan sağlığı konusu da ortaya çıkıyor. Dolayısıyla, ben çiftçi temsilcisi olarak

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 40

da elbette mısır ülkemizde üretilsin, asla üretilmesin diye bir şey düşünmüyorum, ithal de etmeyelim dışarıdan ama sektörümüzü pancar çiftçisiyle mısır çiftçisini de ortak koruyalım, bir tarafını öldürmeyelim diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Bu konuda 1 No.lu önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Ben bir şey soracaktım.

BAŞKAN – Buyurun.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Şimdi, biraz önce Cargill temsilcisi ifadesinde şöyle söylüyor: “Ben Cargill adına konuşuyorum.” Siz burada üreticiler adına konuşuyorsunuz, lütfen Cargill adına konuşmayın. Eğer ki Cargill adına konuşuyor olursanız şirketinizi savunmuş ve temsil etmiş olursunuz. Dolayısıyla, buradaki görevinizin anlamı kalmaz.

BAŞKAN – Buyurun.

ŞEKER KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, Sayın Vekilim son derece haklı. Ben burada sektörün temsilcisi ve Şeker Kurulu üyesi yani bütün şeker sektörünün üyesi olarak bulunuyorum. Yalnız, Sayın Vekilim benden Cargill özelinde bir soru yönelterek söz almamı sağladı, onun için Cargill’le ilgili cevap verdim, yoksa Sayın Vekilim yüzde yüz haklı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

2 No.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 2:

Kısa adıyla Torba Yasa olarak anılan 6111 sayılı Yasa’nın 205’inci maddesiyle 4634 sayılı Şeker Kanunu’nun 5’inci maddesine eklenen ifadenin özel şeker fabrikalarının kendi sahalarının dışında yaptıkları pancar ekim sözleşmeleri ile ortaya çıkan sorunların ve münavebenin kontrolünde meydana gelen otorite boşluğunun giderilmesi amacıyla Yasal tedbirler alınması hususunda çalışma yapılması.

BAŞKAN – Buyurun.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN - 25 Şubat 2011 tarihli Resmî Gazete’de Şeker Kanunu’nun 5’inci maddesine "Şirketler, kendi ekim alanlarından yeterli hammadde bulamadığı takdirde münavebe esasları dâhilinde kendi ekim alanları dışından da Kurumun denetiminde üreticilerle sözleşme yaparak pancar temin edebilirler." hükmü eklenmiştir, Türkiye Büyük Millet Meclisinden 2011 yılında çıkarılan kanunla ve hemen akabinde bu hükmün uygulanmasına yönelik olarak Şeker Kurulunun 15/03/2013 tarihli ve 226/5 sayılı Kararı’yla bu işlemlerin nasıl yapılacağı düzenlenmiştir.

Hammadde ve Şeker Fiyatları Yönetmeliği’nin 4’üncü maddesinde yapılan değişikliklerle münavebeye uymak kaydıyla ekim alanı dışından alımlara ilişkin uygulama esasları ile uyulmaması durumuna ait yaptırımlar belirlenmiştir. Uygulama döneminde bazı sorunların yaşanması üzerine, sözleşmesiz ve/veya kurumun izni ve denetimi olmaksızın ekim alanı dışından pancar temininin engellenebilmesi amacıyla Hammadde ve Şeker Fiyatları Yönetmeliği’nde 2014 yılında tekrar bir değişiklik yapılmış ve Resmî Gazete’de yayımlanarak şirketlerin sözleşmesiz veya ekim alanı dışından pancar temin ettiklerinin tespiti hâllerinde, bu pancardan üretilen şekerin A kotası fiilî üretiminden düşürülmesine yönelik düzenleme yapılmıştır. Ayrıca, ekim alanı dışından alımların denetlenmesi sırasında uygulamada ortaya çıkan aksaklıkların çözümüne yönelik olarak Şeker Kurulunun daha önce alınan 226/5 sayılı kararında 2014 tarihinde tekrar değişiklik yapılarak revize edilmiştir.

Diğer taraftan, münavebe alanlarının kontrolünün coğrafi bilgi sistemleri yardımıyla da kontrol edilebilmesi amacıyla kurumumuz tarafından ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunulmuş olup, yapılması öngörülen bu çalışmayla pancar ekilen tarlaların uydu fotoğraflarının coğrafi bilgi sistemleri yardımıyla tespitinin yapılması ve tespiti yapılan bu tarlaların şirketlerin münavebe sahası içerisinde olup olmadığının araştırılması amaçlanmaktadır.

Ekim alanı dışından pancar temini ve münavebeye uyum konusuna Kurumumuzca hassasiyet gösterilmekte olup gerekli mevzuat değişiklikleri yapılmış ve ayrıca denetim mekanizmasının daha da etkinleştirilebilmesi için diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği çalışmaları da sürdürülmüştür.

BAŞKAN – Sayın Belen...

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, şimdi, soruya verdiğiniz cevapta sorunun karşılığı yok. Yani yasal tedbirler alınması hususunda ne çalışma yaptınız, bunu söylemiyorsunuz. Ayrıca, bakın, kanun 25 Şubat 2011’de çıkıyor, siz ta iki sene sonra bu kanunla ilgili 15/3/2013 tarihli 226/5 sayılı Karar’la belirleme yapıyorsunuz. Yani iki yıl niye beklediniz? Bu kanunla emredilen işlevi yerine getirmek için iki yıl gibi bir süreyi neden geçirdiniz, neden beklediniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Başka söz talebi yok.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 41

Bir de Tarım Bakanlığıyla birlikte bu konuda bir koordinasyon içerisinde misiniz, temaslarınız var mı? Ben de o soruyu yöneltmiş olayım.

Buyurun.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle bir maddi hatayı düzeltelim yani bizim metnimizde bir hata olmuş, o, 2013 yılı değil, 2011 yılı. Onun için, 2011 yılında onu hemen anında... Tabii, biliyorum, bendeki metinde de 2013 yazıyor, bir maddi hata olmuş. Yani o kanun çıktığı anda hemen 2011 yılında gerekli kurul kararı alınarak... Maddi bir hata olmuş yani 2011 yazılacakken... 15/3/2011 tarihinde ve 226/5 sayılı Kurul Kararı'yla bu düzenlenmiştir, önce onu belirtiyim.

İkincisi: “Bir düzenleme yapılmadı.” konusuna da değinmek istiyorum. Biz bu konularla ilgili olarak ayrıca yasal düzenleme de hazırladık. Kanun tasarısını Bakanlar Kurulunda görüştük ve 2013 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine getirdik. Bir önceki gündemle ilgili olarak -Haydar Bey'in sorduğu sorulara da cevap olacak şekilde - Bakanlar Kurulu –bu, Kalkınma Bakanlığının da önerisiydi- her sene bu artış oranıyla ilgili olarak spekülasyonların önüne geçilmesi için o oranı sabitleme kararı aldı ve Meclise gönderilen tasarıda sabitleniyor, sabitlenecek oranın miktarı da uzun tartışmalardan sonra Bakanlar Kurulunda belirlendi. O konu da şu anda 2013 yılında Meclise sevk edilen tasarıda yer alan bir husus. Buna rağmen biz bunu yeterli görmedik, ayrıca yönetmelikte de gerekli bazı değişiklikleri yaparak bazı uygulamalara da başladık münavebeyle ilgili olarak ve diğer konularda.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – “Yönetmelikte değişiklik yaptık.” dediniz. Nedir onlar?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Burada yazıyor Sayın Vekilim, yaptığımız değişiklik şu: Münavebeye uymadığı zaman kişinin kotasını alacağız. Yani burada en önemli güç, en önemli argüman, parametre: Kota. Kotasından bir gram düştüğü zaman insanlar kıyameti koparıyor. Onun için, kotasını düşürmeyle tehdit ediyoruz daha doğrusu, onunla cezalandırıyoruz. Yönetmelikle daha ağır bir ceza veremeyiz zaten, daha ağır cezasını da kanuna koyduk.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Şirketlere kotayı siz mi belirliyorsunuz?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Tabii ki, zaten Şeker Kurumunun en asli görevlerinden birisi üretici...

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, pancar ekim alanlarını artırın, kotaları genişletin.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Sayın Vekilim, kotaları artırmak kolay, en kolayı o. Kotaları artırdığımız zaman her sene girdimiz elimizdeki stoka biz bakıyoruz. Biraz önce söylediğim gibi bu kanunla kurum kurulmadan önce 1 milyon tonlara varan stok girilmiş, sezon kapatılmış. Biz 200, 300, 500 bin ton stokla girdiğimiz zaman, sezonu kapattığımız zaman kotanın artırılmasının kime faydası olacak?

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Çiftçiye, ülke ekonomisine faydası olacak.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Ülke ekonomisine faydası olmuyor işte.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayın Başkan, pancarda, kristal şekerlerde stok var, siz sürekli olarak kotaları artırıyorsunuz Türk Şekerin, bundan önce onu konuştuk. Şeker stokları var.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – “Daha artırın.” diyor ama.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Ama siz sürekli olarak kotaları artırıyorsunuz.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – NBS'nin kotasının artmasından anlaşılıyor yani bu.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Yani siz bu şeker kotalarını artırdığınız için öbür tarafta stok oluşuyor. Öyle olmuyor mu?

BAŞKAN – Şimdi, şöyle bir çalışma istiyoruz biz: Tabii, bu yöneltilen sorular çok kritik, çok önemli, yeniden bir sunum hazırlamanız lazım. Biz sizi haricen de dinleriz, bu çok önemli çünkü Parlamentoyu, milletvekillerini, Türk çiftçisini ilgilendiren bir konu. Bu noktada lütfen ayırtırma yaparak bize bir tablo getirin. Önce biz öğrenmek istiyoruz. Mesela izoglikozun kotasının artmasına neden olay şey... Tabii ki mutlaka bir fiyat farkı, maliyet avantajları var ve bu yüzden de talep görüyor bu sektörde. Bununla ilgili olarak ithalatı durduran bir anlayışla yaklaştığınızı ifade ettiniz, olabilir. Bunu, bu üretim değerlerini kısıtlama hâlinde pancar üreticisi bundan ne şekilde etkilenecek? Diğer taraftan, bu talep ithalat yoluyla karşılanabilir mi? Bunu engelleyici vergiler konulabilir mi? Bununla ilgili bir simülasyon hazırlayın. Yani sektörde –siz mutlaka hâkimsiniz bu alana- paydaşlarla birlikte, taraflarla birlikte bu alan en iyi nasıl yönetilebilir? Bunun için yasal düzenlemeye ihtiyaç var mı? denetimle ilgili faaliyetlerinizi hangi eksikleri giderdiğimiz takdirde daha da etkin hâle getirebilirsiniz? Bu ve buna benzer konularla ilgili... Çünkü ben daha önceden hatırlıyorum, hep aynı şeyleri konuşuyoruz ve bu noktada bir netlik de sağlayamadık, biz belki de doğru, sağlıklı bir kanaate ulaşamıyoruz. Bunda bizim günahımız yok aslında yani siz bu alanı bilen kişiler olarak, kurum olarak bizi tatmin edici veri ve bilgilerle, gerekirse simülasyonlarla bu Komisyonun huzuruna çıkmanız lazım. Sadece biz iki, üç öneriyi değerlendiriyoruz ama sektörün şu anda milyonlarca insanı ilgilendiren bir sektör olduğunu, üretim açısından, çiftçiler açısından, dış ticaret açısından birçok etkenin şekillendirdiğini de biliyoruz. Bu hassas bir konu ve Komisyon üyelerimiz de son derece ilgili gördüğünüz gibi, belki bazı sorularımız sektöri

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 42

bilmediğimiz, terminolojisine hâkim olmadığımız için anlamsız da gelebilir sizin tarafınızdan, bizi aydınlatınız. Daha sağlıklı bir sunuma ihtiyaç olduğu açık. Bu noktada başka...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sizin söylediklerinize katılıyorum, çok netleşmemiş ama ben birçok şeyi de daha önce görüştüğüm için, sorular sorduğum için biliyorum neler olduğunu.

Şimdi, Adapazarı Şeker Fabrikası, Keskinkılıç Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş ve Kütahya Şeker Fabrikası'na toplamda 86 milyon lira ceza kestiniz değil mi? Sorduğum soruya böyle bir cevap vermişsiniz, sorduğum soru da tam bu maddeyle ilgili bir soruydu. Şimdi, Adapazarı Şeker Fabrikası temsilcileriyle konuştuğumuz zaman orasını pancar üreticilerinin sizden satın aldığını... Biliyorsunuz, özelleştirildi orası ve bir kota göstermişsiniz. Şimdi, Sayıştay raporlarını da inceledim, aslında kotanın kullanımını vermiş, sizin tahsis ettiğiniz kotanın yüzde kaçının kullanıldığını bir kapasite olarak vermiş ama şunu yapmak lazım: Şimdi, Adapazarı Şeker Fabrikası'nın bildiğim kadarıyla kapasitesinin çok altında bir kota öngörüyorsunuz. Tabii ki deminden beri üretim maliyetlerini falan konuştuk yani ticaret yapmak, üretim yapmak çok zor bir iş. Eğer siz bir fabrikanın, sanayinin kotasını, kapasitesini çok altında belirlerseniz bu kurumları illegal yollara sevk etmiş olursunuz ki ben bu 3 kurumda böyle olduğunu, bu cezanın da doğru olduğunu düşünmüyorum yani baktığınız zaman. Çünkü vatandaş oradaki kârlılığını yakalayabilmek için kapasitesini yüzde 70'in, yüzde 80'in üzerinde kullanması gerekiyor. Tabii ki kimse yüzde 100 kapasitesini kullanmıyordur, çok nadirdir yüzde 100'ü kullanılan zamanlar ama eğer siz kapasitesinin de yüzde 50'sinin altında bir kota öngörmüşseniz o fabrikayı çalıştırtmasının bir mantığı yok. Ben yine daha önceki toplantılarda, alt komisyonda kotaları incelediğimde çok farklı kapasitelere farklı kotalar verildiğini gördüm. Yine, çok farklı kilometrelerde, uzak alanlarda kotalar tahsis edildiğini gördüm, bana göre bunların hepsi birer yanlış. Bu yanlışlar da üst üste binmiş ve daha dengeli, daha doğru bir çözüm ve formül üretmek gerekiyor. Artık özelleştirme kapsamında şeker fabrikaları var, buradan mahrum edilen nedenler var, personelidir, bakımıdır, şudur, budur, onlara girmiyorum ama bu olayda da aynı şeyler geçerli. Yani "Bunun daha adil dağıtılması için demin bir öneri sunduk, bir tasarı hazırladık." diyorsunuz, bu tasarı artık sizin inisiyatifinize ya da Bakanlar Kurulunun inisiyatifine bırakılmamalı. Fabrikanın kapasitesi belli, kapasiteye göre kota kullanım, o fabrikanın en azından kâr edebilecek kadar işlediğinde, diğer maliyetleri düşürdüğünde... Diğer maliyetler onun belki zarar etmesine neden olabilir ama kotadan, üretimden kaynaklanan, ham madde dediğimiz pancardan kaynaklanan bir başlangıç zararı kabul edilemez bir zarardır. Böyle bir şey olabilir mi? Ya, siz fabrikanın bütün şartlarını iyileştirmişsiniz, bakımını yapmışsınız, bakım rakamlarını en alt seviyeye çekmişsiniz, personeli en alt seviyeye çekmişsiniz ama kapasitenizi kullanmadığınız için zarar ediyorsunuz, işletme maliyetlerini çıkaramıyorsunuz, bu kabul edilebilir bir şey değil. Bunun kapasiteye uygun bir yöntemle yani gelecek yönetime veya da o fabrikayla olan ilişkilere bırakılmadan belirlenmesi gerektiğini düşünüyorum, böyle bir yöntem bulursanız daha iyi olur diye düşünüyorum. Çünkü ben burada bu cezaların – kontrol için verilmiştir ama- haksız olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Öneriyi Sayıştayın izlemesi yönünde oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 No.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 3:

Raporların ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Buyurun.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Şeker Kurumu 2012 yılı raporunun içeriğinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin cevaplandırılmaları "Diğer öneri ve tavsiyelere cevaplar" olarak ayrıca yerine getirilmiştir aynı o kısımda yerine getirilmiştir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İzlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi geneli üzerine geçiyoruz, soru ve cevaplarınız için istem üzerine arkadaşlarımıza söz vereceğim sırasıyla.

Sayın Develi...

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayın Başkanım, sizin yaptığınız öneri çok doğru bir öneri, hem Komisyon üyelerinin hem de Başkanlığınızın, Şeker Kurumunun faaliyet alanıyla ilgili olarak sağlıklı bir tartışma ortamına kavuşabilmemiz için bizim çok daha fazla bir bilgiye ihtiyacımız olduğu kesin. Zaten buradaki tartışmaların da bir kısmı bizim konuyla ilgili – kabul ediyorum ben de- bilgi eksikliğimizden, bir kısmı da zaten Şeker Kurumunun kendi iç yapısından ve Türkiye'deki şeker politikasından da kaynaklanıyor. Az önce bir soru sordum ben, o sorunun cevabını alamadık. Dün Şeker Kurumunu, şeker fabrikalarını konuşurken orada bizim şeker stokumuzun fazlalığından bahsedildi, fabrikaların yetersizliğinden konuşuldu, pancar üreticilerinin sorunlarından bahsedildi ama Şeker Kurumu, elimizde stok varken, bizim kendi pancar üreticilerimiz varken, başka yaşam alanları olmayan çiftçilerin bu sorunları dururken nişasta bazlı şeker üretimi için sürekli

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 43

olarak kotayı artırıyor ve bu da başka bir problem olarak ortaya çıkıyor, kaçak üretim engellenemiyor, buna benzer sorunlarımız var.

Sayın Başkan, o sorunun cevabını istiyorum ben geneli değerlendirirken. Bir önerim de var açıkçası burada, bunu siyasi bir yaklaşım olarak da değerlendirmeyin diğer iktidar partisi milletvekilleri, hepimizin kafası karışık bu Şeker Kurumunun uyguladığı politikalardan dolayı. İzin verirsiniz önümüzdeki haftalar içerisinde yeni bir görüşme yapalım, bir sunum yapsınlar, bir değerlendirme yapalım, ondan sonra bu Şeker Kurumunun ibra edilip edilmemesini tartışalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Özensoy...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, şeker üretimi hem tarım açısından hem de Türkiye'nin aslında stratejik bir ürünü olması açısından da önemli. Bu şeker üretiminin de stokları çoğalarak ekonomiye zarar vermemesi veya yeterli üretim sağlanmadan birtakım ithalatın yapılmasıyla ekonomiye zarar vermemesi, bir de son dönemlerde tartışması olan nişasta bazlı şekerlerin (NBŞ) insan sağlığına zararlarıyla birlikte önemli bir yapı oluşturuyor. Yani Şeker Kurumu da buradaki regülasyonu sağlaması gereken bir kurum. Sayın Başkan, “O çıkan kanunlar Derviş kanunlarıydı.” dedi ama benim hatırladığım kadarıyla Avrupa Birliği uyum yasalarıydı onlar, onu öyle söylemeniz daha doğru olurdu. Tütün Yasası da var onun içerisinde Şeker Yasası da var yani onların hepsi o şekilde anılan yasalardı, neyse, önemli değil. Sonuçta o yasanın da doğru olduğunu söylediniz çünkü dediğiniz gibi gerçekten stokların çok fazla, tüketimin çok üzerinde olduğu bir sistem geliştirdi.

Şeker -ifade ettiğim gibi- gerçekten önemli bir ürün. Ben de kimya mühendisiyim, stajımı da şeker fabrikalarında yaptım yani şekerin üretimini de bilenlerden bir tanesiyim. Yani Sayın -çiftçi temsilcimiz- Pankobirlik Başkanımız da aslında çok güzel ifade etti NBŞ'nin niye zararlı olduğunu çünkü sonuç itibarıyla biyolojik ve kimyasal bir üretim safhasından geçiyor yani nişasta zaten kokusuz, tatsız bir şeydir. Nişasta birtakım işlemlerden sonra glikoz veya izoglikoz hâline geliyor. Şimdi, burada Sayın Başkan da önerdi, sizin burada düzenlemeniz gereken veya önermeniz gereken şudur: Türkiye’de her yıl ne kadar şeker tüketimi oluyor? Fabrikalarımızda pancar üretim kapasitemiz nedir, bunun ne kadarı kullanılabilir, emre amadelikleri nelerdir? Bu konuda glikoz veya izoglikozun zaruri olarak ne kadarına ihtiyaç vardır? Bunların, bu bilgilerin regülasyonu konusunda...

Mutlaka yapıyorsunuzdur ama bunların bir de yaptırımları önemli. Yani nedir? Şimdi, kayıt dışılıktan bahsettiniz, evet birçok sektörde kayıt dışılık var ama böyle kritik sektörlerde kayıt dışılığın önüne geçmek için birtakım tedbirler alınabilir. Üretimde kotanın uygulanmaması ülke çıkarları açısından da doğru bir yaklaşımdır yani ihracata yönelik burada yatırımların olması. İşte, biz yabancı sermaye düşmanı falan değiliz ama doğrudan yatırıma ve özellikle de ihracata yönelik yatırımlar açısından ülkeye bir menfaati varsa olacaktır ancak “Burada ihracat yapıyorum.” diyerek, bir üretimi de iç piyasaya kayıt dışı yolla sokarak hem piyasanın bu düzenliliğinin bozulması hem de insan sağlığıyla alakalı da kontrollerin olmaması sıkıntıdır. Bu kontrol noktasında da kanunlara birtakım şeyler dercedilebilir. Şimdi, herhangi bir üretim yapan fabrikanın ne kadar ürettiğini elektrik tüketiminden bile bulabilirsiniz, bırakın diğer girdileri –Sayın Pankobirlik Başkanı “stoklar” dedi- onlara hiç gerek yok, ne kadar elektrik tüketiyor, oradan hem de kilogramına varana kadar bulursunuz. Dolayısıyla, bu fabrika ne kadar ihracat yapmış, ne kadarı elinde stok olarak bulunması gerekir, bunların hepsini bulabilirsiniz yani bunlar zor şeyler değil yani denetim yapmak istedikten sonra.

Ha, bu sorumluluklar sizin tarafınızdan mı gerçekleştirilir veya yetki sizin tarafınızda mı olur yahut yeni bir yapı mı oluşturulur ama bir an önce yapılması lazım. Bu, uzun yıllardır bizim kafamızı yoran, vatandaşın kafasında ciddi anlamda hep soru işaretleri olan, efendim, psikolojik anlamda insanlarımızı yoran bir konu bu şeker konusu. Onun için, Şeker Kurumu bakın, 2001’de çıkan kanunla kurulmuş. Ne olmuş? On dört sene olmuş yani on dört senedir belli bir kurumsal işlevliği olmayan bir şekilde devam ediyor. Yani bu sizinle alakalı da değil yani geçmişten bu yana birçok şeyin şimdiye kadar yerine oturması lazımdı, sizin oturduğunuz yerden, bilgisayarın başından bütün Türkiye’deki üretimi kontrol edebilme teknolojisine de sahip olmanız lazım yani bu teknoloji de gelişti artık. Hangi fabrikada ne kadar üretim var, ne satıyorlar, nereye satıyorlar, nereye ihracatı yapılıyor? Bunların hepsini tek başınıza masanızdan bile yapabilirsiniz, çok zor şeyler değil bunlar ama yeter ki altyapıyı yapalım. Ha sizin bu konuda yetkiye ihtiyacınız varsa, işte burada bahsedildiği gibi birtakım kanunlarda değişiklik yapılması gerekiyorsa o da Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevidir, lütfen bu konuda kapsamlı bir rapor hazırlayın, burada iktidarıyla muhalefetiyle, bütün arkadaşlarımız bu konunun çok daha düzenli olması, ülkemizin menfaatleri doğrultusunda, efendim ne gerekiyorsa yapılması konusunda herkes hemfikirdir yani bu konuda biz eleştirirken iktidar muhalefet ayrımı yapılmasını –hele hele bu konuda- zaten doğru bulmuyoruz. Bizim eleştirilerimizde herhangi siyasi bir şey de yoktur ama bir an önce lütfen bu konunun artık düzene girmesi için, herkesin de görevini bir şekilde yapma huzuruna erişmesi için de bir an önce bu kapsamlı raporların, anlaşılabilir bir şekilde bizlere, Türkiye Büyük Millet Meclisine ulaşmasında fayda var.

Teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 44

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Akar...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Şimdi, şeker kullanımını herkes en aza indirmeye çalışıyor yani hangi doktora giderseniz gidin “Şeker kullanıyor musun, tuz kullanıyor musun?” diye soruyor. Dünyada böyle bir politika var, bununla ilgili dernekler var, şeker kullanımının önlenmesiyle ilgili dernekler var ve bu konuda çalışmalar yapıldığını biliyoruz. Demek ki buradaki temel felsefemiz: “Şeker üretimini artırmak değil şeker üretimini düşürmek ve tüketicinin de şeker kullanmasını önleyecek, daha az şeker kullanmasını önleyecek yolların önünü açmak.” şeklinde olmalı.

Tabii, Şeker Kurumu, bunu yapabilmek için de böyle bir trend mevcutken şimdi Şeker Kurumu ne yapmalı? Şeker Kurumunun görev tanımının içerisinde bunlar var mı, yok mu diye baktığınızda böyle bir şey yok yani Şeker Kurumu kalkıp da Türkiye’de şeker kullanımının düşürülmesi gibi bir kampanyanın içerisine girmeyecek ama şekerin Türkiye’de üretilmesi, hammaddesinin üretilmesi ve ürün olarak piyasaya sunulması konusunda görevleri var. Bu görevleri yerine getirmek için de bazı tedbirleri almak zorunda. Sadece yasanın ona vermiş olduğu görevlerden ziyade üzerinde çalışıp neler olması gerektiği konusunda da önerilerle, tasarımlarla gelmek zorunda. Biraz evvel dedi bir arkadaşım: “On dört yıl geçti, on dört yılda çok şey kat edilmedi Şeker Kurumu konusunda.” Eksiklerini her geçen gün biraz daha fazla tartışarak gündeme getiriyoruz ve konuşuyoruz. Aslında, çok da teknik bir konu, kimya mühendisi arkadaşlarımız belki anlıyorlar konuyu ama biz glikozdur, diğeridir, işte nişasta bazlı şekerdir, tatlandırıcıdır, sakkarozdur, işte pancar şekeridir falan, kavram karmaşası içine de giriyoruz böyle. Hangisi hangisinden, ney neyden üretiliyor diye böyle bir sıkıntı da oluşuyor.

Şimdi, burada yapılması gereken şey, kaçak yollarla girenlerin üretim miktarlarının ve Türkiye’de kaçak olarak üretilenlerin tespit edilerek bir rakam belirlenmesi. Yani bugün T anında, 2015 yılı itibarıyla Türkiye’ye -kaçak tatlandırıcılardan bahsediyorum- kaçak yollarla giren, artı, Türkiye’deki üretim yapan fabrikalar, kota dışı ve kota dışı yapanların nişasta bazlı şeker üretimlerinin rakamı belirlenerek, artık nasıl olsa trendle azalacağı yönünde olduğu için bir seviyede buna limit koymak ve durdurmak. Bununla yapılacak yeni üretim tesislerine izin verilmemesi konusunda bir tavsiye kararınızın Şeker Kurumu olarak... Örneğin bir yatırımcı gelip “Ben nişasta bazlı şeker üreteceğim Türkiye’de.” dediği zaman, “Dur kardeşim.” diyebilececek bir nedenle karşılarına çıkmak gibi bir görevi olduğunu da düşünüyorum artık. Bu kapasite ve aynı zamanda yeni tesislerle birlikte, biraz evvel tonajları konuşurken ben “231 bin ton.” dedim, siz “269 bin tona çıktı kapasite artırımları.” dediniz. Kapasite artırımlarına da artık bir dur demek gerektiğini düşünüyorum bu saatten sonra. Çünkü, dedik ya trend aşağı doğru gidiyor. Bir, yeni üretim tesisleri, iki, kapasite artırımına dur demek lazım nişasta bazlı şeker üretimleri için. Bunu yapmak gerektiğini düşünüyorum.

Yine, nişasta bazlı tatlandırıcıların üretiminin glikoz ve izoglikoz olarak ayrıştırılması gerektiğini ve kota uygulamasının sadece izoglikoz üzerinde –kapasiteyi dondurduktan sonra- hayata geçirilmesinin doğru olduğunu düşünüyorum.

Yine, “Fabrikaları denetleyemiyoruz.” diyorsunuz, ben de ürün bazında çıkışlarda fabrikayı denetleyebileceğinizi düşünmüyorum ama hammadde konusunda denetleyebilirsiniz. Çünkü bunları ticari faaliyetler olduğu için hammadde girişlerinden, ne kadar şeker, ne kadar nişasta bazlı şeker ya da pancardan normal şeker üretilbildiğini bilebiliyoruz. Bunların fireleri falan standarttır, bellidir fabrikalardaki teknolojilerin durumuna göre de, oradan da yakalayabiliriz gerçekten bir kaçak üretim yapıp yapmadığı konusunda. Yine, buradan bu konuda böyle bir ham madde üzerinden giderseniz yine Necati Bey’in de söylediği gibi kullandığı elektrikten... Teknolojisi eskidir, elektriği fazla kullanıyordur ama ham maddesi bellidir. Eğer diğer fabrikalara oranla daha fazla ham maddeden daha az şeker üretiliyorsa, maliyetler yüksek, rekabet edemezler hem, iflas eder. Onun için oradan yola çıkabiliriz. Yine, fabrika kotaları belirlenirken kapasiteleri baz alınmalı – biraz evvel söyledim- ve lojistik maliyetlerini artırmak yerine, lojistik maliyetlerini düşürecek daha yakın lokasyonlardan, onlara pancar ekim veya pancar kotası verilmeli, o ekin alanlarından pancar alınması sağlanmalı diyorum.

Şimdi, Şeker Kurumu fabrikaların işine karışmaz ama bir AR-GE faaliyeti yaparak da şeker üretiminin daha modern hâle getirilmesini ve üretimdeki maliyetlerin düşürülmesi konusunda çalışmalar yapabilir, yapıyorsanız güzel. Tabii sunumda öyle bir şey olmadığı için bir şey diyemiyoruz ama. Yine, pancar üretiminde dönüm başına düşen verimliliği artırabilmek için çalışmalar yapabilirsiniz. Bu da nedir? Hem Türk üreticisine, çiftçisine büyük katkı sunar hem de maliyetlerin düşürülmesi ve daha verimli ürün alınması konusunda katkı sunar.

Başkanın şeyine de katılıyorum. Teşekkür ediyorum. Umarım bu işler hallolmuş olur.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Akar.

Sayın Tüzel...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, sizin Şeker Kurumu ve onun yöneticisi Şeker Kurulunun yeniden bizim anlayacağımız şekilde ve buradaki tartışmalar çerçevesinde bir hazırlık yapması yönündeki görüşünüze katılıyorum ve ben de bunu talep ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 45

Şimdi, bunun dışında söylemek istediklerim var, gerçekten söylemezsem huzursuz olacağım. Şimdi, 2001 yılında işte şeker piyasası ve uluslararası şeylere de bağlı olarak bir düzenleme yapıldı. Bir yüksek kurul olarak bu Kurumun kurulu oluşturuldu. Öncelikle, yani bu Kurumu oluşturan temsilciler açısından, şimdi, hani üretici-köylü temsiliyeti var. Pankobirlik, pancar üreticileri adına. Sayın Başkanın da sendikal geçmiş de var anladığım kadarıyla, özgeçmişten, Şeker-İş Sendikasında yöneticiliği de var ama yani bir Cargill gibi bir firmanın temsilcisi olup da bu şeker fabrikalarında üreten, çalışan emekçilerin bir sendikal temsiliyeti olmayışı bu kurulda, bu aslında –nasıl ifade edeyim- çok can sıkıcı bir durum.

BAŞKAN – Eksiklik.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Eksiklik, büyük bir eksiklik. Yani ben KİT Komisyonuna yeni üye oldum ama belki de yıllardır bu konu -Haydar Bey de diyor- yani bunlar zaten hep konuşuldu ama ben de vurgu yapmadan duramayacağım. Şimdi, Cargill'in geçmiş tarihlerde ilk şeyini hatırlıyorum yani Bursa'da, büyük şeyler oldu, büyük tartışmalar oldu, büyük çevre mücadelelerine konu oldu. Sayın temsilci de burada konuşurken bir, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası; ikinci, Amerika Birleşik Devletleri Anayasası'na tabi olmak gibi şeylerden bahsediyor. Yani uluslararası tekellerin ülkemizdeki ham maddelere, tarım üretimine, doğal kaynaklara, ülkemizin zenginliklerine bu şekilde bir hançer gibi girmesi kanıma dokunuyor. Bilmiyorum sizin ne kadar şey yapıyor ama yani böyle bir taraftan üreticilerin köküne kıran giren, işte bu nişasta bazlı şeker, Cargill'le birlikte gündemimize girdi, benim bildiğim, hatırladığım kadarıyla ve öbür taraftan da siyasi irade, pancar üreticilerine ha bire kota koydu, ha bire kota koydu. Şeker fabrikaları özelleştiriliyor, bir dosya var önümde. Sabahleyin Mevsimlik Tarım İşçileri Araştırma Komisyonunda olduğum için şeker fabrikalarının incelemesine giremedim, orada da olmak isterdim ama işte Kars Şeker Fabrikasının dosyası önümde, blok satışlarla, benzeri şeyle bu üretim dev... Oradaki çalışanların sayısı ha bire azalıyor, belirsiz bir noktaya sokulmuş durumda. Yani bir taraftan uluslararası tekellerin girmesi, bir taraftan kotalar, bir taraftan özelleştirmeler, ondan sonra tarım ülkesi olmaktan da çıkıyoruz, ondan sonra dışa bağımlılıktan, ondan sonra işte ne güzel örnek hakikaten pancarı kaynatıyorsun pekmez oluyor, öteki hiçbir şey olmuyor, biyolojik kimyasal şeyler, genetiğiyle oynanmış gıdalar, hayatımız zehirleniyor, havamız, toprağımız zehirleniyor. Nasıl bir sağlıklı toplum olacağız? O nedenle şeker tabii stratejik bir ürün, stratejik bir alan ama hep söylendiği gibi 77 milyonun çıkarı burada nasıl gözetiliyor, temsil ediliyor? Yani çok dertliyiz herhâlde bu açıdan, hepimizin paylaştığı şeyler. Bunların ciddi anlamda, politika anlamında gözden geçirilmesi gerekiyor diye düşünüyorum.

O nedenle yani Cargill şimdi bir şeyi de çok incelemediğimiz için de burada ne arıyor gibi bir şeyle de yaklaştık ama yasa gereği tabii, bir temsiliyet var ama orada olması gereken yani şu kurulda olması gereken başkalarıdır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim. Yeniden bir incelemeye ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Tüzel.

Sayın Dalyan...

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Özel sektör temsilcileri, Cargill yönetim kurulu üyesi, kendisi burada yok ama Başkanım size bir sorayım: Cargill'in Amerika'daki üretimi ile Türkiye'deki üretimi arasındaki fark nedir onu öğrenmek istiyorum. Yani Cargill Amerika'da nasıl bir üretim yapıyor, Türkiye'de nasıl yapıyor? 65 ülkeye yayılmış vaziyette. Çünkü kimyasalları ekleyerek, biraz önce “1 tona 700-800 kilo izoglikoz çıkartıyoruz.” diyor, 1 tondan 700-800 kilo izoglikoz çıkartıyorsa Cargill külliye zararında, öyle değil mi? “Glikozdan izoglikoz çıkartıyoruz.” diyorlar.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Mısırdan, mısırdan.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Mısırdan mı?

Bir de Amerika'daki üretimi, çalışma formatları nedir? Bir bilginiz varsa söylerseniz sevinirim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Genel Müdürüm, son olarak size yöneltilen sorular veya yapılan değerlendirmelerle ilgili kısa bir bilgi alacağız sizden ve burada tabii cevaplayamadığınız sorular da varsa, araştırma gerektiren; onları da tutanakların size ulaşmasını takiben on beş gün içerisinde Başkanlık Divanına ulaştırmanızı istiyoruz.

Buyurun.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Gelen sorulardan ben şunu anlıyorum: Yani konunun, gerçekten anlaşılmadığını ve çok uzun bir süre belki tartışılarak anlatılması gerektiğini düşünüyorum. Ben, şeker konusuyla ilgili olarak Bakanlar Kurulunda çok uzun brifing verdim, Sanayi Komisyonunda verdim. Eğer KİT Komisyonumuz da arzu ederse sabahtan akşama kadar şekerle ilgili olarak tüm dünya rakamlarıyla beraber hiç soluksuz bilgi verebilirim. Yani arzu ederseniz bu noktada... Çünkü, mesela sayın vekilimiz diyor ki: “Niye pancar şekeri kotalarını artırmıyorsunuz?” Diğer vekilimiz yine aynı tarafta, diyor ki: “Niye pancar şekeri kotalarını düşürmüyorsunuz, yüksek belirliyorsunuz?” Şimdi, biz...

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) - Kim dedi onu?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Sayın vekilimiz “Artırmıyorsunuz.” dedi, diğer vekilimiz de “Niye düşürmüyorsunuz? dedi.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 46

Yani şimdi, şöyle bir...

BAŞKAN – Yok...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Sayın vekilim o anlamda demiyorum, anlaşılmadığı için söylüyorum.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Bir dakika şimdi yani bir şeyleri konuşurken ilzam etmeyin.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – İlzam değil yani bir tespit yapıyoruz.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yani biz NBŞ bazlı şeker kotalarının düşürülerek artırılmasından bahsediyoruz, Sayın Belen de siyasi, efendim sırf popülist politikalar şeyinde, efendim stokların artmasına yönelik... Yani ikisinin arasında fark var yani şimdi bizi böyle bir şeylerle ilzam ediyorsunuz...

BAŞKAN – Yani anlaşılmadığını ifade etmek istedi.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Şimdi, anlaşılmadığını...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Anlaşıyor. Şimdi, bakın yani ben biraz önce söyledim, şeker de var bende, benim şekerim yükselmesin. Yani ben kimya mühendisiyim, ben bu işleri bilen adamım.

BAŞKAN – Yok, yok o anlamda değil.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yani bizi aptal yerine koymasın kimse ya, kusura bakmayın yani.

BAŞKAN – Estağfurullah, öyle şey olur mu?

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Bizim söylediklerimizin üzerinden yanlışla...

BAŞKAN – Hüsnü Bey'in de kastettiği şey o değil.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Doğru eleştirileri biz de kabul ederiz yani bir şeyi yanlış söylediysek biz de kabul ederiz yani yanlışla yanlış deriz. Biz her şeyi doğru biliyoruz anlamında söylemiyorum bunları ama söylediklerimizi...

BAŞKAN – Evet, ama şu anda şunu ifade edelim ki Sayın Başkan...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Öglenden beri bunca konuşmalardan bu kadar milletvekili hiçbir şey anlamadı yani, Sayın Başkan onu söylüyor.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Estağfurullah öyle bir şey söylemedim, hayır öyle bir şey demedim.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Öyle söylediniz canım yani.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Konunun izaha açık, izah edilmesi gereken çok unsur olduğunu söylüyorum yani konu çok kapsamlı bir konu. Ben şeker sektörüne üç sene önce girdim. Benim de geçmişim şekerle falan alakalı değildi. Ben uzun yıllar Başbakanlıkta yöneticilik yaptım. Şeker sektöründe üç yıldır şekerle ilgileniyorum ama biz o kadar ayrıntısıyla, konunun o kadar alternatif ve değişik boyutları var ki yani yanlış anlaşılmaya çok müsait bir konu Sayın Vekilim, gerçekten müsait.

Şimdi, Türkiye'de Şeker Kurumu kurulmadan önce... Ben istediğiniz kadar, sabahtan akşama kadar sunum yapabilirim bu konuda, her konuyu izah edebilirim, hiç problem değil yani.

BAŞKAN – Şöyle yapalım, siz bir hazırlık yapın, sabahtan akşama kadar olmayabilir ama iki saat içerisinde buradaki yöneltilen soruların, zihninizde takılan konular var, biraz sektörün bu nişasta bazlı üretim konusunda kaygılarımız var. Siz de zaten denetim yetersizliklerinden yakınıyorsunuz. Ortada bir sorun var, bu sorunun kaynağını, bu sorunun nasıl giderileceğini bizlere açıklayacak bir simülasyon, bir ön hazırlık yapın bu konuyla ilgili. Bizim de bu ayrışmaları çok yakından takip edebileceğimiz, rahat takip edebileceğimiz, bizim anlayabileceğimiz dilden bir sunum hazırlarsanız bunu biz sizden dinlemeye hazırız.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Hayhay, ne zaman isterseniz biz o hazırlığımız, o altyapımız her zaman için var.

BAŞKAN – Genel olarak bunu yapalım. KİT Komisyonu toplantıları 18 şubatta bitecek, ondan sonraki izleyen günlerde sizleri davet edelim.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Sayın Başkanım, şimdi, Şeker Kurumu Başkanı, bizim sözlerimizi kendi işine geldiği şekilde döndürerek bize cevap veriyor. Şimdi, ben pancar kotalarının artırılmasını talep ederken veya onu tavsiye ederken glikoza verdiğiniz kotanın azaltılarak artırılmasını şey yaptım. Siz ısrarla, maliyet azlığından dolayı glikoz kotasının artırılmasını savunuyorsunuz, halk sağlığını parayla ölçüyorsunuz. Daha birkaç gün evvel, Sağlık Bakanlığı kamu kurumlarında şeker kullanımını yasaklayan bir yönetmelik çıkardı. Yani siz halk sağlığını özel sektöre peşkeş çekiyorsunuz, kusura bakmayın.

BAŞKAN – Evet, Sayın Belen, şimdi, burada bir kere hiçbir milletvekili –iktidar muhalefet- pancar kotalarının düşürülmesi yönünde bir teklifte bulunmadı, bulunmaz da zaten. Ancak, o sizin de yakınmış olduğunuz izoglikoz bazlı ve doğrudan pancar üretimini etkileyen kotaların düşürülmesi yönünde belki bir istekte bulundular.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 47

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – NBŞ kotalarının düşmesi.

BAŞKAN – Bunun dışında bir talep yok. Bunu da böylece not olarak düşelim.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Şeker Kurumu Başkanlığının 2012 yılı bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü okutup ibranıza sunacağım.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Biz bir rakam verebilirler mi, Şeker Kurumunun, şeker fabrikalarının dışarı ihraç edenlere yıllık ne kadar... Var mı arkadaşlarda?

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – 2012 yılı için Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketinin ihraç amaçlı, imalatçı, ihracatçılara verdikleri şeker miktarı 163 bin ton ama...

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Parasal bir...

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – İşte bugün 2,2 ile çarpabilirsiniz ama 163 bin tonun dışında diğer özel şeker fabrikalarıyla beraber verilen toplam miktar 234 bin ton, 2012 yılı için verilen rakamlar. İmalatçı, ihracatçılara dünya fiyatlarından verilen rakamlar.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Sormaktaki maksadımız şu: 200 milyona yakın zarar ediyorlar, zarar eğer bundan kaynaklanıyorsa o zaman zararın merkezi başka. Yani sizin bilmeniz gerekir, ne kadar, rakamsal olarak bir değer var mı?

ŞEKER KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – 2012 yılı için imalatçı, ihracatçılara verilen rakamlar 75 milyon TL.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – 75 milyon, yani o kadar aşağı girecek demektir zararı.

ŞEKER KURULU ÜYESİ MUSTAFA MUZAFFER SAYINATAÇ – Evet.

ŞEKER KURUMU BAŞKANI DR. HÜSNÜ TEKİN – Oradaki sorun şu yalnız: Bu sistem olmadığı zaman alternatifini imalatçı ihracatçıların dâhilde işleme kapsamında ithal etme yetkisi var. Biz o ithalatı durduruyoruz, kapatıyoruz.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Yok, o işletme diyor ki: “Yani bana diyorsun ki bunu 25 değil de 20’ye ver.” Oradan bir zarar doğuyor öyle, problem o.

BAŞKAN – Evet, Sayın Biyıklıoğlu, zaten bu ve buna benzer birçok, anlamaya çalıştığımız konu var. O yüzden ayrı bir sunum olarak yapalım dedik.

Şimdi, sonuç bölümlerini okutup ibranıza sunacağım, buyurun:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Şeker Kurumunun 2012 yılı bilançosu ve 2.268.653,84 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbranıza sunuyorum: İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

2012 yılı böylece bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlanmıştır.

Tarım İşleri Genel Müdürlüğünün 2012 yılına ait ve bilanço ve netice hesaplarının görüşülmesine on beş dakika sonra başlamak üzere oturuma ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.51

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT

Giriş :

Tarih :29/10/2015 Stenograf :

Kayıt:KİT

Sayfa: 48

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.07

BAŞKAN: Hasan Fehmi KİNAY (Kütahya)

BAŞKAN VEKİLİ: Ziver ÖZDEMİR (Batman)

SÖZCÜ: Şenol GÜRSAN (Kırklareli)

KÂTİP: Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2012 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerine başlıyoruz.

Şimdi, kurum hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Tarım İşletmeleri Genel Müdürü Mehmet Halis Bilden'e söz vereceğim. Öncesinde, toplantımıza katılan kurum temsilcilerine Komisyonumuza kendilerini tanıtmaları için vereceğim.

Önce, Sayın Genel Müdürümüzden başlayalım.

Buyurun.

(Komisyona katılan bürokratlar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, şimdi, Sayın Bilden'e sunumunu yapmak üzere söz veriyorum.

Buyurun.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri, Sayıştay grup başkanı ve uzman denetçileri, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Bakanlığımızın kıymetli temsilcileri; Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2012 yılı hesap ve işlemlerine ait Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyon toplantısına hoş geldiniz diyor, şahsım ve kuruluşum adına saygılarımı sunuyorum.

Geçmiş Osmanlı Devleti'ne dayanan, cumhuriyetin ilk yıllarında önemli görevler üstlenen kuruluşumuz, ülkemizin genellikle ıslaha muhtaç ve verimsiz arazilerini ıslah ederek, tarımsal üretimin temel girdilerinden olan sertifikalı tohumluk ve damızlık gibi ana materyalleri üreterek çiftçilerin kullanımına sunmuştur. Hâlihazırda ülkemizin farklı bölgelerinde bulunan 18 işletmemizde 3 milyon 295 bin dekar arazi üzerinde faaliyetlerimizi sürdürmekteyiz.

Genel Müdürlüğümüz, sahip olduğu gen kaynakları, deneyimi ve teknolojiyle ülkemiz için sertifikalı tohum üretiminde önemli bir kuruluştur. Özellikle buğday gibi stratejik önem taşıyan ürünlerin tohumculuğunun gelişmesi ve kullanımının yaygınlaştırılması, kuruluşumuzun yakın dönemde daha çok yoğunlaşmayı hedef aldığı alanların başında gelmektedir.

Kuruluşumuz tarafından yapılan yatırımlarla dağıtılan sertifikalı hububat tohum miktarı son beş yılda 2 kattan fazla artırılarak, 2012 yılında 164 bin ton ve 2013 yılında 175 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında ise yaşanan kuraklığa rağmen 150 bin ton dağıtım gerçekleştirilebilecek şekilde üretim yapılmış, dağıtım devam etmektedir. Son yıllardaki hububat dağıtımındaki artışın temelini, tohum safiyeti ve kalitesi, etkin tanıtım, uygun fiyat politikaları, sertifikalı tohumluğun desteklenmesi ve bayilik sistemi gibi tedbirler oluşturmaktadır.

İşletmelerimizin yer aldığı bölgelerin iklim şartlarına uygun olarak sertifikalı tohum amaçlı 30 çeşit buğday, 10 çeşit arpa, 3 çeşit tritikale ve 1 çeşit yulaf üretimi yapılmaktadır. Üretimi yapılan hububat çeşitlerine ilave olarak verimli, kaliteli, hastalıklara ve kuraklığa dayanıklı yeni çeşitlerin üretim desenimize alınması planlanmış, yurtiçi ve yurtdışı araştırma kuruluşlarıyla işbirliğine gidilmiştir. Yeni ıslah edilmiş çeşitlerden 2013 yılında 69 çeşit buğday ve 20 çeşit arpa, 2014 yılında ise 33 çeşit buğday, 6 çeşit arpa, 8 çeşit tritikale ve 3 çeşit yulaf tohumunun ilave olarak üretim desenimize dâhil edilmesi için işletmelerimizde denemeler kurulmuştur.

Genel Müdürlüğümüz bünyesinde yürütülen ıslah çalışmaları kapsamında, Gözlü-1 çeşidi yonca, Altınova-2002 çeşidi kışlık fiğ ve tüylü fiğ çeşidinin ıslahları tamamlanarak tescil işlemleri yaptırılmış ve sertifikalı tohum üretimi amacıyla üretim desenimize alınmıştır.

Bu bağlamda, ülkemizde açığı bulunan patates tohumluğu üretimi, özel sektör firmalarıyla yapılan ortak üretim sözleşmeleri çerçevesinde 2011 yılında başlatılmış, 2012 yılında 5 bin ton, 2013 yılında 20 bin ton ve 2014 yılında ise üretim yüzde 100 artırılarak 40 bin tona çıkarılmıştır. Bu ise 100 milyon TL civarında kaynağımızın yurt dışına gidişini engellemiştir.

Meyve üretiminin temel girdisi olan virüsten ari sertifikalı fidan taleplerinin karşılanması amacıyla, Genel Müdürlüğümüz ile Fidan Üreticileri Birliği arasında bir proje başlatılmıştır. Bu proje kapsamında 150 bin TL'lik, toplamda da 60 milyon adet sertifikalı fidan üretimi gerçekleştirilecektir.

Diğer taraftan, Genel Müdürlüğümüz ile tarım kredi kooperatiflerinin iştiraki TAREKS ve diğer özel sektör tohumculuk firmalarıyla yapılan işbirliği çerçevesinde bu yıl Karacabey işletmemizde ortak hibrit mısır tohumu üretimine

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 49

başlanmıştır. Bu işbirliğiyle işletmelerimizde mısır üretimi için her yıl ihtiyaç duyulan yaklaşık 8 milyon TL değerindeki 600 ton hibrit mısır tohumunun üretimi gerçekleştirilmiştir.

Kuruluşumuz, sertifikalı hububat tohumu üretimi ve dağıtım alanında sağlamış olduğu başarıyı, geliştirdiği ortak üretim projeleriyle endüstri bitkileri ve meyvecilik girdilerinde de sağlamayı ve bu alanda ülkemiz ihtiyaçlarının karşılanmasını bir görev addetmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Genel Müdürlüğümüzün diğer önemli bir görev alanı da ülkemizin ihtiyaç duyduğu büyük ve küçükbaş damızlıkların ıslahı ve üretimidir. Sığırcılık ihtisas alanı olarak belirlediğimiz 12 işletmemizde, 5 ırk ve 11 bin baş ana kadro olmak üzere toplam 25 bin baş hayvan varlığı ile damızlık sığır yetiştiriciliği faaliyetlerimiz sürdürülmektedir. Bu amaçla bilgi teknolojileriyle donatılmış kompleks ve enerji ihtiyacını biyogaz ünitelerinden karşılayan modern hayvancılık tesisleri, Ceylanpınar, Karacabey, Türkgeldi, Anadolu, Gözlü, Koçaş ve Polatlı işletmelerimizde kurulmuştur.

Sultansuyu işletmemizde 2009 yılında döl kontrollü sperma üretim merkezi kurulmuş, üretim izni alınan 20 boğadan 600 bin doz sperma üretilmiştir. Hayvancılığımızın diğer bir kolu olan damızlık koyun yetiştiriciliği 9 işletmemizde, 10 ırk ve 69 bin ana baş olmak üzere toplam 125 bin baş damızlık hayvan varlığıyla sürdürülmektedir. 2012-2013 yılları yatırımlarıyla yapılan 20 bin ana başlık modern koyunculuk tesisleri hizmete alınarak kuruluşumuz tarihinin en büyük koyunculuk projesi hayata geçirilmiştir.

Ülkemiz koyunculüğünün en büyük ıslahçı kuruluşu olan Genel Müdürlüğümüz, üniversitelerle yaptığı işbirliği çerçevesinde Malya, Tahirova, Anadolu Merinosu, Acıpayam, Bafra ve Polatlı koyun ırklarının elde edilmesini sağlamıştır.

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığıyla 2014 yılında yapılan işbirliği kapsamında Kazımkarabekir işletmemizde Doğu Anadolu Bölgesi Koyunculüğünün Geliştirilmesi Projesi uygulamaya konulmuştur. Bu çerçevede on yıllık süreçte 67 bin baş üstün vasıflı Morkaraman ırkı damızlık koç ve koyunun kuruluşumuzca karşılanması planlanmıştır.

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de son yıllarda keçi sütü ürünlerine olan talebin yükselmesiyle birlikte yoğun bir şekilde artan damızlık keçi taleplerinin karşılanması amacıyla, Ceylanpınar işletmemizde 2013 yılında bin ana başlık tesis yapılarak, bölgeye adapte olmuş Halep ırkı damızlık keçi yetiştiriciliğine başlanmıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemiz atçılığının geliştirilmesi ve gen kaynaklarının muhafazası için üç işletmemizde safkan Arap atı yetiştiriciliği yapılmaktadır. Bu alanda önemli bir aktör olan kuruluşumuz, yıllardan beri yaptığı ıslah çalışmalarıyla ülkemiz yarı sahalarında koşan ve şampiyonluklar kazanan safkan Arap atlarının büyük çoğunluğunu yetiştirmiş ve dünyada haklı bir üne sahip olmuştur. Sağlıklı ve nitelikli soy kütüğüne sahip, koşu performansı yüksek safkan Arap atı genetik özelliklerinin gelecek nesillere aktarılmasına yönelik olarak Karacabey işletmemizde Türkiye'de bir ilk olarak aygır sperması üretim laboratuvarı kurulmuş ve ülkemiz at yetiştiricilerine sperma satışına başlanmıştır.

Yapılan ıslah çalışmalarıyla atların koşu performanslarının artırılması sağlanmıştır. Son beş yılda ülkemiz genelinde yapılan tanıtım kampanyaları ile sahip olduğumuz materyalin önemi ve üstün özellikleri anlatılmış ve önemli bir farkındalık oluşturulmuştur. 2014 yılı elit tay satışları kapsamında 800 bin TL fiyatla satılan tayımız, TIGEM tarihinin en yüksek fiyatla satılan tayı unvanını kazanmıştır. Müşteri profilimizde ve her yıl satışa arz ettiğimiz at sayısında kayda değer bir artış ve farklılık olmamasına rağmen 2009 yılında ortalama tay satış fiyatı 37 bin TL/baş iken 2014 yılında bu rakam yüzde 124 artışla 83 bin TL/baş olarak gerçekleşmiştir. Başka bir ifadeyle 2009 yılında 245 tay satışından 9 milyon 126 bin TL gelir elde edilmişken, 2014 yılında satılan 242 taydan 20 milyon 207 bin TL gelir elde edilerek önemli bir gelir artış trendi yakalanmıştır.

Ülkemiz coğrafyasının önemli bir kısmının kurak ve yarı kurak iklime sahip olması, bitkisel üretim için ihtiyaç duyulan yeterli yağışın alınamaması sulamanın önemini ortaya koymaktadır. Sulamanın önemi yanında, sulama tekniklerinin amacına uygun kullanılması, toprağın korunması, üretim, verim ve kalite artışının sağlanmasında son derece önemlidir. Bu amaçla, mevcut iklim yapısının bitkisel üretime olan olumsuz etkisini azaltmak ve üretimi garanti altına almak için su potansiyeli olan işletmelerimizde sulu tarım alanlarını artırmak, mevcut yüzey sulama sistemlerinin basınçlı sulama sistemlerine dönüştürülmesini sağlamak net bir zaruret olarak karşımıza çıkmıştır.

Genel Müdürlüğümüze bağlı işletmelerde, kuruluşundan 2008 yılı sonuna kadar geçen yetmiş yılda işletmelerimiz genelinde 98 bin dekarı klasik yüzey sulama yöntemi olmak üzere toplam 210 bin dekar arazi sulanırken, son beş yılda klasik yüzey sulama yöntemiyle sulanan alanlar dahil olmak üzere 738 bin dekar arazi modern basınçlı sulama sistemleri ile sulamaya açılmıştır. Bu arazilerin 500 bin dekarını Ceylanpınar Sulama Projesi kapsamında sulamaya açılan, 140 bin dekarını ise Ceylanpınar Sulama Projesi dışındaki 12 işletmemizin arazileri oluşturmaktadır. Ceylanpınar işletmesinde 50 bin dekar ve diğer işletmelerimizde 48 bin dekar olmak üzere 98 bin dekar arazide uygulanan mevcut klasik yüzey sulama yöntemi modern basınçlı sulama sistemine dönüştürülmüştür. Toplamda 850 bin dekar arazimizin tamamı sulama randımanı yüksek, modern basınçlı sulama sistemleri ile sulanabilir duruma getirilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/10/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 50

Tohumluk amaçlı hububat üretiminin yanında ikinci ürün mısır, soya, ayçiçeği, patates tohumu, hibrit mısır, hibrit ayçiçeği ile yem bitkileri üretiminin her yıl kayda değer artışlarla üretim planımıza dâhil edilmesi, gelişen tarımımızın doğal sonucu ve üretim desenimizin oluşturulması için bir zaruret olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla beraber çiftçilerimizin ihtiyaç duyduğu hububat dışındaki tohumların yerli kaynaklardan üretimi ve temini de sağlanmış olacaktır.

Genel Müdürlüğümüz arazi varlığının yarısını oluşturan Ceylanpınar işletmesinde 2014 yılında bir önceki yıla göre hububat ekilişi üzerine düşen yağış miktarının yüzde 55, arazi varlığımızın yüzde 45'ini oluşturan orta Anadolu işletmelerinde yüzde 44 daha düşük olması ve ülkemiz genelinde 29-30 Mart 2014 tarihlerinde yaşanan aşırı soğuk nedeniyle üretimimiz beklentilerimizin oldukça altında ve 252 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Ancak, yapılan sulama yatırımları sayesinde, 2014 yılında yaşanan olumsuz hava şartlarına rağmen tohum üretimimiz 150 bin ton olarak gerçekleşmiş, beklentiyi karşılamaya yakın miktarda sertifikalı hububat tohumu üretimi imkânı sağlanmış ve ülkemiz çiftçisinin sertifikalı hububat tohumu ihtiyacının üretimi garanti altına alınmıştır.

İşletmelerimizde kullanılan toplam 1.254 adet traktörden yüzde 83'ü ekonomik ömrünü doldurduğundan yenilenmelerine ihtiyaç duyulmuştur. Bu amaçla yakıt, zaman ve işgücünden önemli ölçüde tasarruf sağlayan muhtelif güçte 500 adet traktör, bağlı ekipmanlarıyla birlikte satın alınmıştır. Alınan bu traktörlerden 99 adedini makine parkında bulunmayan 200-350 beygir gücündeki büyük güçlü traktörler oluşturmaktadır. Toplam 49 milyon TL harcamayla alımı yapılan 500 adet traktörün devreye girmesi ve 2013 yılında terkin edilen traktörlerin satışıyla birlikte sürücülük, yedek parça, bakım-onarım ve akaryakıttan önemli ölçüde tasarruf sağlanmış, yalnızca 2013 yılında sağlanan tasarrufla traktör alım maliyetinin yüzde 67'si amorti edilmiştir.

Toprak işlemesiz yöntemle girdi maliyetlerinin azaltılmasının amaçlandığı doğrudan ekim yöntemi kapsamında geliştirilen ve alet-ekipman parkımıza dâhil edilen doğrudan ekim makinelerinin kullanımıyla 2011 yılında 108 bin dekar, 2012 yılında 200 bin dekar ve 2013 yılında 250 bin dekar ikinci ürün dane mısır ve buğday doğrudan ekim yöntemiyle ekilmiş, dekar başına 25 TL tasarruf sağlanmıştır.

Diğer taraftan, üretilen ürünlerin daha iyi şartlarda muhafaza edilmesi için toplam 257 bin ton kapasiteli çelik silo tesis edilmiştir. Teknolojik yenilenmeler kapsamında doğrudan ekim metodu, bayi otomasyon sistemi, akaryakıt ve araç takip sistemi, kameralı güvenlik sistemi ve coğrafi veri tabanlı bilgi sistemi kuruluşumuzda ilk olarak uygulamaya konulan teknolojik yeniliklerdir. Araç ve akaryakıt takip sistemiyle araç ve traktörlerin arazideki çalışmaları, arıza durumları ve akaryakıt kullanım miktarları bilgisayar ortamında takip edilebilmektedir.

Ceylanpınar işletmemizde yapılan ve devam eden kapsamlı yatırımlar sonucunda elektrik enerjisi ihtiyacı sürekli olarak artmaktadır. Son birkaç yıldır bölgede sulu tarım kültürünün yaygınlaşması, sanayi ve tarımsal tesis kapasitelerinin artması neticesinde elektrik tüketimi de artış göstermiştir. Yaşanan olumsuzluklardan işletmemiz de menfi yönde etkilenmektedir. Sürekli hâle gelen elektrik kesintileri ve dalgalanmalar, üretimlerimizin planlanan şekilde gerçekleşmesini engellemektedir. Bu durum, her üretim döneminden önce ilgili kurum ve kuruluşlara iletilmekte, gerekli tedbirlerin alınması için konu sürekli takip edilmektedir. Kaynak bulunması hâlinde ihtiyaç duyulan enerjinin yenilenebilir enerji kaynakları bağlamında işletmede üretilmesinin bir zaruret olduğunu da ifade etmek istiyoruz. Bu çerçevede, ihtiyaç duyulan elektrik enerjisinin gerilim dalgalanmaları ve kesintiler olmadan karşılanması amacıyla TÜBİTAK'la işbirliği yapılmıştır. Bu kapsamda, ön etüt çalışmalarına dayalı olarak işletmenin tarım dışı arazilerinde 10 megavat gücünde bir güneş enerjisi santralinin TÜBİTAK tarafından pilot olarak kurulması konusunda protokol imzalanmıştır. Ülkemizde bir ilk ve alanında en büyük kapasiteye sahip olacak ve yüzde 100 yerli teknolojinin kullanılacağı tesisin yaklaşık 50 milyon TL olan yatırım maliyeti TÜBİTAK tarafından karşılanacaktır. Tesis, 2017 yılında tamamlanacak ve bedelsiz olarak kuruluşumuza devredilecektir. Devirle birlikte enerji üretimine başlayacak olan proje, gelecekte kurulacak büyük ölçekli güneş enerji santrallerine örneklik teşkil edecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Genel Müdürlüğümüz, küçük ve orta ölçekli işletmelerinin bir kısmını özel sektör yatırımlarına açmış, tarımın ihtisaslaşması, işletmecilik kültürünün gelişmesi, bu alanda yeni ve güçlü kurumsal yapılar oluşması için adımlar atmıştır. Nitekim 2003-2013 dönemi içerisinde yürütülen çalışmalar neticesinde kuruluşumuzun toplam 36 işletmesinden 1 tanesi kısmi olmak üzere 19 işletmesi özel sektör kullanımına açılmıştır. 2014 yılı sonu itibarıyla bu işletmelerde 763 milyon TL yatırım yapılmıştır. Toplam arazi varlığımızın sadece yüzde 8,6'sını teşkil eden bu işletmelerde bugün itibarıyla 2.475 personel istihdam edilmektedir. 2015 yılı için kuruluşumuza 34 milyon TL kira geliri sağlanan bu işletmelerde, dünya ölçeğinde damızlık üniteleri kurularak ülkemizin hizmetine sunulmuş, fidan, fide, tohum gibi temel tarımsal girdilerin üretimleri ve tarımda yeni teknolojilerin kullanılması için de önemli yatırımlar yapılmıştır. Kuruluşumuza ait Karaköy işletmesinin uzun süreli kiraya verilmesiyle ilgili süreç devam etmektedir.

Ülkemiz tarımsal üretiminin artırılması, ihtiyaç duyulan bazı ürünlerin üretiminin yurt dışında da yapılması ve girişimcilerimizin uluslararası alanda tarımsal yatırımlara daha fazla yönelmesi kapsamında, Sayın Bakanımızın Sudan'la başlatmış olduğu tarımsal iş birliği süreci tamamlanma aşamasına gelmiş, yakında Meclis gündemine taşınacaktır. Taraflar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 51

arasında hazırlanan ve ilgili Bakanlarca imzalanan protokolle, TİGEM'in Sudan'da pilot çiftlik kurması ve tahsisi öngörülen yaklaşık 780 bin hektar alanda Türk girişimcilerinin tarımsal yatırımlar yapması öngörülmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kuruluşumuz, iktisadi devlet teşekkülü olmanın gereklerine uygun olarak kaynaklarını rasyonel kullanıp hedeflerine ulaşmak için doğru modelleri, doğru yaklaşım ve uygun finansal koşullarda hayata geçirecek yapıları oluşturmak, değişim gerektiren yeni yapılanmalara kapı aralayarak üretim, verimlilik ve kalite ekseninde çıktısını daha da yükseltmek arzusundadır.

Sözlerime burada son verirken KİT Komisyonu Başkan ve üyelerine, Sayıştay Grup Başkanı ve uzman denetçilerine, Kalkınma Bakanlığı uzmanlarına, Hazine Müsteşarlığı temsilcilerine, Bakanlığımız mensuplarına teşekkürlerimi arz eder, toplantımızın ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesi dileğiyle saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Evet, şimdi önerilere geçiyoruz.

Kuruluşun 2011 yılına ait bir önerisi bulunmaktadır. Okutup işleme alacağım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ –

Öneri 1: Ceylânpınar Tarım İşletmesinde son yıllarda önemli yatırımlar yapılarak sulanan tarım arazileri 109 bin dekardan 610 bin dekara çıkarılmış, buna bağlı olarak da tarımsal tesis, mekanizasyon ve hayvancılık yatırımları da artmış ve bu yatırımlar hâlen devam etmektedir. Yapılan yatırımlardan sonuç alabilmek faaliyet alanıyla ilgili deneyimli ve nitelikli personelle mümkün olabileceğinden sözleşmeli statüde çalışan personelin istifa suretiyle ayrılımlarını önlemek amacıyla, sosyal imkânların mümkün olduğunca artırılması ve bu personelin özlük haklarında işletmede çalışmayı özendirecek iyileştirmeler yapılması için ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunulması.

BAŞKAN – 2011'in 1 no.lu önerisi.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 2012 mi, 2011 mi?

BAŞKAN – 2011'in 1 no.lu önerisi.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Noktasına, virgülüne kadar aynı.

BAŞKAN – Aynı mahiyette görüyor musunuz 2011'i ve 2012'yi? Biraz nüans mı var?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Aynı efendim.

BAŞKAN – Aynı mı?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Evet.

BAŞKAN – O zaman birlikte müzakere edeceğiz.

Bu 2011 yılı 1 no.lu önerisi, aynı zamanda 2012 yılının 1 no.lu önerisiyle aynı mahiyettedir. Birlikte değerlendireceğiz.

Siz lütfen son güncel cevabı okuyunuz.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Arz ediyorum Sayın Başkanım.

Kamu iktisadi teşebbüslerinin personel rejimini düzenleyen 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 25'inci maddesinin (a) bendine göre; I sayılı cetvele tabii çalışan personelin aylık ve özlük hakları 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, II sayılı cetvel kapsamındaki pozisyonlarda çalışan sözleşmeli personelin aylık ve özlük hakları ise 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu gereği Kamu Görevlileri Hakem Kurulu tarafından belirlenmektedir.

TİGEM'de yeni göreve başlayan II sayılı cetvele tabi sözleşmeli personelden zaman zaman ayrılımlar görülmektedir. Görevden ayrılımların en önemli gerekçelerini bitkisel ve hayvansal üretim faaliyetlerinin çoğu zaman doğal koşullara bağlı bulunması, mesai saatleri ve tatil dönemlerine bağlı kalınmaksızın anında müdahaleler gerektirmesi, bu yönüyle diğer kurum ve kuruluşlara göre çalışma koşullarının ağır olması, TİGEM'in faaliyetlerinin sürdürüldüğü işletmelerin şehir merkezlerinden ve sosyal imkânlardan uzak yerlerde bulunması ve geçmişteki uygulamaların aksine, diğer kuruluşlarda görev yapanlara göre maaş farklılığının bulunmaması oluşturmaktadır.

TİGEM'de görev yapan personelin sosyal haklarının iyileştirilmesi amacıyla, 2012-2015 yıllarını kapsayan TİGEM'in Yeniden Yapılanma Programı kapsamında hazırlanan Raporda, TİGEM'de I ve II sayılı cetvelde çalışan personele birer maaş tutarında veya asgari ücretin 3 katını geçmemek üzere, yılda 3 defa teşvik primi ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu çerçevesinde tohumculuk primi verilmesi öngörülmüştür. Ancak Hazine Müsteşarlığınca yapılan değerlendirmede TİGEM personeline teşvik primi verilmesi ve benzer ödemelerin diğer kamu iktisadi teşebbüslerinde çalışan personele de yapılmasına ilişkin taleplerin gelebileceği, bu itibarla, KİT dengesinin olumsuz etkileneyeceği ve böyle bir düzenlemenin “Eşit işe eşit ücret” prensibine aykırılık teşkil edeceği ifade edildiğinden dolayı bu öneri geri çekilerek rapordan çıkarılmıştır.

TİGEM işletmelerinde görev yapan personelin sosyal imkânlarının iyileştirilmesi amacıyla, ihtiyaç duyulan fiziki mekânlar ve teknik alt yapıda düzenlemeler yapılmış, şehir merkezlerine kolay ulaşım için servis hizmetleri geliştirilmiştir. Görev yapan sözleşmeli personelin iş yükünün hafifletilmesi amacıyla ilave istihdama yönelik çalışmalar devam etmektedir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 52

TİGEM işletmelerinde ilave istihdama ihtiyaç duyulan mühendis, veteriner hekim, tekniker, teknisyen ve benzeri pozisyonlarda personel alımı "Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik" kapsamında yapılmaktadır. Bu yönetmelik kapsamında, ÖSYM tarafından KPSS puanları, tercihleri, kadro koşulları göz önünde tutularak doğrudan atama yapılmakta, kuruluşu tanımadan, çalışma şartlarını bilmeden işe giren teknik personel daha sonra aynı KPSS puanını kullanarak başka bir kurum veya kuruluşa geçebilmektedir.

Yeni işe alınacak teknik personelin işe alınmadan önce TİGEM işletmelerindeki çalışma koşullarını tanınması ve teknik yeterliliğinin tam olarak ölçülebilmesi açısından Devlet Su İşleri, Devlet Hava Meydanları, Devlet Demiryolları ve Orman Genel Müdürlüklerinde uygulandığı gibi, TİGEM'in de Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkındaki Genel Yönetmelik kapsamından çıkarılması ve teknik personelin KPSS puan sırası dikkate alınarak açıktan atama yapılacak kadro sayısının 5 katına kadar belirlenecek adaylar arasından yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınavdaki başarı sırasına göre alınması önemli görülmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Bu konuyla ilgili, Sayın Belen...

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim.

Benim sorum Hazine temsilcisine olacak Sayın Başkan.

Şimdi, Genel Müdürlüğün bu primle ilgili talebine Hazine Müsteşarlığınca yapılan değerlendirmede, çalışan personelde “Eşit işe eşit ücret” prensibine aykırılık söz konusu olacağından izin verilmeyeceği söylenmiş. Yani, KİT’lerin tamamında ücretlerde böyle bir adalet var mı? Yani, ben Hazine temsilcilerinden şunu istiyorum: Komisyon Başkanlığına gönderirsiniz isteğimi, Komisyon Başkanlığı da Komisyon üyelerinin tamamına verir. KİT’lerde çalışan personellerin teknik sınıflarına göre aldıkları ücretlerin -bütün KİT’lerde ama- olduğu böyle bir liste talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Akar...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Önce, şu şeyi bir düzeltelim. 2011’in önerisiyle 2012’nin 1’inci önerileri birbirinden farklı. Ceylânpınar’ın göçerlerinin oradan çıkarılmasıyla ilgiliydi ama 2012’den başladık, sonra döner onu da hallederiz.

BAŞKAN – Onu ben düzeltereğim zaten, onu okutacağız ayrıca.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, TİGEM’i izlediğimiz zaman, TİGEM’deki sıkıntıların en büyüğünün personelden kaynaklandığını görüyoruz. TİGEM’de yerinde de gördük, Ceylânpınar işletmesini gördük, ayrıca TİGEM’in çalışmalarını da takip ediyoruz. Orada çözilemeyen bir personel durumu var, birkaç tane durum var, sadece sözleşmeli alınan personelin alanda çalıştırılması değil, orada çok sayıda insanın da müşavirliğe ve yedeğe çekilerek -nasıl diyeyim, nasıl ifade edeyim bilmiyorum ama- çalıştırılmadan bir ücret ödenmesi söz konusu. Niçin bunlar kullanılmaz, gerekçeleri nelerdir, bunu hızlı çözmemiz lazım. 2013’te 65 kişiydi. Bu aşağıya düştü mü düşmedi mi, onu da öğrenelim. Çünkü bu insanlar konularında herhâlde anladığım kadarıyla uzman konumdadılar ama bir şekilde 166 kadro içerisinde bu çok büyük bir yekûn tutuyor. Yüzde 37’si 62, işte, yüzde 40’a yakını çalıştırılmadan atıl vaziyette duruyor. Bunların kısa bir görüşmede bir kısmının değerlendirilmesi konusunda bizim bir görüş alışverişimiz oldu ama bu noktada nereye geldiğini de merak ediyorum.

İkincisi, sözleşmede, ya devletin bir zaafı var. Bakın, her yerde örnek vermeye başladım. Benim kentimde 3 tane uluslararası firma taşeron işçilerini kaldırdı yani hizmet alımını. Benim çalıştığım firmada yaklaşık 28 tane müteahhit vardı ve bunlarda 640 tane taşeron işçisi vardı yani “sürekli hizmet eden -sizininki gibi- sözleşmeli” diyorsunuz çünkü sürekli işi var orada ve o iş yapılıyor. Yapılmazsa olmaz. “Yardımcı işler” dediğiniz işler, siz biraz da ana işleri de yaptırıyorsunuz. 640 tane personeli bir günde kapı dışarı koydu, ertesi gün 540 tanesini geri aldı ve hepsini kadrolu sendikalı yaptı. Uluslararası firma yapıyor Türkiye’de, bunu 3 tane firma yaptı: Bridgestone, Pirelli, Good Year. Bunu yaptılar ve taşeronluğu bitirdiler orada. Yaklaşık 64 tane müteahhidin de işine son vermiş oldu böylece.

Şimdi, bunu özel sektör yapıyor. Bu kadar maliyet hesabı yapabilen, bu kadar enerji hesap eden, maliyet hesap eden, işçiliği hesap eden, her türlü en ufak şeyi hesap eden özel sektör. Ve uluslararası özel sektör büyük bir rekabet olmasına rağmen bunu yapabiliyor. Devlette şu hizmet alımı yöntemiyle sürekli bir işçi çalıştırılmasını, aynı üretim içinde çalıştırılmasını kabul etmek mümkün değil.

Bu konan madde, biliyorsunuz, daha çok teknolojik konularda uzmanlık gerektiren kısa süreli işçiler için kullanılan hizmet alım yöntemi buydu ama bu sürekli işler için dönüştü, biri de TİGEM’de.

Şimdi, geliyor vatandaş, TİGEM’e giriyor. “İş buldum.” diye seviniyor önce. Alanda -Biz bir buçuk saatte gittik bir köye, o göçerlerin olduğu köye- çalışıyor, inin cinin top oynadığı bir alanda gece yarısına kadar çalışıyor vatandaş ama ofiste oturanla aynı statüde değerlendiriliyor ve daha altında ücret alıyor, sosyal haklardan mahrum. Bunu düzeltebilmek için Genel Müdür güzel bir çalışma yaptı, bize de anlatmıştı. Ama Hazine Müsteşarlığı: “Diğer KİT’lere örnek olur.” diyor. Ya, bu üretim yapan bir KİT ve alanda bir KİT, kırsalda bir KİT. Yani, KİT dersin, Atatürk Orman Çiftliği de KİT, Ankara’nın

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 53

göbeğinde üretim yapıyorlar, orada oturan memurla eş tutabilirsin, oturan kadroluyla eş tutabilirsin, o da doğru değil ama bu tamamen kırsal alanda, şehir merkezlerine uzak, sosyal yaşamdan uzaklaşan bir yapıda işe giriyor vatandaş ki üniversite mezunlarının yüzde 30'lara çıktığı bir işsizlikte böyle bir işi bulması büyük avantaj olmasına rağmen, bir süre sonra dayanamıyor, ekonomik şartlara dayanamıyor, doğa şartlarına dayanamıyor ve işten ayrılıyor.

Onun yanında, bir de KPSS'yle girenler var, normal yollarla aldıkları var. Onlar da kırsalda. Bir geçiş şeyi konmamış, orada yıl bazında bir zorunluluk falan konmamış. Giriyor, altı ay sonra başka bir torpil buluyor, siyasi torpil buluyor ya da başka bir şey buluyor, başka bir kuruma daha rahat bir işe giriyor ve TİGEM'in her zaman bir veteriner, her zaman bir tekniker, her zaman bir ziraat mühendisi ihtiyacı sürekli açık kalıyor. Bir defa bunun düzeltilmesi lazım.

Bütün KİT'lerde konuşuyoruz ama devlette sürekli hizmet alımı yöntemiyle bir işçi çalıştırılmasını ya da sözleşmeli personel çalışmasını doğru bulmuyorum. Bundan bir an önce vazgeçilmeli ve TİGEM'in de bu sıkıntısı gerçekten diğer KİT'ler de baz alınarak değil, diğer KİT'lerden ayrıştırılarak özel bir statüyle giderilmeli.

TİGEM'i önemsiyorum. Niye önemsemediğimi geneli üzerinde yapacağım konuşmada söylüyorum. Gittim, gördüm, başarılı da buldum çalışmalarını ama dört yıldır da personel problemini çözemiyoruz Genel Müdürün. Geliyor, burada bize anlatıyor, biz de gidiyoruz, yerinde görüyoruz ama personel problemini çözemiyoruz Sayın Başkan. Eğer bir şeyimiz varsa, siz de iktidar partisinin milletvekillerisiniz, biz de destek olalım, TİGEM'in personel ihtiyacını çözelim ki TİGEM bize lazım. Lazımlığını da geneli üzerinde söylerim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, başka söz talebi bu 2012 yılı 1 no.lu önerisine ilişkin yok.

2012 yılı 1 no.lu önerisini Sayıştayın izlemesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, tekrar, 2011 yılı gündemde kalan 1 no.lu önerisine döneceğiz. Zaten onunla ilgili de gerekli yasal işlemler yapıldı. Aslında gündemden çıkaracağız onu ama siz buyurun, okuyun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ –

Öneri 1: Ceylânpınar Tarım İşletmesi arazileri üzerinde yerleşik düzene geçmeye çalışan göçer gruplarının işletme arazisi dışında ve Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenen uygun alanlarda iskan edinmelerini sağlamak üzere, 5543 sayılı İskân Kanunu'na geçici madde ekleyen 21/3/2007 tarih 5608 sayılı İskân Kanunu hükümlerinin uygulanması için ilgili merciler nezdinde yapılan girişimlerin sürdürülmesi.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Cevabı arz ediyorum efendim.

İşletmenin kuruluşundan beri, yaklaşık yetmiş yıllık süreç içerisinde, Ceylânpınar Tarım İşletmesinin 25 ayrı yerinde bulunan ve mahallinde “göçer” olarak ifade edilen şahıslardan kaynaklanan sorunun giderilmesi yönünde 5543 sayılı İskân Kanunu'na 21 Mart 2007 tarihinde 5608 sayılı Kanun'la geçici 4'üncü madde ilave edilmiştir. Getirilen bu düzenleme uygun ölçekli arazi bulunmadığı gerekçesiyle...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Genel Müdürüm, bunların hepsini biliyoruz.

BAŞKAN – Biz kanunu da çıkardık, biliyoruz onu.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Nereye geldi?

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Buna bağlı kalmadan arz edebilirim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Zaten onu istiyoruz.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Tamam, peki efendim.

Kanun çıktı, bizim 142 bin dekara yakın bir arazimiz tahsis edildi. Biz KİT olduğumuzdan dolayı, tüm arazilerimiz bizim mülkiyetimizde. Mülkiyetimizden alınarak Millî Emlake devredildi. Millî Emlak, vilayet nezdinde ve ilgili tapu kadastro müdürlükleriyle çalışmayı bitirdiler. Ben geçen hafta Sayın Valimizden bilgiyi aldım, görüştüm. Tahmin ediyorum, çok yakın tarihte... Hak sahiplerinin de hepsi belli, 2007'ye bağlı kalındı çünkü. Daha sonra “Aileler büyüdü, bilmem çocuklar evlendi.” Vesaire, ona biz de çok karşı çıktık, vilayet de dik durdu, o anlamda da bir sorun oluşmadı. Biz üç ay içerisinde bunun tüm hak sahiplerine dağıtılacağını düşünüyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Araziler dağıtılacak.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Evet efendim.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Kaç kişi var?

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Yani, toplamda 6 bin civarında bir nüfus, 700 civarında da bir aile var.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 700 civarında aile var.

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – 662 aile var, büyük bir nüfus yani.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Yani, bir ilçe kadar.

Sayın Başkanım...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 54

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – 150-200 dönüme yakın arazi vermişsiniz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Biz verdik, aşağıda kanun çıkararak verdik.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akyürek.

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepimiz beraber gittik tahmin edersem, AK PARTİ ve muhalefet; CHP; MHP; BDP. Yerde gördüler. Hakikaten de o gün tarihi bir karar alındı ve Meclise geldi, bu yasa çıktı.

Şimdi, burada hakikaten de başta Sayın Tarım Bakanımıza da ve Halis Bey’e de Genel Müdürümüze... Yani, burada yüzyıllık sorunu hallettiler. İnanın, oradaki yaşıntıyı gördüler yani çadırdı yaşıyorlardı, çok zor durumdaydılar. Ama Allah’a şükür, tapuları, her şeyleri bitmek üzere. Ben inanıyorum, bir iki ay içinde bu hak ediş, 2007’de tespit edilen kişiler kurayla şeyini alacaklar.

Çok güzel oldu. Hem TİGEM’in rahatı yerine gelecek çünkü TİGEM orada 1 milyon 500 bin dönüm arazinin içinde her zaman huzursuzdu. Şimdi bunların hepsi kanalın altına geçecek, su kanalı oradan geçiyor. Yerleşim olarak beraber olacaklar. Yani, “142 bin” diyorlar ama ortalama 60 bin dönüm tarım arazisidir, 80 bin dönümü taşlık ve meradır, onu da söyleyeyim. Yani, “142 bin” deyince çok büyük bir rakam ama öyle değil. Bunun 60 bin dönümü şahıslara dağılacak.

Ben sizlere teşekkür ediyorum. Allah razı olsun diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz biz de.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Dört yıldır KİT Komisyonunda bu işi görüşüyorduk. Yaklaşık -Mehmet Bey’in de dediği gibi- yüzyıllık bir problem. Göçerler orada artık TİGEM’in bir parçası hâline dönüşmüş. Evi yok, camisi yok, tualeti yok, sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak hiçbir şey yok; köylerine kadar gittik, gördük, inceledik alanda. Ve bir kanayan yaraydı bana göre orada, çözülmesi gereken bir problem. Bu ülkenin hazine arazileri, işte, 2/B araziler bir fiyatla, bedelle veriliyor, bunlara da verilebilir yani onlara bedava arazi verilmiş gibi bakılmasın, yüz senedir üzerlerinde ikamet eden insanlar var, otuz senedir ikamet eden insanlar var. Yerde gördüğümüz için söylüyorum. Şu andaki büyükşehir belediye başkanımız o dönemde biz gittiğimizde valiydi, onun da gayretleri vardı orada ve bir plan çıkarıldı. Bu GAP işiyle ilgili, sulama işiyle ilgili bir kanal yapılıyordu. Kanalı... Ve göçerler normalde TİGEM’in yapmış olduğu çalışmalara da zarar veriyorlardı çünkü orada hayvancılıkla iştiğal ettikleri için hayvanlar arazilere giriyor, işte, zarar veriyor falan. Çözülmesi gerekiyordu. Ve o kanalın kuzey tarafında o ilişkiyi de kesecekti, yem arazisiyle ilişkiyi kesecek bir arazi, harita üzerinde gördük, o çalışmalarını da yerinde inceledik. Bir arazi verildi. Sonra onunla ilgili bir kanun çıkması gerekiyordu. Burada hep beraber, bütün arkadaşlarla ortak fikirle bu kanunu çıkardık.

Ama orada başka bir şey vardı. Çok uzadı bana göre bu iş, daha hızlandırılması gerekiyordu. Bu vatandaşlara sadece araziler verilmeyecek orada. Aynı zamanda, TOKİ gidecek oraya, köy yaşıntısından esinlenerek yani şehirdeki gibi dikey bir yapılanma değil, ahırıyla, ibadethanesiyle -bunların hepsi camiye giden Müslüman insanlar- camisiyle, okuluyla, evleriyle, böyle birkaç tane yerleşim alanı -kaç tane tam sayısını hatırlayamıyorum- o 25 ayrı bölgedeki insanlar toplanacak ve orada ikamet edeceklerdi. Kendilerine ayrılan alanları da merayı da kullanacaklardı. Bu bana göre güzel bir şey oldu ama biraz geç kalındı, hâlen geç kalındı. Benim aşağıda bunu biraz dile getirmem lazım Mehmet Bey, değil mi hızlandırmak için? Çözüldü diye düşünüyorum ama geç kaldık, olay henüz tam bitmiş değil. ama TİGEM anlamında...

BAŞKAN – Valilik mi? Süreci yönetirken mi yavaş ilerliyor?

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Evet, yani, tabii Sayın Başkanım, çok aile var, çok insan var; o taksimatta, hak sahiplerinin tespitinde biraz uğraşıldı. Son noktaya gelindi. Üç ayda çözüleceğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – İnşallah gelecek dönem gelirsek çözüldüğünü görürüz. Gelemezsek yapacak bir şey yok.

BAŞKAN – Evet, bu 2011 yılı...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bu çok önemseydiğim bir konu çünkü benim. Gerçekten KİT Komisyonunda yapılması gereken doğru işlerden bir tanesi olarak düşünüyorum ve sonuçlanacak.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakanım, buyurun.

ERTUĞRUL GÜNAY (İzmir) – Aslında, galiba önemli bir problemi çözmüş arkadaşlar geçen dönemde. Emek veren herkese teşekkür ederim. İnşallah bundan sonraki süreçte de çözümü uygulama imkânı gecikmeden bulabilirsiniz.

Bu, devletin kendi arazisi üzerinde, TİGEM’in arazisi üzerinde yapılmış bulunan bir işgalin, şimdi o araziye işgal sahiplerine terk edilerek bir şekilde çözülmüş olması.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Arazi terk edilmiyor Sayın Bakanım. Yani, başka bir alanda başka arazi veriliyor.

ERTUĞRUL GÜNAY (İzmir) – Veriliyor yani o kişilere ama yine TİGEM’e sınır sulama kanalının hemen çevresinde. Yani, bu inşallah olumsuz bir örnek oluşturmaz. Yani, kamu varlığını işgal edenler uzun süre direndikleri zaman,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 55

devlet onlara yine bir kamu varlığından başkalarına tanımadığı, topraksız ama işgal etmeyen köylüye tanımadığı bir imkânı tanıyor diye başka işgalleri, başka hazine arazileri işgallerini teşvik etmez inşallah. Burada öyle olmuş.

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – Ama öyle değil Sayın Bakanım. Ben size söyleyeyim. Zaten TİGEM kurulmadan önce, o insanlarımız orada göçebe hayatı yaşıyorlardı. Açık ve net söyleyeyim, bunlara göçer. Benim yaşı 65, inan 10 yaşından beri biliyorum, müşterilerimizi bunlar, gelirlerdi hayvancılıkla iştiğal ederlerdi. TİGEM kurulmadan önce bile orada yaşayan insanlardı.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Arazi devletin ama.

ERTUĞRUL GÜNAY (İzmir) – Arazi kamunun.

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – Efendim, doğru, ben yok demiyorum, devletin.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Sayın Bakan onu söylüyor.

ERTUĞRUL GÜNAY (İzmir) – Benim söylediğim, bir çözüm yapmışsınız, tamam ama bundan sonra kamu, elindeki varlıklara bu tür işgallere yol vermeyecek şekilde sahip çıksın. Ben bundan sonra ilgili bir dikkati ve iyi bir konuyu çözerken olumsuz bir örnek oluşturmamak konusunda bir dikkati yoğunlaştırmak ihtiyacını işaret ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Evet, 2011 yılı 1 no.lu önerisinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2012 yılının önerilerine 2 no.lu öneriden devam ediyoruz.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ –

Öneri 2: Teşekkülün, faaliyet gösterdiği bitkisel ve hayvansal üretimde kalite ve verim düşüklüklerinin önüne geçilebilmesini teminen, koşullara bağlı olarak ihtiyaç duyulan farklı çalışma sürelerine imkân sağlayabilecek müstakil bir tarım iş Kanunu çıkarılması için ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunulması.

BAŞKAN – Buyurun.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Arz ediyorum Sayın Başkanım.

Münhasır bir tarım iş kanunu çıkarılması konusunda, 10 Haziran 2003 tarihinde yürürlüğe giren 4857 sayılı İş Kanunu'nun yasalama sürecinde, tarım sektörünün hizmet ve sanayi sektöründen farklı olarak ekolojik şartlara göre değişen bir esnek istihdam modeli gerektirdiği, hazırlanmakta olan iş kanununun tarım sektörünün ihtiyacını karşılamayacağı, bu nedenle sektörün özelliği gereği tarım iş kanununun ayrı olarak yürürlüğe konulması başta ilgili Bakanlıklar olmak üzere, her ortamda Genel Müdürlüğümüz tarafından gündeme taşınmışsa da mevcut İş Kanunu'nun AB standartlarıyla uyumlu olduğu ve özellikle çalışma alanında sektör kavramına yer verilmemesi gerektiği ilkesel olarak benimsenmiş ve yeni bir tarım iş kanununa ihtiyaç olmadığı ifade edilmiştir.

İş kanununun yürürlüğe girmesinden sonra da müstakil bir tarım iş kanunu çıkarılması veya mevcut kanunda tarım sektörünün özelliğine göre gerekli düzenlemelerin yapılması konusunda, 2008 yılında taslak bir tasan hazırlanmış, öngörülen değişiklik ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine sunulmuş, alınan görüşlerin büyük çoğunluğunda mevcut düzenlemenin ihtiyacı karşıladığı ileri sürüldüğünden, öngörülen değişiklik yapılamamıştır.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – 2 no.lu öneri üzerinde söz talebi yok. İzlemeye alıyoruz.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – İzlemeye gerek yok ki.

BAŞKAN – Aslında, Tarım Bakanlığı tarafından böyle bir ihtiyaç olmadığı ifade edilmiş. Dolayısıyla, izlemeye de gerek yok yani yapabilecekleri bir şey yok çünkü.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ –Takdir sizin.

BAŞKAN – Takdir bizim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Burada Genel Müdürlüğün talebi, ben sorduğumda böyle bir tasarı üzerinde çalıştıklarını... Çünkü bu personel sıkıntılarının, başka sıkıntılarının sürekli konuşulması, bir türlü de çözülmemesi böyle bir taslağın hazırlanmasına neden oldu ve bildiğim kadarıyla TİGEM ekibi böyle bir taslak hazırladı. Ama anladığım kadarıyla, çok kabul görmemiş.

BAŞKAN – Öyle, yapabilecekleri bir şey yok.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, hazır burada söz almışken bir şey sorayım, bir şey isteyeceğim de.

BAŞKAN – Tabii.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hangi pozisyonda kaç elemana ihtiyacınız var? Yani, mühendis, veteriner hekim, tekniker, teknisyen ve bu tür teknik kadrolarda kaç elemana ihtiyacınız olduğunu bir yazılı bildirirseniz. Şimdi, acil bir şey değil, yazılırsa sevinirim.

BAŞKAN – Bilahare yazılı olarak bildirebilirsiniz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 56

Teşekkür ederim.

2 no.lu önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 no.lu öneriyi okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ –

Öneri 3: Sayıştay Raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerinde yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Buyurun.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Arz ediyorum Sayın Başkanım.

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin yerine getirilmesine azami özen gösterilecektir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

3 no.lu önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, geneli üzerinde istemleri hâlinde üyelerimize söz vereceğim.

Sayın Belen...

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne faaliyetlerinden dolayı teşekkür ediyorum.

Şimdi, yazılı da olabilir, yazılı olursa daha iyi olur, elimizde en azından bir belge olur. Ben 2003 ve 2015 yılları arasında ülkemize ne kadar tarımla ilgili tohum ithalatı yapılmıştır; miktar olarak, tutar olarak, bunun rakamlarını istiyorum. Çünkü ben de küçük çaplı da olsa tarımla uğraşıyorum, köyde doğduk büyüdük. Tohuma çok büyük paralar veriliyor ve ithal tohum cenneti hâline geldi ülkemiz. Bu rakamları istiyorum.

Bir de Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne ait kaç tane çiftliği bugüne kadar kiraya verdiniz? Kiralayan firmalar veya şahıslar kimlerdir? Kiralama bedelleri nelerdir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Akar...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

TİGEM'in gerekliliğini geneli üzerinde yapacağım konuşmada söylemiştim. Evet, TİGEM gibi bir kamu iktisadi teşebbüsünün Türkiye için çok önemli ve gerekli olduğunu düşünüyorum. İş kollarına baktığınızda, hububat, tohumculuk, hayvancılık, fidecilik hatta meyvecilik gibi birçok alanda, hatta bunun yanında da at yetiştiriciliği, belki çok önemsenmeyebilir ama at yetiştiriciliği de var.

Şimdi, niye bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum? Birkaç tane örnek vermek istiyorum bunları söylerken. Son on iki yıl içerisinde 34 milyon ton buğday ithal etmişiz. Bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum ve 9,2 milyar dolar, yeni parayla 20 milyar TL buğday ithaline para vermişiz. Diyorduk ya “Biz hububatta dünyayı besleriz Konya Ova’mızla, Urfa’yla, işte, GAP Bölgesiyle.” Hububat anlamında veya işte bu tür ürünleri yetiştirme anlamında biz dünyayı beslerdik. Ama son iki yılda 34 milyon ton buğday ithal etmişiz ve 9,2 milyar dolar vermişiz.

Yine, son on iki yılda 10 milyon ton mısır ithal etmişiz.

Bu da çok önemli. Gerçi mısır ithalatı düşmeye başladı. Cargill’in... Biraz evvel Şeker Fabrikalarını konuştuk. Mısırla nişasta bazlı şeker üretimi sonucunda mısır üretimi arttı, ithalatı düşüyor ama buna da 2,5 milyar dolar para vermişiz.

Üst üste rakamları koyarsanız sevinirim.

Yağlı tohum ve türevlerine 24,5 milyar dolar vermişiz son on iki yılda ve bunun Türk parası karşılığı 54 milyar TL.

8 milyon ton pamuk, 9 milyon ton üretiyoruz. Ki Çukurova’dan artık pamuk çıkmış, Ege’den pamuk çıkmış, güneydoğuya gitmiş pamuk. Yaklaşık ürettiğimiz kadar pamuk ithal etmişiz. Bunun için de 13,2 milyar dolar para vermişiz 29 milyar TL karşılığında.

Soyanın neredeyse tümüne yakınına ithal ediyoruz arkadaşlar. 12,5 milyon ton soya üretmişiz. Bunlar aslında size bir hedef de gösteriyor Sayın Genel Müdür. 11,6 milyar dolar soya ithaline para vermişiz.

Yine, hayvancılıkla ilişkilisiniz, hayvancılık yapıyorsunuz. Orada ürün çeşitlendirmeye çalışıyorsunuz ve verimli hâle getirmeye çalışıyorsunuz. 1980 yılında bu ülkede 16 milyon sığır varken nüfus 44,5 milyon; şu anda 77 milyon kişiye, bunun karşılığında bugün 14,4 milyon sığır var ülkede. Yani nüfus yüzde 50’ye yakın katlanırken, bir kat artarken bizim sığır üretimimiz neredeyse o kadar düşmüş, sığırdaki büyükbaş sayımız.

Yine, 1980 yılında 49 milyon koyun varken bu ülkede, bugün 29 milyona düşmüş. 1980 yılında 19 milyon keçi varken, 9 milyona düşmüş. Daha mandasını falan örnek verebilirim ama son dört yılda canlı hayvan ve et ithalatına 3,5 milyar dolar para vermişiz arkadaşlar. Cari açığımızın bu kadar büyük olduğu, bu kadar dış borçlanmanın olduğu bir ülkede bu rakamları alt alta topladığınızda, ki 77 kilo Avrupa et yerken biz 13 kilo yiyoruz. 12 kilo dedim de bakan düzeltti, 13 kiloya çıkmış adam başına düşen et miktarı. Buna rağmen 3,5 milyar dolar ödemişiz. Bunları alt alta topladığınızda müthiş bir rakam yapıyor. Bu rakamın sadece yüzde 10’luk kısmını TİGEM gibi bir kuruluşa finans kaynağı olarak ayırabilirsek bu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 57

problemlerin toplamını beş yılda çözeriz diye düşünyorum. Çok uzun değil, uzun vadeli değil. Bu ödediğimiz rakamları alt alta toplayıp, ki birçok ürün var, ben şimdi onları tek tek sıralamayacağım, sadece saydıklarımı alt alta toplayıp yüzde 10'unu TİGEM'e finans kaynağı olarak ayırıyoruz desek, ki bu paraları ödeyebilmek için dış borç alıyoruz. 123,7 milyar dolar dış borcumuz var şu anda. Bu paraları bu şekilde ödüyoruz, dış borçla.

Sadece yüzde 10'unu TİGEM gibi bir kuruluşa ayırabilirsek biz hem geleceğimizi planlamış oluruz hem de ürün çeşitliliğimizi, yelpazemizi genişletmiş oluruz hem tohumculuğumuzu genişletmiş oluruz hem hayvancılığımızı geliştirmiş oluruz, rekabet eden bir ülke hâline dönüşmüş oluruz. Bunları özellikle söylemek istiyorum geneli hakkında.

Şimdi sizden bir ricam var. Bu sert hububat tohumu üretiyorsunuz diyorsunuz, patates tohumu üretiyorsunuz diyorsunuz, fıdan, mısır... Bunların hepsinin Türkiye'nin ihtiyacı ve bizim üretimimiz, son beş yılda. Türkiye'nin ihtiyacı şu kadardı, biz şu kadar ürettik. En azından TİGEM'in nereden nereye geldiğini görmek istiyorum. Birinci talebim sizden bu.

ADNAN YILMAZ (Erzurum) – On iki yılı iste.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yok ağabey. Ben işi siyasallaştırmak istemiyorum. Hep siz on iki yılla başlıyorsunuz ya. Allah'tan TİGEM başlamadı “son on iki yılda” diye, güzel bir sunum yaptılar. Doğrusunu da yaptı bir devlet kurumu olarak. O tarafına bakmıyorum. Benim söylediklerimde eksik bir şey varsa onları tamamlarsın Adnan Ağabey.

Bir de, sözleşme şartlarını yerine getirmeyen kiracılarınız var. İncelediğimde, baktığımda bir kısmı getirmiş... Onlarla hukuksal mücadele de yapıyorsunuz. Ne kadar cezai yaptırım uyguladınız, ne kadarını karşılayabildiniz. Son durumu da böyle bilgi notu şeklinde bize iletirseniz bundan memnun olurum.

Teşekkür ediyorum. Çalışmalarınızın başarılı olmasını diliyorum. Aynı şevk ve hevesle çalışın. Yerinde de gördük inceledik. Ben bundan mutluluk duydum, gurur duydum oradaki ekipmanların yenilenmesinden, yeni ürünlerden, sulama sisteminden. Onun için de bütün kurumlarımızın aslında sizin...

Tabii, eğer negatif tarafından bakarsanız birçok şey bulabiliriz. Sizin işletmelerinizle ilgili, bakım maliyetlerinizle ilgili, mazotla ilgili, çok yakmasıyla ilgili. Mesele sizi demoralize etmek değil. Bana göre başarılı çalışmalar yapıyorsunuz. Devlet imkânları size bu kadar sağlanıyor, onu da biliyorum. Eliniz kolunuz bağlı birçok konuda. Bunun geliştirilmesi lazım. Bütün KİT'lere de örnek olması gerektiğini düşünüyorum bu çalışmanın.

Bunu her zaman söylemem Mehmet Ağabey, biliyorsun değil mi?

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – Kendi gözünle gördüğün için.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet.

Bir an evvel problemlerinizin de çözülmesini diliyorum. Başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Akar.

Sayın Akyürek...

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Vekil Arkadaşımız Haydar Bey hakikaten bu yağla ilgili... Ben de biraz ticaretle iştigal ettiğim için. İnanın bu dışarıya öyle çok döviz ödüyoruz ki bu sıvı yağ için, ayçiçeği olsun, soya, mısır yağıyla ilgili olsun. Yani burada gerçekten de ne yapın ne edip bu ayçiçeği yağını artırmamız lazım.

İkincisi, efendim, bu deve kuşuyla ilgili et sorunu dedik. Açık ve net söyleyeyim, dünyanın her yerinde deve kuşu yeniliyor. Derisiyle, yumurtasıyla, etiyle, kolesterol sıfır. Suriye, İsrail bitişimizde, Ceylanpınar'a inanın yani 100 kilometre yok yani aradaki yol. Orada yaşıyorsa niye burada yaşamasın? Yani bir an önce onun da... Nasıl keçide Halep ırkını getirdiniz. Tahmin edersem keçilerden de memnunsunuz. Çünkü süt de pahalı, keçi sütü kıymetli.

Üçüncü bir konu: Efendim, o çiftçilerle, hiç olmazsa o bölgedeki çiftçilerle senede bir sefer olsun, iki sefer olsun toplantı yapıp bu yaptıklarınızı... Tarımda nasıl başarılı oldunuzsa, ekipman olsun, toprak olsun, meyve olsun. Bunun faydalı olacağına inanıyorum.

Beni dinlediğiniz için ve sizin bu çalışmanızdan dolayı başta Sayın Bakanım, sizlere Genel Müdürüm ve tüm personelinize teşekkür ediyorum, başarılarınızın devamını istiyorum. Allah'a emanet olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakanım...

ERTUĞRUL GÜNAY (İzmir) – Ben de arkadaşlara teşekkür ediyorum emekleri için. Komisyonun eski üyeleri ve gidip bu Tarım İşletmelerinde yerinde inceleme yapmış olan arkadaşlar fevkalade olumlu kanaatlerini söylediler. Sanıyorum etkilenmişler. Bizim de belki bu kadar olumlu kanaate sahip olmamız için görmemiz gerekecek.

Ben de Tarım İşletmelerini doğrusu çok önemsiyorum ve korkuyorum ki... Mesela bugün bizim önümüze Şeker Fabrikaları geldi. Özelleştirme kapsamına alındığı için bir anlamda çürümeye terk edilmiş. Gördüğüm manzara oydu. On yılı aşkın bir süreden bu yana ne özelleştirilebilmiş ne teknoloji geliştirilebiliyor ne nitelikli personel açığı karşılanıyor. Bir anlamda yok pahasına satılacak bir noktaya götürülüyor, ki arkadaşlar örnekler de verdiler. Sattıktan sonra da çok ciddi biçimde kamusal varlığın değeri artabiliyor. Yani böyle bir sürece Tarım İşletmelerinin düşmemesini temenni ederim. O

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 58

yüzden de verimliliğe çok önem vermek, üretim varlığının ve kalitesinin yükselmesine çok önem vermek ve bir anlamda Türkiye tarımı için vazgeçilmez bir AR-GE kurumu fonksiyonunu yüksek biçimde ifade etmek gerektiğini düşünüyorum.

Dünyanın bizim çok farkında olmadığımız çok temel bir problemi bu doğada yaşanan sorunlar, sıkıntılar ve doğanın varlıklarının tükenmesi. Biz bunun olacağını henüz yeteri kadar, dayattığı kadar hissetmiş bir toplum ne yazık ki değiliz. O yüzden, birçok şeyden vazgeçebiliriz ama bence tarımın öneminden, bu topraklarda tarımı nasıl daha verimli hâle getirebilirizin öneminden vazgeçmememiz gerekiyor. O yüzden, yaptığınız çalışmalara çok teşekkür ederim.

Şimdi 2011'i konuşuyoruz ama tabii devamlılık var. Ben son durumla ilgili son rapora da baktım. Bazı sıkıntılar gördüm. Onları açıklarsanız çok sevinirim.

2014 yılında kuraklık yaşadık gerçekten. 30 Mart akşamı garip bir rastlantı oldu. 30 Mart gecesi özel bir tarihtir biliyorsunuz. Siz de söylediniz o tarihi. O gece tabiat ürperdi ve her şey dondu. Tarımda da çok ciddi sıkıntılar yaşadık. O yüzden, 2014 yılı içindeki verimlilik düşüşünü, üretim düşüşünü kabul ediyorum. Bunun açıklanabilir nedenleri var. Artan sulama imkânlarına rağmen, teknolojiye rağmen, bunu anlayabiliriz belki. Ama endüstriyel bitkilerde 2013'ten itibaren, mesela kütlü pamukta düşüş var. Kütlü pamukta Tarım İşletmelerinde Türkiye ortalamasının altına düşüş var.

Yine, arkadaşların haklı olarak önemine işaret ettiği ayçiçeğinde. Ayçiçeğinde yıllardan bu yana yani 2010, 2011'den bu yana süregelen, sadece 2014'te bağlayamayacağımız bir düşüş var. Endüstriyel bitkilerde böyle bir sıkıntı var. Dane mısır verimliliğinde yine ülke ortalamasının altına...

Ben Tarım İşletmelerinin ülke ortalamasının altına düşmesini çok kendime izah edemiyorum. Bunu bana anlatırsanız sevinirim çünkü sizin her türlü imkânınızla daha verimli, daha yüksek üretim yapmanız, ortalamayı Türkiye'deki başka işletmelerin aşacağı çekmesi için doğasına uygundur.

Aynı şekilde tabii hayvancılık çok önemli ama buzağı üretiminde yine 2014 yılının 29 Ocak-30 Martında yaşadığımız sıkıntıdan bağımsız olarak, müstağni olarak buzağı üretiminde hem üretimde verimde düşüş var hem ölümlerde düşüş var. Bunlar garip biçimde Ceylanpınar, Karacabey gibi büyük işletmelerde deniyor. Sayabilirim bunu ama bu güzel tabloda bu olumsuz rakamlarla bir karamsarlık yaratmak istemiyorum. Mutlaka bunların nedenleri vardır ve tabii bunların aşılabilir nedenleri varsa, onları aşmak konusunda bir yeni gayrete, bir yeni seferberliğe ihtiyaç var.

Bir kez daha söylüyorum: Ben de Türkiye'de tarıma daha fazla önem vermemiz gerektiğini, tarım alanında dışa bağımlılıktan Türkiye'nin mutlaka kurtarılması gerektiğini, bizim topraklarımızın bizi besleyebilir ve bazı alanlarda da dışarıya kaynak aktarabileceğimiz, ihraç edebileceğimiz bir ortama kavuşmasını Türkiye'nin geleceği açısından, insanımızın sağlığı açısından çok hayati görüyorum. O yüzden, emeğinize gayretinize teşekkür ederim ama daha fazlasına ihtiyacımız olduğunun altını çizmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Tüzel...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

TİGEM yöneticilerine hem bu sunumları için hem emekleri, çalışmaları için ben de teşekkür ediyorum. Yani konuşan arkadaşlarımıza katkı olsun diye belki kısaca değineceğim.

Ülkemizde tarım ve hayvancılığın yaşaması lazım yaşamaktan öte güçlendirilmesi lazım. Yani bütün üretici çiftçilerimizin, bu alanda ekmek yiyen ve bu alanda bütün bir ülkeyi besleyenlerin dileği bu, hepimizin dileği bu. TİGEM'in bu açıdan çok değerli çalışmalar yaptığı ortada. Ancak büyük bir tehdit, bu özelleştirme tehdidi. Hep söylüyoruz. Yani hem bu kamu birikimlerinin, kaynaklarının yağmalanmaması hem bu çalışmaların gerçekten bütün bir topluma adil ve katkıyı büyüten bir şekilde geri dönüşü açısından değil özelleştirme daha çok kaynak aktarılmalı, sahası daha genişletilmeli, büyümeli. Böyle bir şeyimiz var.

Ben demin öneriler bölümünde söz almadım ama şimdi anladığım kadarıyla TİGEM yönetimi bu alanda bir tarım iş yasasının çıkarılması yönünde bir görüş savunmuş ve bir taslak da hazırlamış 2008'de ama ilgili kuruluşlar, bakanlıklar “İş Kanunu yeter.” deyip üzerinden atmış.

Şimdi, ben bu taslağı edinmek istiyorum. Zaten yeni bir komisyon olarak Mevsimlik Tarım İşçileri Araştırma Komisyonunda da bu konular gündeme geliyor. Bir tarım iş yasası ihtiyacı olduğunu düşünüyorum, düşünüyoruz. Dolayısıyla bunu sıcak tutmak gerekir. Gündemden çıkarılması yönünde herhâlde bir şeye bağlandı ama tam orasını da anlayamadım. Ama bir ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Hem bu taslağı edinmek, ondan yararlanmak, bunu Komisyona da yansıtmak açısından hem de bunun daha tartışılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü o alanda çok ciddi sorunlar da var, ihtiyaçlar da var. Özgün bir alan. Birçok koşulları, süreleri, saatleri şusu busu açısından, sosyal güvenlik düzenlemeleri açısından.

Bunlara değinmek istedim.

Ben de bütün emekler için teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon :KİT Giriş : Tarih :29/101/2015 Stenograf : Kayıt:KİT Sayfa: 59

BAŞKAN – Bu önerinin gündemden çıkarılması... TİGEM tarafından süreçle ilgili yapılabilecek bir şey kalmamış. Bakanlık nezdinde girişimde bulunmuşlar ancak yasama noktasında bir tasarı sunma imkânları olmadığı için o noktada kaldı. Yani yapılabilecek bir iş kalmadığı için TİGEM açısından çıkardık.

Değerli arkadaşlar, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2012 yılı bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümüne geçiyoruz.

Şimdi okutacağım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç: Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2012 yılı bilançosu ve 15.822.889,14 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

İktidar ve muhalefetin ibra ettiği ender kuruluşlardan biri olarak biz de sizin başarılarınızın devamını diliyoruz Başkanlık adına.

Teşekkür ediyoruz.

Değerli komisyon üyeleri, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu 2012 yılı hesap işlemlerinin görüşülmesi için 4 Şubat 2015 Çarşamba günü saat 10.30'da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.15